

GLASILO GRADA BAKRA / Br. 45 / God. XVII

Bura

Prosinac 2021.

**Gospodarsko
središte hrvatskog
primorja**

Uređen park Banj

**Božićni ugodaj u
Gradu Bakru**

*Komunalni info / Novosti iz Grada Bakra / Bakarske udruge /
Dani naših mesta / Industrijska zona / Turistička zajednica...*

28 | Novouređeni park Banj

30 | Gospodarsko središte hrvatskog primorja

Uvodnik	3
Novosti iz Grada Bakra	4
Konstituirajuća sjednica Gradskog vijeća Grada Bakra	7
Cijepljenje protiv Covida – 19	12
100. rođendan naših sugrađanki	17
15. rođendan Pomorskog radija Bakar	20
Komunalne informacije	21
Novouređeni park Banj	28
„Gospodarsko središte hrvatskog primorja“	30
Industrijska zona	32
Gospodarstvo	33
Dani mjesta	34
Predstavljanje slikovnice „Kamenčići od suza“	36
Blagdanski ugodaj u Gradu Bakru	38
Turizam	39
Margaretino leto	40
Akcija „Volim Hrvatsku“	44
Dječji vrtići	45
DV Bakar	46
DV PČelice	48
Spod školskih klupah	49
Produceni boravci Osnovne škole Bakar	50
Zasluženi odlazak u mirovinu tete D	53
Draga Dezi, sretan ti odlazak u mirovinu!	54
Prvašići	56
Knjižnični fotovremeplov	59
Mjesec hrvatske knjige	61
Bakarske udruge	63
My Open Village Europe – MOVE	67
Festival dizajna u Bakru – „BA-HAUS“	70
Pjevaj skladno Sklade	75
Mičica	78
Info	79

Impressum

Izdavač:
Grad Bakar, Primorje 39

Za izdavača:
Gradonačelnik Tomislav Klarić

Glavna urednica:
Maja Šepac Rožić

Uredništvo:
Maja Šepac Rožić, Paula Mikeli, Viktor Polić, Milan Rončević, Davor Skočilić, Gabrijela Mitić, Vice Sep, Dolores Paro-Mikeli, Sonja Jelušić Marić

Fotografije:
Miljenko Šegulja, Creative media, Ri prsten, Zoran Pavletić, Dominik Barbiani, Ivan Biskupić, Ivona Miloš, Vice Sep, Ivan Šamanić, Gordan Pavletić, OŠ Bakar, OŠ "Hreljin", Anamarija Kezić, Dino Jagić

Grafički urednik:
Vibor Visković

Dizajn i priprema za tisak:
Vixel, obrt za web i grafički dizajn

Lektorica:
Sanja Miočić

Tisk:
Tiskara Igmar d. o. o.
2000 primjeraka

Materijali se dostavljaju u digitalnom obliku. Materijale ne vraćamo.

List izlazi kvartalno

Dragi sugrađani,

godina od koje se upravo opraćamo za mene je bila samo jedna u nizu u kojoj su obveze bile sve veće, a odluke koje smo donosili imale ogroman značaj za vremena koja dolaze. Sve to odrazit će se kroz zaista velika ulaganja Grada Bakra, kako u gospodarstvo tako i u komunalnu infrastrukturu ne zanemarujući pritom niti sve ostale segmente života svakog našeg građanina. Usprkos korona krizi i svim mjerama kojima smo se u hodu prilagođavali, ostvarili smo sve što smo planirali, pa čak i više od toga.

Svatko tko prolazi našim krajem može vidjeti da se gradi na sve strane. Kako mi to često kazuju moji kolege iz čitave Hrvatske tako nešto rijetko se gdje može vidjeti. Prijaznjem, takve pohvale gode, a one su ujedno i pokretač koji motivira da radimo još više i tako se dokazujemo. A da se rad i uloženi trud isplate govore i podaci. Proračun je najveći do sada, a sredstva koja smo privukli iz EU fondova i države omogućili su nam dosad neviđeni investicijski ciklus na našem području. Gradi se na sve strane i to najvećim dijelom kapitalni projekti koji će u vremenu koje dolazi preobraziti naš Grad u mjesto ugodnog življjenja. Vodovod Fužine-Brdo-Zlobin-Plase, kuća Marohnić, infrastruktura za buduću zonu Lunga i Glavičina. Širenje ceste u Praputnjaku, igralište Hreljevo, konačno Dom na Krasici, cesta Vlaka, infrastruktura za naselje Zamiščići. Završili smo i Vatrogasni dom Škrljevo, za EU sredstva priprema se i Dom DVD-a Hreljin. Završeno je i parkiralište i park na Hreljinu, popločena terasa hreljinskog Doma i promijenjen krov. Izgrađen je novi dio groblja na Kukuljanovu, dječji park i Stamer. Gotovi su i projekti proširenja Doma i zatvaranja boćališta. Sređujemo katastar, spremaju se konačno i cesta Tomino, širi se vrtić Škrljevo. Izgradili smo 2 kilometra novih prometnica u Zoni, otvorili 300 tisuća kvadrata zemljišta i doveli 20 novih investitora čija su ulaganja prešla iznos od milijardu i 200 milijuna kuna. Kreće izgradnja još jedne ceste s kružnim tokom za deset novih poslovnih subjekata. Priprema se kružni tok kod Peveca, ruši se stari Brodokomerc, tu dolazi i Harvey-Norman s novim, tzv. City centrom. Teško je nabrojati sve i dugo bih još mogao nabratati. No, nešto se svakako mora istaknuti, jer konačno je na red došao i naš davno najavljuvani projekt „Bakar centar“.

Da bi ga mogli realizirati i smogli snage za njega bile su potrebne godine ulaganja u gospodarstvo i veliki zahvati u našoj Industrijskoj zoni. Uloženo, Bakru se sada vraća. Već se naziru konture novog valobrana (buduće šetnice na moru), tu je i prva faza parka Banj, a krov je dobila palača Marochino. Projektiramo plažu i nastavak parka Banj, parkiralište i garažu u Gornjem gradu, Kaštel je dobio Interpretacijski centar. Upravo se gradi predviđan objekt na igralištu Borca. Pripremamo se i za muzej, Turska kuća također dobiva svoj izložbeni postav posvećen ribarstvu. U Bakar se vraća i tunera, uređuje se trg kod stolarije, obnavlja obala, ruši stara trafostanica i gradi novi poslovno-ugostiteljski objekt. Pripremamo projekt kojim će Bakar, pored postojećih, dobiti još 205 vezova. Planiramo i nogostup u Nautičkoj... Gradit će se uređaj za pročišćavanje i kanalizacija u Bakru, s njom novi vodovodi, pored njih izmijenit će se i podzemne instalacije, provući i optika. U Bakar ćemo uložiti preko 60 milijuna kuna vlastitog novca. Naprsto, moralo je tako. Čekajući druge, zapravo one koji su to po zakonu trebali napraviti, čekali bi još godinama. Po završetku, Bakar će imati i toliko željeno kupalište, nove vezove i sliku Grada koji se razvija i postaje sve bogatiji na korist, prije svega, naše djece i djece naše djece. Toga je još puno i to je ono što će svakako obilježiti ovaj mandat. Na neki način to će biti kruna mojih dugih godina na časnoj dužnosti koju sam prigrlio sa zahvalnošću, dajući se svome gradu. Doslovno, kako to naša vjera nalaže: mišlju, riječju i djelom. S tim mislima upućujem svima Vama najtoplje čestitke za Božić i novu 2022. godinu. Iskrene i od srca, želje da budete zdravi, sretni i radosni, najviše od svega ponosni na svoj Grad, na naše Hrvatsko primorje i domovinu Hrvatsku. Završit ću riječima jednog stranca koji mi je nedavno kazao: „Hrvatska je toliko lijepa i bogata zemlja da bi mogla biti Švicarska-Švicarskoj“. Slažem se s njim i znam da naš Bakar slogan i zajedništvo možemo stvoriti upravo takvim.

Vaš gradonačelnik,
Tomislav Klarić

Svečana sjednica Gradskog vijeća Grada Bakra

Tradicionalnom svečanom sjednicom Gradskoga vijeća u Domu kulture „Matija Mažić“ i ove je godine obilježen Dan Grada Bakra.

Večanu sjednicu otvorio je predsjednik Gradskog vijeća Milan Rončević, a u prigodnom video prikazano je sve ostvareno u proteklih godinu dana. Novoizgrađeni škrljevski Vatrogasni dom, prošireni dječji vrtić, uređena stara i izgrađena nova igrališta, dječji parkovi i dvorane, besplatne radne bilježnice i školski pribor, povećane rodiljne naknade, isplata

božićnica i uskrsnica te pomoći i njega u kući za naše umirovljenike, besplatan prijevoz za sve, samo su neki od brojnih realiziranih projekata na području Grada Bakra. Prikazani su i komunalni projekti poput transportnog cjevovoda za Zlobin i Plase, vodovoda za Brdo i Zlobinsku Dragu, zatim uređenje igrališta na Hroljevu te igrališta NK Borac i NK Naprijed. Istaknuta je

i sve veća prepoznatljivost Turističke zajednice te uređeni Interpretacijski centar u Kaštelu. Prikazan je i projekt buduće gradske plaže koja će zaživjeti s izgradnjom novog kanalizacijskog sustava. Iz videa je vidljivo kako Zona Bakar na Kukuljanovu i dalje neprestano raste, dovršavaju se započeti projekti, dogovaraju novi, a time se povećavaju i radna mjesta.

Iz promotivnog videa te prilikom obraćanja gradonačelnika Tomislava Klarića nadasve je vidljivo kako se u protekloj godini radilo kao nikada prije na što ukazuju i Proračun Grada koji raste, brojna gradilišta, hale koje svakodnevno niču, kilometri novih cesta, vodovodi, infrastrukture. Radi se i na projektima koji znače bolji život naših građana i sigurnu budućnost naše djece.

„Naša je misija ostvariti snove generacija prije nas i vratiti Bakru stari sjaj. Mi gradimo. Nismo stali i ne namjeravamo stati. No sve ovo bilo bi nemoguće bez vrijednih ljudi. Zahvalni svojim sugrađanima na časti i obvezi koju su nam dali da služimo svome Gradu spremni smo na sve iza-

zove koji su pred nama“, naglasio je gradonačelnik Tomislav Klarić.

Svima okupljenima obratili su se gradonačelnik Grada Kraljevice Dalibor Čandrlić koji je čestitao Gradu Bakru u ime Gradova i Općina Riječkog prstena, zatim gosti iz Imotskog i Otočca, zamjenik župana Primorsko-goranske županije Vojko Braut, državni tajnik Ministarstva branitelja Darko Nekić, ministar mora, prometa i infrastrukture Republike Hrvatske Oleg Butković te izaslanica predsjednika Hrvatskog sabora Maja Grba Bujević. Svečana sjednica Gradskoga vijeća je prilika da se uruče i brojne nagrade i priznanja. Budući da su djeca naša budućnost, naše bolje sutra, gradonačelnik Tomislav Klarić prvima je

uručio prigodna priznanja i nagrade učenici generacije iz OŠ Bakar, OŠ „Hreljin“ i Pomorske škole Bakar. Za učenicu generacije OŠ Bakar izabrana je Matea Lazarević, OŠ „Hreljin“ učenica Petra Vicić, a za učenika Pomorske škole Bakar učenik Jan Pelić.

Zahvalnicu su primili i sugrađani, ustanove i udruge koji su svojim doprinosom, trudom i zalaganjem unaprijedili kvalitetu života u Gradu Bakru.

Zahvalu za suradnju primio je Gordan Papeš, dugogodišnji ravnatelj Pomorske škole u Bakru, koji je ove godine otiašao u mirovinu nakon 40 godina rada, od toga 15 godina u funkciji ravnatelja.

Grad Bakar je zahvalnice uručio i onima koji nesobično daruju sebe i svoje kapi života kako bi pomogli onima kojima je pomoći najpotrebnija. Za njihovo humanitarno djelovanje na području Grada Bakra zahvalnicu su primili nesobični darivatelji krvi Boris Ende (75 puta), Tomislav Tadić (75 puta), Dario Hadžić (50 puta) i Denis Ružić (50 puta), koji su ukupno donirali svoju krv čak 250 puta.

Grad Bakar dodjeljuje javna priznanja za iznimna postignuća i doprinos od osobitog značenja za razvitak i ugled Grada Bakra, a naročito za uspjehe u unapređivanju gospodarstva, znanosti, kulture, zdravstva i socijalne skrbi, odgoja i obrazovanja, sporta i tehničke kulture, zaštite okoliša te

drugih javnih djelatnosti. Ove je godine Gradsko vijeće Grada Bakra donijelo odluku o javnim priznanjima Grada Bakra za 2021. godinu te odlučilo dodijeliti nagradu Grada Bakra za životno djelo. Na prijedlog Vijeća mješnog odbora Bakar, Kulturno umjetničke udruge Sklad i Gradske straže Bakar 1848 i to za iznimna postignuća i doprinos kulturnom razvoju i ugledu Grada Bakra, nagrada za životno djelo dodijeljena je Nenadu Petroniju. Gospodinu Petroniju nagradu su uručili gradonačelnik Grada Bakra, To-

mislav Klarić i predsjednik Gradskog vijeća Grada Bakra, Milan Rončević. „Zahvaljujem predlagateljima i Gradu Bakru. Obično za nagradu za životno djelo kažu da se dodjeljuje kad je već gotovo, a ja mogu reći da tek počinjem... To je veliko priznanje, znači da sam ipak nešto u životu napravio u tih 55 godina koliko radim. Moja prva izložba je bila u Bakru davne 1967. godine. Prošlo je dosta godina. Šest tisuća mojih slika je otišlo u svijet. No, kao što sam rekao ova nagrada ne znači da je kraj. Ja svakodnevno ra-

dim u kontinuitetu“, poručio je dobitnik nagrade, a publika ga je podržala gromoglasnim pljeskom.

Svečanu sjednicu zatvorio je predsjednik Gradskog vijeća Grada Bakra, Milan Rončević, nakon čega su se tradicionalno fotografirali svi laureati. Uz zvukove tamburaškog sastava Merak i prigodni domjenak završila je još jedna Svečana sjednica Gradskog vijeća Grada Bakra održana uoči blagdana Sv. Margarete. ♦

Konstituirajuća sjednica Gradskog vijeća Grada Bakra

Tekst: Paula Mikeli

Lokalni izbori 2021. godine održani su 16. svibnja u cijeloj Republici Hrvatskoj. Birači Grada Bakra su po šesti put za svog gradonačelnika izabrali Tomislava Klarića i time mu povjerili još jedan mandat.

Na lokalnim izborima građani biraju i svoje predstavničko tijelo, točnije članove Gradskog vijeća Grada Bakra. Nakon provedenih lokalnih izbora, 31. svibnja 2021. s početkom u 13.00 sati u Domu kulture „Matija Mažić“ u Bakru, održana je Konstituirajuća sjednica Gradskog vijeća Grada Bakra. Na sjednici je izabrano Mandatno povjerenstvo koje čine Tamara Kojić, predsjednica, Alen Hoić, potpredsjednik i Mario Mavrić, član. Izabran je Odbor za izbor i imenovanja u sastavu koji čine Boris Petković, predsjednik, Senka Šubat, potpredsjednica i Dubravko Beretin, član.

Na Konstituirajućoj sjednici imenovano je i Povjerenstvo za dodjelu javnih priznanja u sljedećem sastavu: Boris Petković, prof., Niko Cvjetković, mag. bibl., Bore Šrbac, prof., Dolores Paro Mikeli, prof., Zvonka Marčelja, dipl. iur.

Održana je Svečana prisega članova Gradskog vijeća kojeg čine sljedeći članovi:

- Snježana Banić – PGS
- Dubravko Beretin – HDZ
- Frano Budimir – SDP
- Tomislav Dundović – HDZ
- Alen Hoić – HDZ
- Tamara Kojić – SDP
- Mario Mavrić – HDZ
- Krešimir Mišković – PGS
- Boris Petković – HDZ
- Jasna Pleše – HDZ
- Milan Rončević - HDZ
- Senka Šubat – PGS
- Ines Vlah – HDZ

Za predsjednika Gradskog vijeća Grada Bakra izabran je Milan Rončević (HDZ), za potpredsjednika Tomislav Dundović (HDZ), a za drugu potpredsjednicu Senka Šubat (PGS). ♦

Muka Boga – bakarski napjev

Tekst: Boris Petković

Knjiga Muka Boga – bakarski napjev, autora Josipa Luzera, tiskana je u okviru edicije - Bakarski zbornik, Kolo monografija sv. 7, uz punu potporu Grada Bakra.

Muka Boga – bakarski napjev je predstavljena 9. rujna 2021. s početkom u 19 sati u Domu kulture „Matija Mažić“.

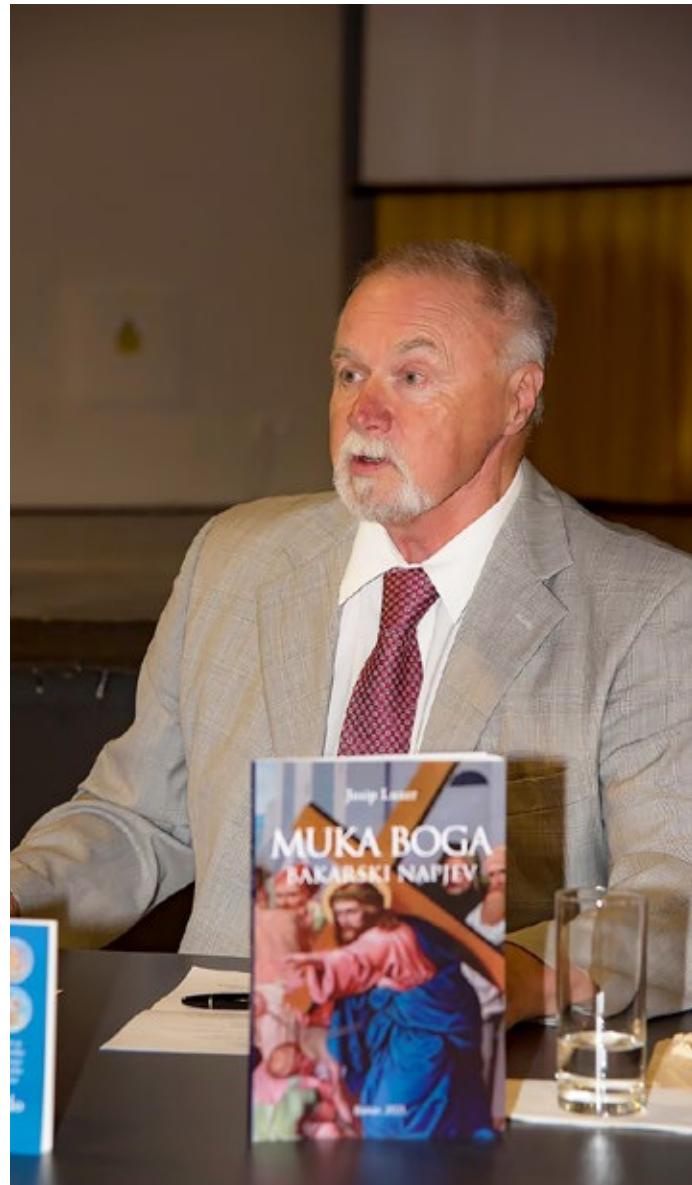
Knjigu su predstavili autor Josip Luzer, urednik Boris Petković i recenzent Radovan Tadej. Grafički dizajn i pripremu za knjigu napravio je Dmitri Čegodajev, za fotografije je zaslужan Miljenko Šegulja, a lekturu i korekturu uradila je Jagoda Randić.

Tekst bakarske Muke po Ivanu hvalevrijedan je pokušaj da se Božja riječ prenese vjernicima razumljivim, narodnim jezikom. Napisana je pretežito na bakarskoj čakavici, s primjesama standardnog jezika. Upravo je ta jezična mješavina bila razlog da se u ovoj knjizi uz izvorni tekst Muke ponudi i dorađena verzija, bliža bakarskom govoru. Dorađena verzija Muke, čiji je puni naziv „Muka Isukrstova ka se kanta va vrime Veloga petka kad procesija gre na Goru Kalvariju“, ilustrirana je s četrnaest slika križnog puta iz crkve svetoga Andrije. Uz dvije verzije napjeva, djelo sadrži i kraća poglavљa o konkatedrali svetoga Andrije, trasi bakarskoga križnog puta u prošlosti i danas te podatke o kapeli Svetoga groba i bratovštini Sv. groba. Zbog lakšeg razumijevanja teksta, Muka Boga pri kraju ima i rječnik manje poznatih i arhaičnih riječi. Knjiga je bogato ilustriранa fotografijama u boji, a ima i opsežan popis izvora koji čitatelju omogućuje podrobnije proučavanje teme. Djelo je namijenjeno svima kojima je stalo do očuvanja primorskoga identiteta, štovateljima čakavštine, vjernicima, crkvenim pjevačima, etnoložima i dijalektologima.

Muka Boga je baštinska knjižica te djelo koje tematizira u užem smislu crkveno-pjevačku i crkveno-glazbenu baštinu grada Bakra, a u širem smislu kulturnošku prošlost grada razrađenu kroz niz slojeva njegova identiteta – jezičnog, vjerskog, umjetničkog, etnološkog, običajno-tradiciskog itd. Za navedenu analizu autoru je kao polazišna točka poslužio napjev Muka Boga koji se u Bakru pjeva na Veliki petak prilikom procesije odnosno Križnog puta na Goru Kalvariju, tj. do kapele Svetoga groba koja se nalazi između Bakra i Sv. Kuzma. Riječ je o napjevu napisanom u stihovima na pretežno bakarskoj čakavštini te se ovim radom želi skrenuti pozornost na postojanje tradicionalnoga narodnog bakarskog napjeva. Osim toga, kao što je već rečeno, djelo upućuje na još niz sastavnica identiteta grada te upravo time zavrjeđuje našu pažnju i naklonost istrgnuvši iz zaborava vrijednosti na kojima počiva ovaj grad.

Izjava Josip Luzer (autor):

Moja namjera kod pisanja ove knjige bila je da se objavi i time ne zaboravi jedan stari tekst, u ovome slučaju tekst bakarsko-

ga napjeva Muke Boga. Nadalje, da se objavi notni zapis po kojem se napjev pjeva od davnina. Naime, notni zapis napjeva do sada nije postojao, s vremenom bi se možda zaboravio, a ovako je zabilježen, time i sačuvan. Također, cilj je bio ponuditi i jedan tekst napjeva bez primjesa standardnoga hrvatskoga jezika, a to je i učinjeno u dorađenoj verziji Muke Boga isključivo na bakarskoj čakavštini. Dorađen tekst Muke, za razliku od izvornika, naveden je u dvostihu jer tako traži melodija napjeva, a to olakšava i njegovo pjevanje. Važno mi je bilo čitateljstvu približiti i slike križnoga puta iz bakarske konkatedrale sv. Andrije koje se u knjizi mogu vidjeti „izbliza“ te ih tako doživjeti u njihovoj punini. I na kraju, važno mi je

bilo napraviti rječnik arhaizama kako bi se oba teksta napjeva mogla lako razumjeti.

Izjava Boris Petković (urednik):

Kao urednik Bakarskoga zbornika podržao sam izdavanje ove knjižice iz nekoliko razloga. Prvi, možda i najvažniji razlog jest taj što sam je doživio kao knjižicu koja je posegnula i zagrabila u „vreću“ naše primorske baštine ili naslijeda, a ta je „vreća“ i duboka i bogata. No, ta naša primorska baština ili naslijede često je većim ili manjim dijelom zaboravljena ili je sačuvana u reduciranom obliku. Luzer je ovim djelom na površinu izvukao napjev Muka Boga koji u nekoliko segmenata razotkriva primorsku, odnosno bakarsku baštinu. Pa dakle, koje to naslijede Luzer otkriva i donosi nam. U tom smislu valja reći da je Muka Boga djelo koje u užem smislu istražuje te otkriva crkveno-pjevačku i crkveno-glazbenu baštinu grada Bakra, a u širem smislu kulturološku prošlost grada jer kroz Muku Boga na vidjelo izlazi još niz slojeva njegova identiteta/baštine/naslijeda – jezičnog, vjerskog, umjetničkog, etnološkog, tj. običajno-tradiciskog. Drugi razlog izdavanja ove knjižice jest taj što je ona potpuno predana zavičajnim temama. Između ostalog, to i jest smisao edicije Bakarski zbornik, da proučava naše lokalne, zavičajne teme, a taj je zadatak ovdje potpuno ostvaren. Muka Boga nalazi svoje mjesto među nizom Luzerovih djela zavičajnog obilježja poput onih o gradskim statutima i pravilnicima bakarskih društava, dječjim igrami i zavičajnom imenoslovljju. Treći je razlog što ova knjižica donosi među nas snažnu duhovnu energiju koja izvire iz krune kršćanstva - Velikog tjedna, a potom i Uskrsa. Dakle, ovim je djelom iz naše starine došao jedan duhovni glas. Glas koji nam jasno govori o vrijednostima na kojima počiva naša starina, baština te moramo znati da smo i mi danas rezultat toga.

Osim knjige Muka Boga – bakarski napjev, ovom je prigodom predstavljena i knjižica pod nazivom Od Andrejne do Tri kralja. Ta je knjižica otisнутa u studenom prošle, 2020. g., povodom proslave Andrejne, no zbog tadašnje epidemiološke situacije nije bilo mogućnosti na adekvatan način predstaviti je pa je to učinjeno sada. Spomenuta knjižica sadrži osam tekstova/napjeva koji obuhvaćaju vrijeme od Andrejne do Tri Kralja te predstavlja izbor iz bakarske pjevačke baštine. Odabrani napjevi su većinom pučke/narodne, a ne liturgijske naravi što predstavlja posebnu vrijednost jer se radi o autentičnom narodnom blagu izraslom iz katoličke vjere. Radi se o koledarskim pjesmama koje žele duhovni mir, dobro zdravlje i obilje. Knjižica je ilustrirana fotografijama freski anđela sa stropa svetišta sv. Andrije, a posvećena je živim i pokojnim pjevačima i voditeljima zborova župe Bakar. Izdavanje knjižice finansiralo je Vijeće mjesnog odbora Bakar, odabir tekstova/napjeva izvršio je Josip Luzer, fotografije je snimio Miljenko Šegulja, a dizajn osmislio Dmitrij Čegodajev.

Izjava Boris Petković (urednik):

I na kraju, mislim da svi skupa možemo biti zadovoljni jer je zatvoren krug najvećih kršćanskih blagdana – rođenje, smrt i uskrsnuće Isusovo – te su uporišne točke kršćanstva naše odjek, refleksiju i u narodnom glazbeno-pjevačkom stvaralaštvu, a kroz ove dvije knjižice to smo i pokazali. Sve to uvezši zajedno doprinijelo je ostvarivanju jednog cilja, štoviše zadatka, a taj je zadatak prijenos baštine/naslijeda novim generacijama. To naslijede možda više nije tako živo, svakodnevno, ali je ovime postalo i dio naše suvremenosti. Među nama je sada, uz nas. ♦

Obilježavanje Dana pobjede i domovinske zahvalnosti i Dana hrvatskih branitelja

Tekst: Ri Prsten

Svečanim polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća na spomeniku poginulim hrvatskim braniteljima brojni su Bakrani obilježili Dan pobjede i domovinske zahvalnosti i Dan hrvatskih branitelja.

Иako je zbog aktualne situacije i mjera koje su na snazi ove godine izostao tradicionalni mimohod Bakrani su ipak odali počast poginulim hrvatskim braniteljima. Dan pobjede i domovinske zahvalnosti te Dan hrvatskih branitelja obilježeni su svečanim polaganjem vijenaca i paljenjem svijeća na spomeniku poginulim hrvatskim braniteljima.

Vijence su položili predstavnici Grada Bakra te braniteljske udruge, predvođene bakarskim UHBDR-om, a isto su učinili i predstavnici bakarskog DVD-a te brojnih udruga poput KUU Sklad i Gradske straže Bakar 1848.

„Ovaj dan je za branitelje, pogotovo nas koji smo bili u samoj Oluji, kao drugi rođendan. Tko god je bio dio te akcije zna koliko znači ovaj dan. Iz godine u godinu ga obilježa-

vamo, da se nikada ne zaboravi“, rekao je Davor Presečki, predsjednik UHBDR-a Bakar.

Prisutne je pozdravio bakarski gradonačelnik Tomislav Klarić, naglasivši kako je '95. pokazala snagu, jedinstvo i zajedništvo hrvatskog naroda te kako tu snagu pokazujemo sve ove godine.

„San koji su sanjale generacije naših pradjedova, da imamo svoju državu, se ostvario i nema razloga da sumnjamo u sretnu budućnost našeg naroda“, zaključio je Klarić, poručivši kako se radi i gradi diljem Hrvatske te kako je to zalog budućnosti za našu djecu.

Okupljene je u molitvi predvodio bakarski župnik vlč. Nikica Jurić, koji je u večernjim satima, u bakarskoj crkvi Majke Božje od Porta, predvodio i misno slavlje. ♦

Posjet Općine Kanjiže

Tekst: Paula Mikeli

Vatrogasci Dobrovoljnog vatrogasnog društva Škrljevo i Kanjiže dugogodišnji su suradnici i prijatelji, stoga su Grad Bakar i DVD Škrljevo ovoga rujna ugostili predstavnike Općine Kanjiže iz Vojvodine.

Vatrogasci Dobrovoljnog vatrogasnog društva Škrljevo i Kanjiže dugogodišnji su suradnici i prijatelji, stoga su Grad Bakar i DVD Škrljevo ovoga rujna ugostili predstavnike Općine Kanjiže iz Vojvodine, Republike Srbije.

Naš su Grad posjetili predsjednik Općine Kanjiže Robert Fejstamer, predsjednik Skupštine Općine Kanjiže Robert Lacko i predsjednik DVD-a

Kanjiže Jovan Čubrilo. U Bakru su boravili od 13. do 15. rujna. Za goste je organiziran svečani prijem kod gradonačelnika Grada Bakra prilikom kojeg su im uručeni i prigodni darovi. Uz vodstvo čelnika Grada Bakra obišli su Industrijsku zonu Bakar te posjetili svoje prijatelje - vatrogasce DVD-a Škrljevo u njihovom novootvorenom Vatrogasnem domu na Škrljevu. Tijekom svog boravka imali su priliku turistički obići Grad Bakar,

s Bakarskim prezida uživati u očaravajućem pogledu na Bakarski zaljeve isprobati autohtone delicije poput Stare bakarske vodice, bakarske torte i bakarskog baškota.

S čelnicima Grada Bakra, gosti su razgledali i Opatiju, a svoje gostovanje zaključili su prigodnim druženjem s vatrogascima DVD-a Škrljevo i time u dobroj atmosferi dogovorili nastavak suradnje između vatrogasnih društava. ♦

Cijepljenje protiv Covida - 19 u Industrijskoj zoni Bakar

Tekst: Paula Mikeli

Grad Bakar i Stožer civilne zaštite Grada Bakra, u suradnji s Nastavnim zavodom za javno zdravstvo Primorsko-goranske županije, organizirali su cijepljenje protiv COVID-19 bolesti za sve zaposlenike poslovnih subjekata na području Grada Bakra i Industrijske zone Bakar kao i za sve građane s područja Grada Bakra.

Akcija cijepljenja organizirana je s ciljem da se svim poslovnim subjektima i građanima na području Grada Bakra omogući najbliži punkt za cijepljenje protiv COVIDA-19 te da se time svima zainteresiranim cijepivo učini što dostupnijim. Punkt za cijepljenje bio je u prizemlju upravne zgrade Industrijske zone Bakar na adresi Kukuljanovo 182/2. Dostupna su bila sva cjepiva protiv bolesti COVID-19 registrirana u Republici Hrvatskoj. Cijepljenje prvom dozom održano je 09. rujna 2021., a drugom dozom 07. listopada u vremenu od 08,00 do 18,00 sati.

Cijepljenje je održano po principu „Otvorenih vrata“, tj. po principu slobodnog dolaska bez prethodne prijave iako je Nastavni zavod obradio sve pisane zahtjeve koje su predali poslodavci i liječnici opće medicine kojima su se javljali zainteresirani građani. Akciji cijepljenja protiv Covid-19 bolesti oba puta odazvalo se oko 150 osoba.

Cilj akcije, osim veće dostupnosti cjepiva i mogućnosti cijepljenja u gradu stanovanja i rada, je svakako zajednički doprinos zaštiti i brizi za zdravlje svih građana u Republici Hrvatskoj. ♦

SURADNJA HRVATSKIH VODA I GRADA BAKRA

Očišćeni kameni zidovi bakarskog Jaza

Tekst: Ivan Šamanić

Suradnjom Hrvatske vodoprivrede i Grada Bakra krajem ožujka, obavljeni su radovi na uređenju bakarskog Jaza.

Uz pomoć montirane ograđene platforme, pijeska, vapna i cementa, uz potreban pribor, djelatnici firme „Vodogradnja“ iz Rijeke očistili su obrasle kamene zidove koji omeđuju ovaj prirodni fenomen nalik na jezerce. U duljini čitavog kamenog zida sa sjeverne strane, koji se proteže od ribarnice, pokrpane su i mnoge fuge između

kamenih blokova, kao i pukotine na pojedinim mjestima. Ova bakarska oaza kompletno je uređena 2014. godine, a njegovi stanovnici – pastrve nehajno klize u toj hladnoj vodi pa Jaz predstavlja pravu turističku atrakciju za prolaznike i namjernike. ♦

Obilježavanje Dana sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dana sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje

Tekst: Paula Mikeli

U Bakru je 18. studenoga 2021. godine svečano obilježen Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje. Ove godine obilježena je 30. obljetnica stradanja Vukovara i Škabrnje.

Bakarski župnik vlč. Nikica Jurić u večernjim je satima održao svetu misu u crkvi Majke Božje od Porta. Nakon svećane mise, građani su upalili svijeće i u svečanoj koloni krenuli prema spomeniku palim hrvatskim braniteljima. Svečanu kolonu kojoj su se pridružili brojni građani predvodili su članovi Gradske straže Bakar 1848, koji su toga dana sudjelovali i u svečanom mimohodu u Škabrnji, zatim vlč. Nikica Jurić, članovi DVD-a Bakar i predstavnici Grada Bakra.

Na spomenik poginulim hrvatskim braniteljima, u znak poštovanja i zahvale, svi prisutni su položili svijeće, a predstavnici Grada Bakra na spomenik su dan ranije položili i prigodno cvijeće.

Povijest se uči i poštuje od malih nogu stoga su učenici OŠ Bakar i OŠ „Hreljin“, u svojim školama, prigodnim predavanjima i likovno-literarnim radovima, obilježili Dan sjećanja na žrtve Domovinskog rata i Dan sjećanja na žrtvu Vukovara i Škabrnje te time odali počast svima koji su poginuli i stradali u Domovinskom ratu. ♦

Predstavljen novo terensko vatrogasno vozilo DVD-a Bakar

Tekst: Ivan Šamanić

U predvečerje 28. kolovoza na Žalu ribara u Bakru upriličeno je predstavljanje novoga terenskog vatrogasnog vozila koje je Ministarstvo poljoprivrede i Hrvatska vatrogasna zajednica donirala Dobrovoljnemu vatrogasnom društvu Bakar za njihove potrebe.

Predstavljanju su nazočili malobrojni građani s područja Grada Bakra, gradonačelnik Tomislav Klarić i njegov zamjenik Tomislav Dundović, bakarski vatrogasci i njihovi kolege iz Hreljin, Škrle i Zlobina.

Za tu su prigodu vatrogasci Bakra sa svojim kolegama i ostalim građanima predstavili tehniku kojom raspolažu po pitanju vatrogasne opreme, voznim parkom, obučenosti ljudstva i vatrogasnim domom sagrađenim 1978. godine dobrovoljnim radom svojih članova.

Okupljene je pozdravio predsjednik DVD-a Darko Pavletić koji je ujedno predsjednik Vatrogasne zajednice Bakar. U kratkom izlaganju upoznao je prisutne s najvažnijim segmentima vatrogasnog vozila, njegovom namjenom, pritom ne skrivajući zadovoljstvo s izrazima zahvalnosti što je DVD Bakar u odabir među brojne vatrogasne postrojbe u Republici Hrvatskoj.

Novo vatrogasno vozilo namijenjeno je za šumske požare, iznimno je pogodno za korištenje u brdovitim područjima, a njegova vrijednost iznosi 220 tisuća kuna, dok je za opremanje vozila u iznosu od 76 tisuća kuna troškove pokrio Grad Bakar.

Ova donacija za Društvo je od velike važnosti, jer će vatrogasci biti mobilniji i lakše će izlaziti na intervencije, a ujedno je postala snažna nadopuna voznog parka.

Svi oni koji su se zatekli na Žalu ribara detaljno su razgledali vozilo sa svom vatrogasnom opremom, a zainteresirani su mogli dobiti informacije o pojedinostima vozila.

DVD Bakar trenutno ima 24 operativna člana, a vatrogasna oprema i vozni park je zadovoljavajući.

U proteklim godinama bakarski vatrogasci su osim vatrozaštite, sudjelovali u čuvanju života, zdravlja i imovine naših građana, sudjelovali su u čišćenju bakarskog podmoraja kao i brojnim humanitarnim akcijama posebno u ovoj posljednjoj, u prevoženju prikupljene pomoći za stradale na Banovini.

Povijest vatrogastva u Bakru, prema pronađenim dokumentima, seže u davnu 1893. godinu gdje se spominje osnivanje prvog Primorskog vatrogasnog društva u Bakru. DVD Bakar se kasnije u dokumentima spominje od 1936. godine.

Danas je DVD Bakar u sastavu Vatrogasne zajednice Grada Bakra u čijem su sastavu još i DVD Hreljin, DVD Škrle i DVD Zlobin.

Nazočnima se obratio gradonačelnik Klarić te između ostalog pohvalio bakarske vatrogasce za veliki doprinos protupožarnoj zaštiti i brojnim humanitarnim akcijama zaželjevši im puno uspjeha u dalnjem radu.

Posebno zadovoljstvo pruža mu dvanaest vatrogasnih vozila s kojima raspolaže Vatrogasna zajednica Bakar, zaključio je svoj prigodan govor Klarić.

Na kraju, uz večernju molitvu, bakarski župnik vlč. Nikica Jurić blagoslovio je novo vozilo. ♦

U GALERIJI PAULIĆ

Izložba Gee Radić Koenig

Tekst: Ivan Šamanić

Na izložbi u Galeriji Paulić u Bakru sredinom listopada, a pod pokroviteljstvom Grada Bakra prikazane su mnogobrojne fotografije u crno-bijeloj tehnici autorice Gee Radić Koenig.

Izložba je ovo rada renomirane autorice podrijetlom iz Bakra, koja je svoj radni vijek provela u New Yorku i Parizu, ali je zbog prirode svoga posla obišla gotovo čitav svijet i neke od najudaljenijih krajeva od 1950. do 1960., kada putovanja nisu bila uobičajena i kada žene nisu imale toliku samostalnost i slobodu kao danas.

Izložbu čini sedamdeset (70) crno-bijelih fotografija nastalih od 1950. do 2000. godine u kojima se nalaze događaji iznimne starosti i oni malo noviji koji su bili istinsko putovanje kroz vrijeme ove fotografkinje s visokim fotografskim zvanjem.

Gea je snimala obične ljude, njihove sADBine, glazbala, građevine, životinje, trgrove, plovila, drevne metropole, parkove, radove na polju, Kineze, Indijce, crnce, razne svečanosti, djecu i još mnogo toga.

Njene fotografije nisu samo umjetnički vrijedne, već povjesno i antropološki važan dokument o životu i vremenu, ne samo u Hrvatskoj već i u drugim zemljama. U njezinu bogatoj ostavštini zabilježeno je oko 20.000 fotografija, bezbroj negativa i ostalog vrijednog materijala.

Dobar dio slika objavljivala je u dnevnom tisku, stručnim časopisima, publikacijama i časopisu National Geographic u kojem je bila urednica.

Umrla je 2017. godine u svojoj dubokoj starosti.

Nakon razgledavanja izložbe posjetitelji su imali priliku u prostorijama KUU „Sklad“ iz Bakra pogledati jednosatni dokumentarni film „Otkrivajući Geu“ redatelja Ivana Perića koji govori o Geinom iznimno zanimljivom životu i radu. ◆

U GALERIJI PAULIĆ

Izložba Vinka Šaina

Tekst: Ivan Šamanić

Pod pokroviteljstvom Grada Bakra od 06. do 14. lipnja ove godine, u Galeriji Paulić u Bakru bila je postavljena izložba pod nazivom „Slikar svjetla“ likovnog umjetnika Vinka Šaine.

O izložbi i autoru govorio je dr. sc. Berislav Valušek koji je kazao da je autor poznat u zemlji i inozemstvu, da se slikarstvom bavi već 50 godina te da se u tom razdoblju istaknuo svojim slikarskim opusom i snažnom umjetničkom osobnosti.

Na zidovima galerije poredano je 25 slika velikog formata koje uglavnom sadrže labinske krajolike, široke i prostrane, raskošno artikulirane, pune neba, pune zraka, dok u međuprostoru između figuracija i apstrakcije najčešće čine nebo, zemlja i more u harmoničnom skladu.

Djela su atraktivna oku posjetitelja na kojima je Šaina ostvario jednu potpuno novu pokretljivost pejzaža, drukčiju i začudnu tektoniku u kojima je našao svoj izraz težnje da se osloboди „predmetnosti“ vizualne realnosti i stvore „čisti oblici“.

Značajno je napomenuti i to da se u II. polovici XX. stoljeća Šaina poveo za vodećim istaknutim poslijeratnim umjetnicima te se potpuno transformirao u osobenu varijaciju apstraktne umjetnosti koju inače poznajemo pod oznakom kubizam.

Vinko Šaina rođen je 1953. u Puli. Završio je Školu primijenjenih umjetnosti u Splitu.

Član je HDLU Zagreb, HDLU Istre. Ostvario je gotovo dvije stotine skupnih izložbi u zemlji i inozemstvu, a sudjelovao je u radu desetak likovnih kolonija u Hrvatskoj i inozemstvu.

Njegova su djela prisutna u brojnim muzejima i galerijama, privatnim kolekcijama u zemlji i inozemstvu te je za svoj rad višestruko nagrađivan. ♦

Povodom Sv. Nikole Grad Bakar daruje svoje najmlađe

Tekst: Maja Šepac Rožić

Djeca su naša budućnost, naše bolje sutra, stoga je i ove godine povodom blagdana Svetog Nikole, Grad Bakar podijelio prigodne darove djeci.

Djeca su naša budućnost, naše bolje sutra, stoga je i ove godine povodom blagdana Svetog Nikole, Grad Bakar podijelio prigodne darove djeci.

S obzirom na aktualnu epidemiološku situaciju ni ove godine nije održana prigodna priredba povodom obilježavanja dana Svetog Nikole u Gradu Bakru. Umjesto tradicionalnog darivanja djece igračkama, Grad Bakar je kao i prošle godine osigurao poklon bonove u iznosu od 200,00 kuna za svu djecu s područja Grada Bakra, od rođenja do polaska u školu.

Poklon bon od 200,00 kuna namijenjen je dječjem asortimanu igračaka, a može se iskoristiti u svim prodajnim mjestima trgovina Müller. Valjanost bona je godinu dana. Poklon bonove su podijelile odgajateljice prema grupama u dječjim vrtićima na području Grada Bakra: u Dječjem vrtiću Bakar na tri lokacije u Bakru, Škrljevu i Hreljinu,

Dječjem vrtiću „Pčelice“, Dječjem vrtiću „Bambi“ i Obrtu za čuvanje djece „Taša“.

Roditelji djece koja nisu polaznici dječjih vrtića i obrta za čuvanje, poklon bon su mogli podići u dogovorenom terminu u naseljima Hreljin, Krasica, Škrljevo te u Gradskoj knjižnici Bakar.

Slatke prigodne darove, kao i uvijek do sada, dobila su i djeca polaznici od prvog do četvrtog razreda Osnovne škole Bakar i Osnovne škole „Hreljin“. Slatki paketi za spomenute učenike dostavljeni su školama i podijeljeni od strane njihovih učiteljica.

Sveti Nikola je zaštitnik djece stoga je povodom njegovog blagdana najveća radost bila vidjeti osmijehe na dječjim licima koje su izmamili poklon bonovi namijenjeni kupnji igračaka te slatki paketi za koje je Grad Bakar osigurao u Proračunu 100.000,00 kuna. ♦

Isplata prigodnog dara (božićnice) umirovljenicima Grada Bakra

Tekst: Maja Šepac Rožić

Povodom nadolazećih blagdana, Gradonačelnik Grada Bakra Tomislav Klarić donio je Odluku o isplati prigodnog dara (božićnice) umirovljenicima u 2021. godini.

Pravo na isplatu božićnice u iznosu od 300,00 kuna ostvaruju umirovljenici s prebivalištem na području Grada Bakra koji primaju mirovinu u ukupnom iznosu do 3.000,00 kn mjesечно neovisno o kojoj vrsti mirovine se radi (abiteljskoj, starosnoj ili invalidskoj) kao i osobe starije od 65 godina koji ne ostvaruju pravo na mirovinu. Pravo na dodjelu prigodnog dara (božićnice) nemaju korisnici

mirovina u radnom odnosu koji rade s nepunim radnim vremenom.

Isplata božićnice za umirovljenike će biti realizirana tijekom prosinca 2021. godine. Za prigodne darove (božićnice) umirovljenicima Grad Bakar je u Proračunu osigurao 300.000,00 kuna. ♦

100. rođendan naših sugrađanki

Tekst: Tatjana Vidas i Paula Mikeli

Doživjeti 100. rođendan neopisivo je velik događaj, a ove smo godine u Gradu Bakru proslavili dva 100. rođendana naših sugrađanki.

ROĐENDAN GДЕ MILKE BOŽIĆ

U lipnju se na Hreljinu slavio rođendan gospođe Milke Božić, a o prigodnoj proslavi nas je izvijestila Tatjana Vidas predsjednica Udruge umirovljenika Grada Bakra – Podružnica Hreljin.

„Dugodišnja članica Udruge umirovljenika Grada Bakra – Podružnica Hreljin dana 28. lipnja 2021. godine gospođa Milka Božić iz Hreljina proslavila je svoj 100. rođendan. Obilježavanju stotog rođendana gospođe Milke, uz njenu mnogobrojnu obitelj, prijatelje i susjede pridružili su se i gradačelnik Grada Bakra Tomislav Klarić, hreljinski župnik Marko Šarić i Tatjana Vidas, predsjednica hreljinskih umirovljenika čiji je gospođa Milka član dugi niz godina. Živahna gospođa Milka veselo je primala čestitke i pomalo u čudu gledala koliko se uzvanika i čestitara skupilo u želji da joj čestita 100. rođendan i poželi još godina zdravlja i sreće uz svoju obitelj. Povodom njenog 100. rođendana održana je sveta misa pa su se čestitkama pridružile i članice crkvenog pjevačkog zbora. Bilo je čestitki i puno dobrih želja, a najviše da ju još puno godina posluži zdravlje i bistar um.

Dok je gospođa Milka gasila svjećice za svoj stoti rođendan članice crkvenog zbora povele su i pjesmu „Da te mogu pismom zvati“ uz glasovne mogućnosti svih nazočnih. Bilo je to lijepo druženje za 100. rođendan Milke Božić. Malo je onih koji se mogu podićiti 100. rođendanom i dobrom zdravljem.“

100. rođendan naših sugrađanki

ROĐENDAN GДЕ ANTONIJE KRUŽIĆ

Na Zlobinu se 13. listopada slavio 100. rođendan Antonije Kružić rođ. Rudelić. Gospođa Antonija, od milja zvana Tonka trenutno živi kod kćerke Nene u Rijeci, no na poziv gradonačelnika Grada Bakra, njihovog susjeda na Zlobinu, Tonka je svoj rođendan provela u kući na Zlobinu gdje ju je s velikim buketom cvijeća dočekao gradonačelnik Tomislav Klarić. Kako kaže, uživala je u razgovoru sa svojim susjedom prisjećajući se lijepo prošlosti, raznih dogodovština i zajedničkih uspomena, a u našem razgovoru je ponosno istaknula da je na njihov susret, na njen 100. rođendan, gradonačelnik stigao direktno iz Hrvatskoga sabora. U Tonkinoj kući tijekom dana su se okupili i ostali susjedi i mještani Zlobina što je jako razveselilo slavljenicu koja je zbog epidemioloških mjera svoj 100. rođendan slavila cijeli tjedan, u više navrata okupivši obitelj, prijatelje i drage joj ljude.

Na pitanje koji je njezin „recept“ za doživjeti sto godina, slavljenica nam je ukratko ispričala svoju životnu priču koja započinje 1921. njezinim rođenjem u mjestu Olovo u Bosni i Hercegovini, zatim selidbom u Zagreb za vrijeme I. svjetskog rata te potom upoznavanjem njezinog supruga Ivana Kružića, Zlobinjara koji je zbog posla, rada na željeznicama, boravio u Podravini. Tijekom zajedničkog života, zbog prirode suprugovog posla, obitelj se trinaest puta selila. U Zlobinu, rodno suprugovo mjesto, vratili su se 1952. godine gdje su podigli svoje dvoje djece, sina i kćer. Danas gospođa Tonka ima petero unučadi i sedmero praprunučadi, a sin sa svojom obitelji živi u Kanadi. Ključnim sastojkom svog „recepta“ za dug život smatra težak rad tijekom cijelog života.

I ovom prilikom našim slavljenicama čestitamo njihove 100. rođendane i želimo im još puno godina ispunjenih zdravljem i lijepim trenutcima s njihovim obiteljima. ♦

Labud u zaljevu

Tekst: Ivan Šamanić

U Bakarski zaljev, 18. listopada, sletio je prekrasan labud.

Čini se da je naslutio da uz obalu ima njemu dosta prijelavnih slatkovodnih izvora i da će tu ugodno provesti dane pa se i zadržati.

Djeca i odrasli pobrinuli su se da ptica ne ostane gladna, a on se na toj gostoljubivosti zahvaljuje paradnom plovibom s visoko i dostoanstveno uzdignutom glavom.

Mnogima je, dok šeću uz more, labud glavna atrakcija pa se pitaju koliko će se zadržati prije nego što odleti na drugo mjesto. ♦

Posjet gradonačelniku povodom Dječjeg tjedna

Tekst: Maja Šepac Rožić

Povodom Dječjeg tjedna Društvo „Naša djeca“ tradicionalno posjećuje gradonačelnika Bakra.

Tako je bilo i ove godine. Najmlađe stanovnike i njihove voditeljice Suzanu Šarić i Maju Dorčić Pavletić primili su gradonačelnik Grada Bakra Tomislav Klarić, pročelnica Ureda Grada Bakra Maja Šepac Rožić i Viša stručna suradnica za zdravstvo, socijalnu skrb, kulturu, sport, odgoj i obrazovanje Nena Gudac.

Djeca su postavljala pitanja vezana za održavanje dječjih i košarkaških igrališta, uređenje plaže i mogućnost prijevoza u reziji Komunalnog društva Dobra u vrijeme ljetnih

mjeseci do kupališta u Bakarcu i Oštru.

Gradonačelnik je pažljivo saslušao dječje prijedloge koji su važni za kvalitetnije i bezbrižnije odrastanje djece te razveselio djecu prigodnim poklonima. Djeca su zahvalila na svemu što Grad Bakar čini za njih te na dugogodišnjoj suradnji i potpori Društvu „Naša djeca“ Bakar. U ugodnom i veselom druženju brzo su protekli popodnevni sati te je dogovoren sastanak i za sljedeću godinu. ♦

Pomorski Radio Bakar prije 15 godina započeo je svoju plovidbu morima etera na 95,8 MHz!

Prije petnaest godina, točnije 6. prosinca 2006. godine, Pomorski radio Bakar krenuo je s probnim radom i od tada mu zbog njegove posebnosti i kvalitete neprestano raste broj slušatelja.

Kako nam je i njegov direktor Tomislav Mustapić jednom rekao: „Bakar je kolijevka pomorstva stoga sam radio nazvao Pomorski radio Bakar. Želio sam da se ovaj radio veže za more i pomorce, ali da se putem njega ne zaboravi čakavski dijalekt, da se „ožive“ domaće pjesme te klapska pjesma. Proučavajući ovo područje shvatio sam da to sve pomalo izumire te sada ponosno mogu reći da smo mi svoju misiju ispunili i da s Pomorskim radijom Bakar žive domaće ČA, pjesme i klapska pjesma“.

Pomorski radio Bakar 95,8 MHz je komercijalna radio postaja koja pokriva područje Grada Bakra i dio Grada Rijeke, a osim na ovim područjima njegova čujnost seže do otoka Krka i otoka Cresa, Grada Delnice, Crikvenice i Senja te dijela Istarske županije. Nadaleko se čuje njihov poznati slo-

gan „U moru radija, samo je jedan radio more, Pomorski radio Bakar 95,8 megaherca!“, jer ih se putem njihove web stranice slušane i izvan granica Lijepje naše.

Slušanost im svakodnevno raste, a upravo su i brojne, rado slušane emisije zaslužne za to. Radio emisije raznolikog sadržaja privlače veliki broj slušatelja, koji nerijetko i sami zovu kako bi s ostalim slušateljima podjelili svoje stavove i mišljenja i to najčešće u najslušanijoj emisiji Klub slušatelja. Na Pomorskom radiju Bakar svaki slušatelj zaista može naći ponešto za sebe budući da se trenutno emitira osamnaest različitih emisija: Aktualno u gospodarstvu, Bakarska zvona, Bakarski aktualni sat, Ča je ča...pa šta? Da se ne pozabi, Ekološke teme i dileme, Gost na Pomorskom, Govorimo o kulturi, Kanat od mora,

Klub slušatelja, Mularija na Pomorskom, O more mati, Pogled iz krme, Pomorski decibeli, Propagandne emisije, SMS glazbena groznička, Sport na Pomorskom te Vau vau mrnjau.

Na dan Sv. Nikole, zaštitnika pomorača, djece, putnika, gradova i općina, Pomorski radio Bakar je proslavio svoj 15. rođendan. Zbog epidemiološke situacije nije bilo velikog slavlja, no ekipa s Radija: Tomislav, Alenka, Maroje, Maro, Lovro i Grof, je primila brojne čestitke putem etera, telefonski ili putem njihove Facebook stranice što je uvelike uljepšalo njihov rođendan.

Ovim putem im još jednom čestitamo sa željom da i dalje budu jedinstveni i da osvajaju srca slušatelja diljem Lijepje naše, a i šire. ♦

KOMUNALNE INFORMACIJE

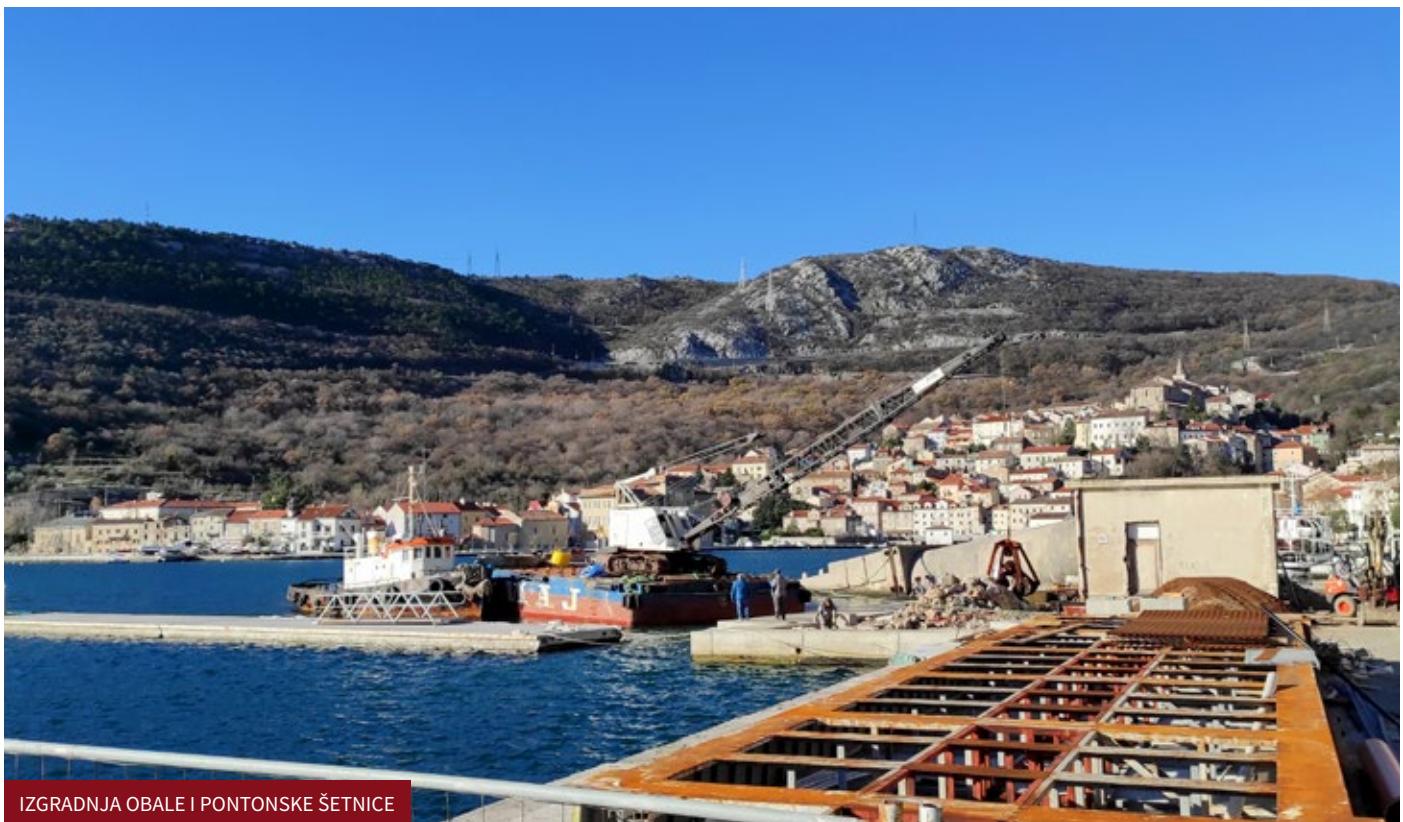
UREĐENJE DJEČJEG IGRAIŠTA KOD AMBULANTE HRELJIN

Projekt uređenja dječjeg igrališta pored ambulante na Hreljinu je dovršen. Još na proljeće su započeli pripremni i zemljani radovi. Po dovršetku istih započelo se s uređenjem staza, površina za postavu novih sprava, dekorativnom rasvjетom te kompletnim uređenjem zelenih površina. Izведен je sustav navodnjavanja, zasađene su cvjetne gredice. Postavljene su dječje sprave od kojih najveće oduševljenje djece izaziva centralna sprava koja sadrži 18 različitih elemenata za igru i namijenjena je djeci uzrasta od 3 godine na više. Također je postavljen novi vrtuljak, njihalica i ljljačka. U dnu parka uređen je i fitness park za starije uzraste i odrasle. Cijeli park je opremljen novim klupama, koševima i stalcima za bicikle. Sve površine u zoni igrala su izvedene u antistress podlozi od recikliranih

materijala. Potporni zid koji dijeli igralište od parkirališta iscrtan je dječjim motivima iz crtanih filmova.

UREĐENJE IGRAIŠTA DJEČJEG VRTIĆA FIJOLICA

Tijekom ljeta izvedeni su radovi na uređenju dječjeg igrališta u dvorištu vrtića Fijolica u Bakru. Izvršena je temeljita rekonstrukcija dječjeg igrališta. Skinuta je postojeća podloga te su izvedeni radovi na uređenju okolnih zidova, a na čitavoj površini za igranje je izvedena antistress podloga od reciklirane gume. U podlogu su ugrađeni elementi za dječje igre. Nabavljene su i postavljene nove sprave, jedna kombinirana sprava s 11 elemenata za igru i dob od 2 godine na više, a druga sa 7 elemenata i za dob od 1 godine na više. Građevinske radove na uređenju igrališta izvelo je GKD Dobra dok je oprema nabavljena od tvrtke ZZ Concept.

IZGRADNJA PONTONSKE ŠETNICE

Radovi na izgradnji obale i pontonske šetnice su u punom jeku. Grad Bakar sudjeluje u projektu zajedno s Lučkom upravom Bakar-Kraljevica-Kostrena koja je nositelj projekta. Projekt se financira sredstvima Ministarstva mora, prometa i infrastrukture dok Grad Bakar osigurava ostatak sredstava odnosno financira dio radova na uređenju obale, kao i nabavu pontonskih valobrana u dužini od 120 metara. Trenutno su izvedeni podmorski nasipi i konstrukcija novog obalnog zida. U tijeku je preslagivanje kamenog opločenja stare rive koja će se spojiti s novom obalom. Uredit će se portal podmorskog tunela, ulaz u more. Na lokaciji postajeće trafostanice Lučka uprava je trenutno u izradi projektne dokumentacije za uređenje poslovnog prostora – ureda Lučke uprave dok se u prizemlju planira predvidjeti prostor za ugostiteljski objekt. Čitav prostor nove obale uredit će se sa komunalnom opremom, klupama, koševima i zelenilom, dok se između objekta „stolarije“ i podmorskog tunela na hodnoj površini planira izvesti reljef bakarskog zaljeva. Grad je također proveo postupak nabave i sklopio ugovor za potpuno dovršenje pontonske šetnice – valobrana do polovice zaljeva. Dovršetak čitavog projekta očekuje se u proljeće 2022. g. kada će grad Bakar dobiti novouređenu obalu i pontonsku šetnicu s koje će se otvoriti novi pogled na naš predivan Bakar.

NK BORAC

Radi poticanja sporta u Gradu Bakru te dodatnoj afirmaciji nogometnog kluba Borac, čije su se popratne aktivnosti do nedavno odvijale u trošnim i neadekvatnim prostori-

ma, odlučeno je odazvati se potrebama kluba i ostvariti cijelovitu rekonstrukciju klupske prostore, na istovjetnoj lokaciji uz nogometno igralište. Prostori su usklađeni sa svim predispozicijama objavljenim u Odluci o kriterijima/ uvjetima za natjecanje u trećem stupnju HNS-a od natjecateljske godine 2022./2023. Zgrada će se protezati na 50 m i obuhvaćati površinu od cca 760 m² zatvorenih prostora. U prizemlju se planiraju ostvariti osnovni i popratni sportski sadržaji, ali se planira ukloniti i ugostiteljski prostor-restoran. Na prvoj etaži planiraju se prostori za rekreativnu i odmor sporta. Projekt prati suvremene ekološke trendove i ostavlja prostor za daljnje razvijanje istih. Obuhvaćena je i kompletna rekonstrukcija infrastrukture, čime će se funkciranje zgrade dovesti na adekvatni nivo. Obvezne gradnje preuzeala je zajednica ponuditelja Kalun gradnja d. o. o. i Ri-Ma d. o. o. iz Klane, a sukladno Ugovoru Ev. br. MV 1/21, vrijednost radova iznosi 2.186 561,21 kuna bez PDV-a. Radovi su krenuli u kolovozu 2021. godine i teku u skladu s dinamičkim planom, te se do kraja godine planiraju završiti armirano-betonski i zidarski radovi te kompleksni razvod vodovodne i kanalizacijske infrastrukture, obzirom na tešku dostupnost vodovodne mreže i izuzetno složenu podlogu tla, sastavljenu od kombinacije gline i laporja. U travnju 2022. godine predviđen je rok završetka građenja za ugovorene cijeline, čime će se osigurati funkcionalnost sportskih sadržaja kluba te priprema ostalih, neklupskih prostora za daljnje uređenje prema planovima i programima o finansiranju i sufinsanciranju.

NK BORAC

INDUSTRIJSKA ZONA R-27 – UREĐENJE NOGOSTUPA

I u Radnoj zoni R-27 na Kukuljanovu, na dijelu od Lesnine prema objektu buduće Hrvatske pošte novouređen je nogostup. Dužina zahvata je 200 metara. Kao i drugdje na području Industrijске zone, radi omogućavanja kretanja invalidnih osoba postavljene su taktilne ploče i polegnuti rubnjaci na mjestima pješačkih prijelaza. U planu je uređiti i pokos zelene površine i posaditi travu kada to budu dozvoljavali vremenski uvjeti.

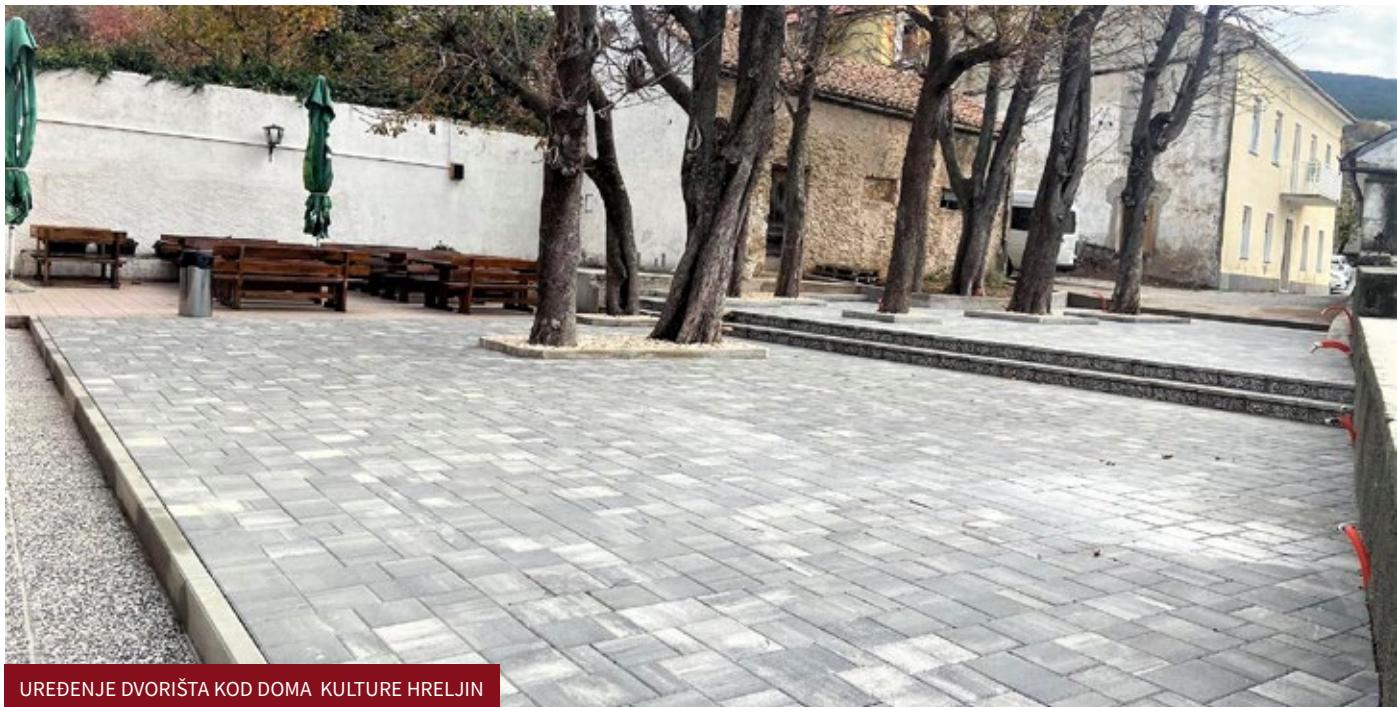
HRELJIN, BILJIN - UREĐENJE NOGOSTUPA I ASFALTIRANJE KOLNIKA

Završeni su radovi na uređenju nogostupa i asfaltiranju kolnika na Hreljinu, Biljin. Izgrađen je sustav oborinske odvodnje. Uz nogostup su izgrađeni ogradni zidovi.

KRASICA – OBORINSKA ODVODNJA OD ŽC DO KAPELICE

Oborinske vode stvarale su probleme i stanovnicima Krasice koji stanuju uz nerazvrstanu cestu KR-12. Stoga se pristupilo uređenju nerazvrstane ceste od križanja sa županijskom cestom do kapelice. Dužina zahvata iznosila je oko 200 metara. Kako bi se sprječilo slijevanje oborinske vode u dvorišta, na kolnik je postavljena poprečna rešetka od koje se oborinske vode odvode u upojni bunar.

UREĐENJE DVORIŠTA KOD DOMA KULTURE HRELJIN

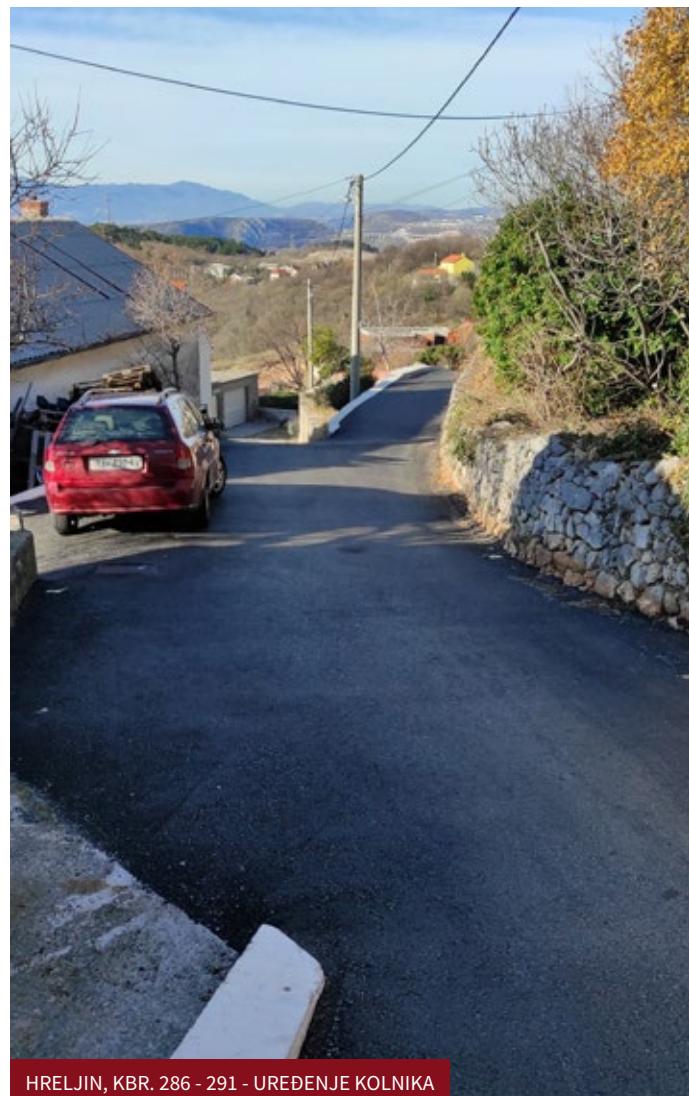
Krajem godine izvedeni su i radovi na uređenju dvorišta kod Doma kulture Hreljin. Izvršeno je poravnjanje terena, postavljeni su betonski opločnici i izvedena je priprema za postavu dekorativne rasvjete. Radove na uređenju izvodilo je Gradsko komunalno društvo Dobra.

MALA PLASA – OBNOVLJENA CESTA H-87

Radi dotrajalosti kolnika, na području Male Plase obnovljena je nerazvrstana cesta H-87, od križanja sa županijskom cestom, u dužini od 500 metara. Prošlo je puno vremena od kada je cesta asfaltirana, a u zadnje vrijeme dodatno je oštećena prolaskom teških vozila prilikom izvođenja radova na izgradnji magistralnog plinovoda i elektrovoičnoj podstanici Plase. Širina kolnika proširena je za još jedan metar tako da se vozila mogu lakše mimo-

HRELJIN, MEJA GAJ KBR. 17 - 38 - SANACIJA KOLNIKA

HRELJIN, KBR. 286 - 291 - UREĐENJE KOLNIKA

ilaziti. Osim dolaska službenih vozila, cestu koristi i velik broj izletnika, a na tom području ima i više kuća za odmor.

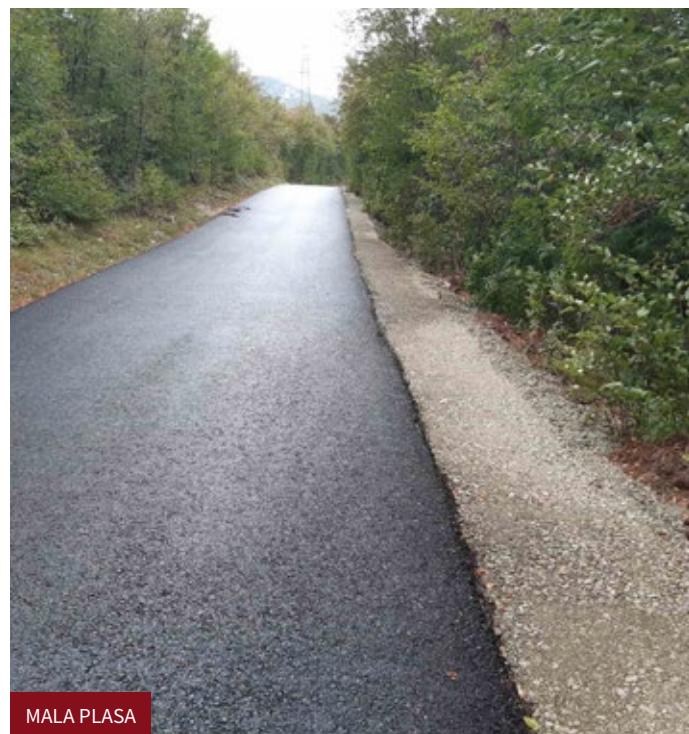
HRELJIN – UREĐENJE CESTE OD KBR. 286 DO KBR. 291

Uređenje ceste na Hreljinu kod kbr. 286 do 291 dugo godina predstavljalo je problem radi neusklađenog stanja u načinu korištenja od onog u katastru i zemljишnim knjigama. Stoga je Grad Bakar proveo postupak urisa ceste kako to omogućava Zakon o cestama. Nakon toga moglo se započeti s radovima na uređenju kolnika. Razlog više bilo je i omogućavanje širenja građevinskog područja naselja.

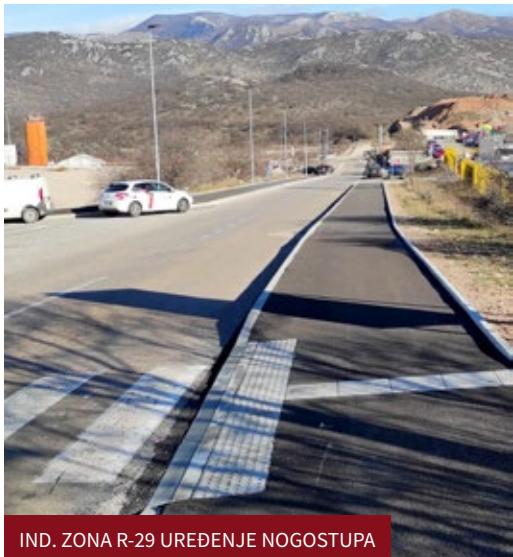
Prometnica je uređena u dužini od 100 metara, na dijelu su postavljeni rubnjaci te je izgrađen sustav za prihvatanje oborinskih voda.

HRELJIN, MEJA GAJ – SANIRANJE KOLNIKA OD KBR. 17 DO KBR. 38

Na Hreljinu, Meja Gaj od kbr. 17 do 38, odnosno, od križanja lijevo do kraja slike ceste izvedeni su radovi na sanaciji kolnika u dužini od 170 metara. Izgrađenim sustavom oborinske odvodnje spriječeno je plavljenje okućnica.

MALA PLASA

IND. ZONA R-29 UREĐENJE NOGOSTUPA

KRASICA - JELOKA - OBNOVLJEN KOLNIK

VODOVODNI OGRANAK ŠKRLJEVO - DUMBRAVA

INDUSTRIJSKA ZONA R-29

U Industrijskoj zoni R-29 u posljednje vrijeme znatno je povećana izgradnja novih poslovnih, proizvodnih i skladišnih prostora, a i neki postojeći šire svoje kapacitete. Navodimo samo neke: gradi se logistički centar Jadran galenskog laboratorija, proizvodno-skladišni prostor Ferrotehne, Vodogradnja gradi reciklažno dvorište za građevinski otpad, Lesnina izvodi radove na prenamjeni hala bivšeg Bitechique u skladišni prostor, i dr. Kako bi gradnju tog područja Industrijske zone pratila i infrastruktura, započeli su opsežni radovi na uređenju ceste. U planu je uređenje oko 1500 metara ceste zajedno s nogostupom, oborinskom odvodnjom i postavljanjem završnog sloja asfalta na kolniku.

KRASICA, JELOKA – OBNOVLJEN KOLNIK

Na području Krasice, na dijelu koje graniči s katastarskom općinom Škrljevo, širi se građevinsko područje i grade

obiteljske kuće. Stoga je na tom dijelu obnovljen kolnik u dužini od 70 metara, postavljeni rubnjaci uz cestu prilagođeni su visinama dvorišta. U dogovoru s KD Vodovod i kanalizacija prilagođen je vodovodni ogrank na način da se omogući priključenje novim objektima. Kao i svugdje, na novouređenom dijelu ceste izgrađen je sustav za skupljanje oborinskih voda.

ŠKRLJEVO – UREĐENJE PRISTUPNE CESTE PREMA GROBLJU

Kako bi se poboljšalo uvjete pristupa groblju Škrljevo proširena je i asfaltirana cesta u dužini od 90 metara. U blizini ulaza uređeno je parkiralište s 12 parkirnih mjesta. Na kraju ceste izgrađeno je okretište. Na mjestu potpornog zida postavljena je ograda. Izgrađena je i nova javna rasvjeta. Radi potrebe premještanja instalacija mjesto za postavljanje slavine predviđeno je uz ulazni portun gdje će se uskoro postaviti novi samostojeći zdenac.

VODOVODNI OGRANAK ŠKRLJEVO-DUMBRAVA

Dovršeni su svi radovi na izgradnji vodovodnog ogranka Škrljevo – Dumbrava. Ugovorena vrijednost investicije iznosi 241.268,53 kn bez PDV-a, a izvođač radova bio je Obrt za uslužne djelatnosti „Miletić“, Novi Vinodolski. Ovaj vodovodni ogranač 2018. godine prijavljen na natječaj za provedbu tipa operacije po mjeri 7.2.1. „Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda“ iz Programa ruralnog razvoja

Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020., a koji je objavila Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju(APPRR). Radovi na građenju vodovodnog ogranka započeli su 16. 8. 2021., a dovršeni su 27. 10. 2021. godine. Izведен je vodovodni ogranač u dužini od 182 m na koji su priključeni objekti uz trasu te je osigurana mogućnost priključenja za nove objekte u tom dijelu građevinskog područja naselja. ♦

PUNA BAJA OTPADA

AKCIJA ČIŠĆENJA PODMORJA U BAKRU

Tekst: Ivan Šamanić

Lijepo i toplo vrijeme omogućilo je da u subotu 2. listopada članovi Sportskog pomorskog društva „Luben“ iz Bakra održe prvu planiranu ovogodišnju akciju čišćenja bakarskog podmora.

Oko pedeset osoba, mahom članova Lubena i njihovih simpatizera, čistili su područje od parka Banj uz rivu sve do mareografske stanice u Bakru. Pozivu su se odazvale dvije barke na vesla i sedam većih plovila s posadom. Prevozili su bakarske ronioce i sakupljali izvađeni otpad iz morskih dubina.

Napunjena je jedna baja različitog otpada među kojim je bilo automobilskih guma, raspadnutih cerada, plastike, li-

menki, starog željeza, metalnog i krupnog otpada, tepiha, konopa pa čak i jedan dječji krevetić. Ovogodišnjoj akciji, u odnosu na protekle godine, odazvao se manji broj ekvolontera zbog pandemije COVID-19. Po završetku akcije sudionici su se okupili na terasi ispred prostorija Lubena uz odličan gulaš i piće. ♦

U BAKRU UREĐEN OBALNI PARK POSVEĆEN TRADICIJI RIBARSTVA

Tekst: Eleonora Sokolić Brusić

Bakar je kroz povijest oduvijek bio poznat kao pomorsko, trgovacko i ribolovno središte Hrvatskog primorja.

Bakar je kroz povijest oduvijek bio poznat kao pomorsko, trgovacko i ribolovno središte Hrvatskog primorja. Jedna od važnijih grana privrede zasigurno je bio i tunolov. Najvažnija i kroz niz stoljeća najunosnija jadranska skupina stajačih tunolovki nalazila se baš u Bakarskom zaljevu, gdje ih je ukupno bilo 10 od čega 4 na Bakarskoj strani, odnosno u samom Bakru i to: tunolovka „Pod steni“, tunolovka pred crkvom sv. Margarete, tunolovka kod Mandraća te tunolovka na Grohotini. Tijekom godina ove su tunolovke uklonjene, a uspomene na njih kao i način ribolova ostao je samo na starim fotografijama. U cilju poboljšanja turističke infrastrukture te unaprjeđenja turističke ponude i sadržaja Grad Bakar, koji sve više nadilazi stigmu industrijske prošlosti, u suradnji s Turističkom zajednicom razvija dodatnu turističku ponudu destinacije temeljenu na bogatoj bakarskoj baštini.

U cilju promocije i prezentacije povijesne tradicije ribarstva u Bakru, uz pomoć bespovratnih sredstava Europske unije, u centru naselja Bakra uređen je Obalni park s naglaskom

na tunolov u Bakru. Novouređena edukativna staza, koja se nalazi na području između dviju nekadašnjih tunolovki „Pod steni“ i kod crkve sv. Margarete, postala je dijelom turističke ponude ne samo naselja Bakar već čitavog područja destinacije, a koja se temelji na vrednovanju bogate povijesti te raznolikosti okruženja i svakako će doprinijeti turističkom potencijalu i prepoznatljivosti destinacije.

Projekt „Obalni park s edukativnim stazama za promociju i prezentaciju povijesne tradicije ribarstva u Bakru“ Grad Bakar prijavio je u veljači 2020. godine na prvi FLAG natječaj za dodjelu potpore za provedbu projekata u okviru Mjere B2.1. „Edukativne staze“ iz Lokalne razvojne strategije LAGUR-a „TUNERA“. Uprava ribarstva pri Ministarstvu poljoprivrede, temeljem Operativnog programa za pomorstvo i ribarstvo 2014. - 2020., u listopadu 2020. godine odobrila je financiranje projekta bespovratnim sredstvima Europske unije iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo u iznosu od 981.110,00 kuna.

Projektom je uređena edukativna šetnica, posađena su nova stabla i mediteranska vegetacija te postavljen sustav za navodnjavanje. Pješačke staze, koje povezuju dvije zone – zonu parka i zonu obalne šetnice, obložene su slojem dekorativnog betona s utisnutim uzorkom od inox ploča u obliku riba – tuna. U parku su postavljeni edukativni informacijski panoci, interaktivni elementi u obliku rotirajućeg stupa s kockama koji pričaju priču o tunama i tradiciji tunolova u Bakru. Tekst na panocima uz hrvatski napisan je i na engleskom, talijanskom i njemačkom jeziku te na Braillovom pismu kako bi bio dostupan brojnim turistima te slijepim i slabovidnim osobama.

Ovaj interpretacijski park posvećen tunolovu nastao je iz želje da se oda počast svim ribarima koji su živjeli u skladu s morem i prirodom te teškim radom zarađivali kruh kako bi mogli uzdržavati obitelj. Interpretativni park je osmišljen u namjeri da se otrgne zaboravu način života koji pripada jednom dalekom vremenu te da se uspomena na njega sačuva za buduće naraštaje.

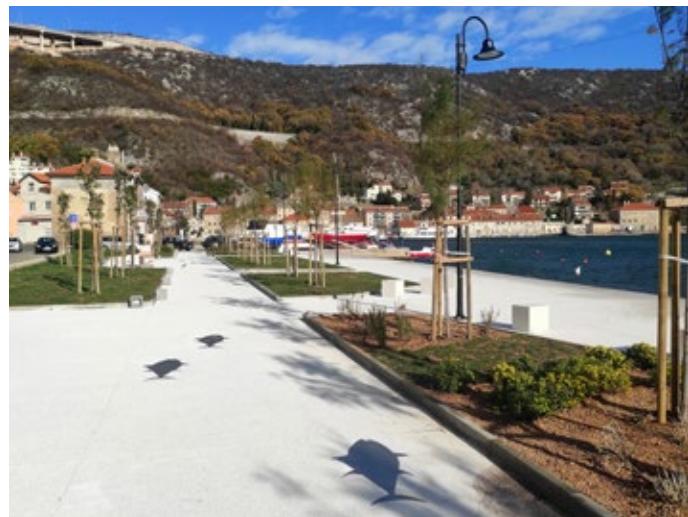
Budući da je danas ribe, kao i ribara, sve manje, dok cjelovitih tunera više nema, preostale su samo priče, sjećanja, fotografije i poneki zapisi koji su sada na interpretacijskim panoima dostupni svim posjetiteljima. Šetajući parkom posjetitelji mogu odlutati u daleku prošlost te pomoći info panoa zamisliti kako se nekada tuna lovila u Bakru i kako je izgledalo kada bi ribar s promatračnice (straže) opazio kako riba ulazi u mrežu te povicima Tira! Tira!, dojavio ostalim ribarima da povuku mrežu i u nju uhvate tunu. Na vremenskoj lenti koja obuhvaća razdoblje od 1382. godine, točnije od doba najstarije isprave u kojoj se spominje tunolov pa sve do 1979. godine kada je ulovljena posljednja tuna, mogu se doznnati zanimljive informacije o povijesti tunolova u Bakru. Riba tuna svima je poznata, no u parku Banj posjetitelji je mogu detaljnije upoznati i saznati brojne zanimljive informacije o ribi koja je nekada živjela u bakarskom zaljevu.

Novouređeni obalni park (park Banj) ističe se i po posebnim odmorišnim klupama u obliku kamenih kocaka za sjedenje, a u večernjim satima do izražaja dolazi i novo osvjetljenje duž pješačkih staza koje je Grad izveo vlastitim sredstvima.

U parku Banj, uz koji će se urediti i bakarska gradska plaža, kroz priču o tradiciji tunolova i tunama u Bakru stvoren je novi turistički sadržaj u vidu interaktivne edukativne staze koji će zasigurno doprinijeti podizanju svijesti građana o potrebi očuvanja i zaštite okoliša te bioraznolikosti mora.

No priča o tradiciji ribarstva i pomorstva u Bakru ne prestaje. Uz pomoć bespovratnih sredstava Europske unije, u kasnosrednjovjekovnoj građevini „Turskoj kući“ na trgu Plaćica u planu je uređenje Interpretacijskog centra ribarstvene i pomorske baštine „O RIBI“ s ciljem prezentacije i promocije jedinstvene materijalne i nematerijalne baštine Bakra i Bakarskog zaljeva vezane uz ribarstvo i pomorskiju tradiciju. Projekt je u ožujku 2021. godine prijavljen na natječaj LAGUR-a „TUNERA“ za dodjelu potpore u okviru Mjere B.1.1. Mali muzeji ribarstvene i/ili brodograditeljske baštine iz Lokalne razvojne strategije u ribarstvu 2014. - 2020. Koncept Interpretacijskog centra „O RIBI“ polazi od priče o ribi odnosno činjenice da se zbog ekonomske važnosti tunolova ribom smatrala i nazivala samo tuna. Ribolov je imao snažan utjecaj na izgled čitavog mjesa svojim ribarskim kućicama, ribarskim priborom, barkama, stupovima za sušenje mreža i dr. Ta snažna ribarska i pomorska komponenta kroz povijest bakarskog kraja razlog je uspostave Interpretacijskog centra kojim se želi integrirati nematerijalnu baštinu u budući razvoj.

Isto tako, kako bi se zaokružila cjelokupna priča te stvorio amblem ribarstvenog područja, u planu je na Žalu ribara, na obali kod crkve sv. Margarete, na lokaciji na kojoj je kroz povijest i postojala, izgradnja/rekonstrukcija tunere – straže za tunolov. ♦

ODRŽANA ZAVRŠNA KONFERENCIJA PROJEKTA

,,GOSPODARSKO SREDIŠTE HRVATSKOG PRIMORJA“

U višenamjenskoj dvorani u prizemlju poslovne zgrade Industrijske zone Bakar d. o. o. u Kukuljanovu održana je 29. studenoga 2021. godine završna konferencija projekta „Gospodarsko središte hrvatskog primorja“.

Konferenciji su prisustvovali predstavnici Grada Bakra, Središnje agencije za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije, GP KRK d. d., Industrijske zone Bakar d. o. o., potencijalni investitori.

Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog fonda za regionalni razvoj temeljem Operativnog programa „Konkurentnosti i kohezije 2014. - 2020.“.

Prema Ugovoru o dodjeli bespovratnih sredstava sklopljenim s Ministarstvom gospodarstva, poduzetništva i obrta te Središnjom agencijom za financiranje i ugovaranje programa i projekata Europske unije, ukupna vrijednost projekta iznosi 25.186.115,23 kuna od čega bespovratna sredstva Europske unije iznose 9.961.949,35 kuna odnosno 40,5376190% ukupno prihvatljivih troškova. Razliku sredstava osigurao je Grad Bakar iz svog proračuna te Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

Na početku konferencije gradonačelnik Grada Bakra Tomislav Klarić se osvrnuo na početak njegovog obnašanja dužnosti gradonačelnika i naglasio da „s obzirom da smo u početku, prije 15-ak godina, pokrenuli veliki razvojni

ciklus širenja i izgradnje naše Zone, već tada smo ambiciozno taj naš veliki projekt i našu viziju ovog dijela Grada Bakra nazvali Gospodarsko srce hrvatskog primorja.“

Upoznao je nazočne s aktivnostima projekta te istaknuo da su u okviru projekta izgrađene i potpuno komunalno opremljene dvije prometnice i to: B5.4.-B9.1. te 1. dionica prometnice B7.6.-E1.1. Radovi na izgradnji započeli su u siječnju 2020. godine, prometnica B5.4-B9.1 završena je u prosincu 2020., a B7.6.-E.1.1 u rujnu 2021. godine. Izgradnjom i opremanjem infrastrukture duž 28.962 m² stvoreni su preduvjeti za investicije u izgradnju novih poduzetničkih objekata. Klarić je istaknuo da je „odrađeno blizu 2 kilometra nove infrastrukture što se može vidjeti na promotivnom filmu, a to će uživo vidjeti i brojni naši građani. Međutim ispod tog asfaltnog sloja krije se impozantna mreža infrastrukture (plinovod, vodovod, kanalizacija, suvremena tehnologija, optika, javna rasvjeta...). Dodao je kako je „bitno da već u ovom trenutku paralelno s izgradnjom infrastrukture Industrijska zona i Grad Bakar nisu mirovali već su tražili nove investitore.“

U okviru projekta sufinancirane su i aktivnosti izrade projektnog prijedloga, promocije i vidljivosti te upravljanje projektom i administracijom.

U svrhu prezentacije projekta, ali i poduzetničke Zone potencijalnim investitorima u okviru aktivnosti promidžbe i vidljivosti izrađeni su promotivni video, promotivna brošura, digitalni orto-foto snimak Zone te panoi. Svi navedeni materijali moći će se preuzeti na web stranici Grada Bakra i Industrijske zone Bakar d. o. o.

Klarić je naglasio kako „diljem Hrvatske niču poslovne zone, ali niti jedna nije ovako opremljena, ni ovako velika kao ova naša. Da će Grad Bakar postati Gospodarsko središte hrvatskog primorja svjedoči činjenica da je u pripremi za pokretanje još jedna poslovna zona na području naselja Hreljin. Vizija Grada je na tom prostoru planiranih poslovnih zona direktno zaposliti preko 10 000 radnika i vjerujemo da ćemo to uspjeti realizirati“, poručio je gradonačelnik Grada Bakra Tomislav Klarić.

Nazočnima se potom obratila direktorka Industrijske zone Bakar d. o. o. Linda Sciucca koja je naglasila sinergiju Grada Bakra i Industrijske zone Bakar u infrastrukturnom opremanju već sada najveće i najopremljenije Industrijske zone. Svojim investicijama u prometnice, komunalnu infrastrukturu i ravnjanje platoa, stavlja se investitorima na raspolaganje građevinske parcele koje su kompletno opremljene za gradnju gospodarskih objekata.

Investitori su prepoznali Industrijsku zonu Bakar na Kukuljanovu kao mjesto za svoje ulaganje, prepoznali su njenu infrastrukturnu opremljenost, odličnu pozicioniranu rentu, njenu veličinu – 200-tinjak pravnih subjekata i više od 4 500 direktno zaposlenih i njenu raznovrsnost

kroz razne proizvodne, uslužne i trgovачke djelatnosti. U razdoblju od 2017. do 2021. bilježimo 47 investicija, od čega je 20 izgrađenih gospodarskih objekata, 10 je u gradnji, a čak 17 u pripremi, dakle projektiranju, ishodjenju dozvola, ugovaranju građenja, što ukupno obuhvaća 586.981 metara kvadratnih.

Ponosni smo što se proizvodnja razvija, što se možda ne vidi na ovoj glavnoj žili kucavici, ali od 20 objekata, čak devet ih je u funkciji proizvodnje, a ostatak su trgovacko-uslužne djelatnosti.“

Na kraju je Klarić istaknuo podatak da samo ove godine, što u realizaciji i što u pripremi projekata, investitori u Zoni Bakar ulažu preko milijardu i dvjesto milijuna kuna, što je podatak koji govori sam za sebe. ♦

GRAD BAKAR ZAKLJUČIO UGOVOR S NOVIM INVESTITOROM

Tekst: Ivan Biskupić

Po provedenom javnom natječaju za prodaju građevinskog zemljišta u Industrijskoj zoni Bakar na Kukuljanovu, Grad Bakar je zaključio kupoprodajni ugovor s renomiranom hrvatskom tvrtkom Iverpan d. o. o., Zagrebačka cesta 23, Goričica.

Radi se o građevinskoj čestici oznake k.č.br. 315, k.o. Kukuljanovo-nova, koja se nalazi u samom središtu Zone, preko puta objekta tvrtke Fero-Term. Zemljište je površine 5.619 m², potpuno je poravnato, ima neposredan pristup na javnu prometnicu i mogućnost priključka na kompletну infrastrukturu.

Iverpan d. o. o. je obiteljska tvrtka osnovana prije 30 godina, čija je nit vodilja bila učiniti svoj životni prostor ljepšim, modernijim i funkcionalnijim. Osnovna djelatnost tvrtke najbolje je vidljiva u njihovom novom centralnom proizvodnom pogonu u Donjoj Zelini, trenutno najmodernijem pogonu za obradu pločastog materijala u Republici Hrvatskoj.

Pored navedenog, a u suradnji s najvećim europskim proizvođačima pločastih materijala za izradu namještaja, tvrtka nudi radne ploče i obloge, podne obloge i opremu, raznu dodatnu opremu i okove za namještaj, opremu za kuhinju, klizne sisteme i profile, te raznovrsne alate, šablone, ljepila i silikone.

Iverpan d. o. o. je postupno rastao i razvijao se, tako da danas posluje već na pet lokacija diljem Hrvatske i ima oko 170 zaposlenih.

Nakon zaključenog kupoprodajnog ugovora slijedi projektiranje, a potom i izgradnja novog gospodarskog objekta u Zoni, logističko-distributivnog centra IVERPAN.

Sve o društvu možete pronaći na www.iverpan.hr ♦

Tekst: Ivan Biskupić

MÖMAX – OTVOREN NOVI SALON NAMJEŠTAJA U ZONI

Po dovršetku izgradnje i dobivenoj uporabnoj dozvoli, Austrijska grupacija XXXLutz otvorila je početkom listopada svoj novi salon namještaja MÖMAX na samom ulazu u Industrijsku zonu Kukuljanovo sa sjeverne strane, neposredno uz kružni tok.

Ovo je drugi centar u Republici Hrvatskoj od ukupno 99 u Europi, a od postojećeg u Zagrebu razlikuje se, odnosno odlikuje, modernijim i atraktivnjim dizajnom uvažavajući u potpunosti najnovije trendove za prodaju namještaja i uređenje interijera ne samo u Hrvatskoj nego i u Europi.

Zanimljivo arhitektonsko rješenje kojim je novi objekt povezan s postojećom Lesninom, koja je također dio iste grupacije, odlikuje se kako svojim vanjskim suvremenim izgledom, tako i unutarnjim dizajnom usklađenim sa sve većim zahtjevima današnjih kupaca.

MÖMAX se prostire na 8.335 m², sastoji se od dvije etaže, vanjskog parkirališta, kao i parkirališnih mjesta ispod samog objekta od kojih se ulazi u salon pristupa stubištem i liftom.

Iz grupacije naglašavaju da njihova ponuda sadrži veliki assortiman namještaja i ostalih proizvoda kojima je moguće opremiti sve stambene prostorije svakog doma, a ističu i mogućnost dizajniranja i izrade kuhinja po mjeri, besplatnog 3D projektiranja, kao i katalošku prodaju.

Postojeći salon namještaja Lesnina je trenutno zatvoren jer se preuređuje, a po riječima voditelja centra otvaranje redizimirane Lesnine se očekuje u prosincu 2021. g., kada će ukupna bruto površina oba prodajna centra iznositi impozantnih 30.494,96 m².

U MÖMAX-u je zaposleno novih 40 djelatnika, posluje na adresi Kukuljanovo 345 od ponedjeljka do subote od 9 do 20 sati, a sve detaljnije informacije potražite na www.momax.hr. ♦

13. NACIONALNA IZLOŽBA MLADIH INOVATORA I TEHNIČKOG STVARALAŠTVA MLADI@INOVACIJE

Tekst: Eleonora Sokolić Brusić

U razdoblju od 23. do 25. rujna 2021. godine, po trinaesti put organizirana je nacionalna izložba MLADI&INOVACIJE čiji je domaćin ove godine bila Općina Matulji.

Izložba je, uz pridržavanje svih propisanih epidemioloških mjera i preporuka, održana u školskoj sportskoj dvorani Matulji pod pokroviteljstvom Općine Matulji, Grada Bakra, Grada Kastva, Grada Rijeke i Primorsko-goranske županije. Organizator izložbe tradicionalno je bio Savez inovatora PGŽ Rijeka uz potporu Saveza riječkih inovatora, KIN Kastav, Udruge inovatora Šterika iz Praputnjaka, UI „INTERINOVA“ Matulji, IN kluba Rijeka, ZTK Rijeka te suorganizatora Elektroindustrijske i obrtničke škole Rijeka, Srednje škole za elektrotehniku i računalstvo Rijeka, Tehničke škole Rijeka, Prirodoslovno grafičke škole Rijeka i Saveza inovatora Zagreba.

Riječ je o izložbi na kojoj su se tradicionalno mogli vidjeti najbolji radovi mladih inovatora iz cijele Hrvatske, a na kojoj su i ove godine organizirane brojne radionice na kojima su mlađi

posjetitelji mogli i aktivno sudjelovati. Proteklih godina godišnje se prezentiralo 50-ak radova mladih inovatora iz svih dijelova Hrvatske, a ove je godine prezentirano ukupno 67 radova iz 11 županija. Tijekom godina, firma se širila na strana tržišta, pa sada vlastite proizvode izvozi u Njemačku, Austriju, Finsku, Ujedinjene Arapske Emirate i u mnoge druge zemlje.

Po prvi put je ove godine organizirano i Natjecanje u izrezivanju laserom, a specifičnost izložbe bile su radionice izrade keramike, programiranje arduina, crtanje u CAD-CAM-u, modelarske radionice, 3D dizajn i radionica mobilne robotike.

Izložba je i ove godine bila mjesto druženja i razmjene iskustava mladih inovatora. ♦

Dani Krasice

Tekst: Paula Mikeli

Kod i sako leto, Krasičari su va sedmomu mesecu obilježili dane svoga mesta. Zaštitnica Krasice je Majka Božja Karmelska, a njezin dan se diljen svita va katoličkoj zajednici slavi sakoga 16. jula pa tako i va mjesnoj crikve Majke Božje Karmelske na Krasice.

Dani Krasice započeli su 12. jula na Sportsken centru „Hroljevo“ kade su se pet dan igrale baloti. Va tradicionalnen turniru va balotamin, koga je i ov put organiziralo Društvo sportske rekreatcije Krasica, sudjelovalo je osan ekip, točneje ekipi: Popović, Dalibor, Lucija/Vila, Oštarija Pomorac, Jokani, Stršljeni, Pingvini i najmlađa ekipa turnira, ekipa Mustang. Zbog epidemiološkeh mjer, ovoga leta napetu borbu za mesto na tronu nisu mogli pratit gledatelji, nego su natjecatelji bodrili jedni druge. Prvo mesto pripalo je ekipi Popović, drugo ekipi Dalibor, a treće mesto je zauzela ekipa Stršljeni. Na dan Majke Božje Karmelske va mjesnoj crikve su držane dve maši na kemin su Krasičari zajedno z svojemin sumještanemin obilježili i proslavili dan zaštitnice njihove Župe. Istoga dana se je va prostorijamin Mjesnoga odbora, na sedan i pol večer, svečano otprla izložba litrati „Krasica iz pticje prespektive“ autora Miljenka Šegulji. Na izložbe je autor izložil svojeh 26 litrati, a posjetitelji su izložbu mogli pogledat va tjudnu od 17. do 23. jula saki dan od osan do devet ur večer. Sigurno su brojni od njih na Miljenkove-min litratemin našli svoju kuću, dvorišće, ale del Krasice va ken živeju. Zainteresirani su mogli naručit primjerak litrata ki in se najveć zapiježal i koga bi rad imeli doma. Izložbu je pogledalo ukupno oko šezdeset ljudi, ča mještani Krasice, ča susedi z okoline. Posebni gosti su bila deca z OŠ Bakar – PŠ Krasica, ka su došla naknadno, va posebnen terminu i na samoj izložbe ponovila gradivo ko

upravo obrađuju, a odnosi se na orjentaciju va prostoru. Briga za zdravlje sumješatni je vavek bila od vele važnosti, a posebno va ovo vrime pa je tako spred marketa na Krasice Udruga dijabetičari Grada Bakra 17. jula, od osan i pol do deset i pol ur jutro, organizirala merenje tlaka i cukara va krve.

Ovoga leta ni bilo tradicionalne nogometne utakmice „stari na mlade“ kod ni fešti uz muziku, ma su sedno Krasičari obilježili dane svoga mesta i sad, kod i si, željno isčekuju neka bolja i lipša vrimena ka će vrnut sa događanja ka se ovoga puta nisu mogla održat. ♦

Ivanja na Zlobinu

Tekst: Maja Šepac Rožić

U skladu s epidemiološkom situacijom izazvanom Covidom 19, uz prilagodbu i poštivanje uvjeta, u organizaciji vijeća Mjesnog odbora Zlobin, Župe sv. Ivana Krstitelja i DVD-a Zlobin, u periodu od 22. do 24. lipnja, mještani Zlobina obilježili su blagdan svog zaštitnika Svetog Ivana Krstitelja.

22. lipnja 2021. održan je deseti po redu Vatrogasno-nogometni turnir „IVANJA 2021“ na kojemu je sudjelovalo pet ekipa: DVD San Marino Novi Vinodolski, JVP Grada Rijeke, DVD Sušak, DVD Drenova te domaćini-organizatori DVD Zlobin. Pobjedu je odnijela ekipa DVD-a San Marino, drugo mjesto osvojila JVP Rijeka, dok je treće mjesto pripalo domaćinima, DVD-u Zlobin.

Dan uoči Ivanje, u večernjim satima, Zlobinjarci i dragi im gosti okupili su se na Goricah te tradicionalno zapalili naširoko poznat Ivanjski kres za čiju su izradu i paljenje zaduženi članovi DVD-a Zlobin.

Na samu Ivanju, 24. lipnja u mjesnoj crkvi na Zlobinu, održane su dvije svečane svete mise, u 10 i 18 sati. Svečanu večernju svetu misu predvodio je riječki nadbiskup mons. dr. Ivan Devčić i pod misom posvetio novi oltar i blagoslovio ambon i krstionicu. Suslavili su župnik vlč. Marko Šarić, župnik u Bakru vlč. Nikica Jurić, župnik u Praputnjaku vlč. Vjekoslav Đapić i đakon Luka Klarić.

Nadbiskup je čestitao župljanim Zlobina župni blagdan i zahvalio svima koji su omogućili da ova zlobinska župna crkva dobije novi oltar, ambon i krstionicu. Vjernike je potaknuo na molitvu za nova duhovna zvanja, kao i da molitvom prate svećenike na njihovom svećeničkom putu.

Zahvalnu riječ Ocu Nadbiskupu, braći svećenicima i svim župljanim uputio je župnik vlč. Šarić. U godini kada se Zlobin prisjeća 50. obljetnice od smrti preč. Rude Miloša, zlobinskog župnika i mještanina, zahvaljujući Božjoj providnosti nabavljen je novi oltar i ambon, rekao je vlč. Šarić. Darovatelji žele ostati anonimni, a za izradu krstionice zasluzni su župljani i Grad Bakar na čelu s gradonačelnikom Tomislavom Klarićem koji je sudjelovao

na misnom slavlju. Oltar, krstionica i ambon radovi su magistra umjetnosti Silvestera Ninića koji ih je izradio od bračkog kamena s motivima u plitkom reljefu i minimalističkoj maniri. Zahvalnu riječ vlč. Šarić uputio je i Vatrogasnom društvu Zlobin koji su izvršili transport.

Na kraju liturgijskog slavlja upriličio je iznenadenje članovima župnog zbora u vidu zahvalnica za njihov dugogodišnji nesebičan i ustrajan angažman. Iz ruku nadbiskupa Dev-

čića zahvalnice su uručene: orguljašici Ljubici Tometić, Miomiru Hodžić, Darku Zoretiću te posthumno Zvonku Kružiću koju je preuzeo njegov sin Saša. Nakon završnog blagoslova vjernici su zavjetno obišli oltar. Nakon večernje svete mise ispred crkve su se okupili mještani i njihovi gosti, počastivši se prigodnom zakuskom uz zvukove Tamburaškog sastava „Nebuloza“. ♦

Obilježena Frančiškova u Kukuljanovu

Tekst: Maja Šepac Rožić

Kukuljanovo je u ponedjeljak 04. listopada 2021. godine proslavilo blagdan svog zaštitnika Sv. Franje Asiškog.

Zbog epidemije korona virusa obilježavanje je bilo skromnije od uobičajenog, a sve u skladu s preporukama i mjerama u cilju zaštite i sprječavanja širenja epidemije. U crkvi sv. Franje Asiškog održana je svečana sveta misa koju je predvodio svećenik Požeške biskupije vlč. Marko Čubelić.

U Domu kulture Kukuljanovo, Udruga umirovljenika podružnica Kukuljanovo u suradnji s podružnicom Škrljevo u popodnevnim satima organizirala je tombolu, dok je na nogu Kukuljanovo tijekom dana održano druženje mještana. U jutarnjim satima dan ranije, u nedjelju na svetoj misi prisustvovala su djeca Područne škole Kukuljanovo koje je vlč. Domagoj Duvnjak blagoslovio povodom početka školske godine. ♦

TZ Grada Bakra uz pomoć djece vraća stoljetni dug bakarskom vodonoši

Tekst: Sonja Jelušić Marić

U sklopu proslave blagdana Sv. Andrije ap. zaštitnika bakarske župe, u Domu kulture „Matija Mažić“, 30. studenog, održana je promocija slikovnice „Kamenčići od suza“ posvećene slijepom bakarskom vodonoši. Ovaj dan nije odabran slučajno, jer u slikovnici nije ispričana priča samo o slijepom vodonoši, već i o samom Bakru čiji je Andrija zaštitnik.

Promociju je moderirao prof. Boris Petković, a okupljenima su se obratili: pročelnica Ureda Grada, Maja Šepac Rožić, direktorka TZ Grada Bakra Sonja Jelušić Marić, predsjednik Udruge slijepih PGŽ Emil

Mandarić, urednica Iva Silla, dizajnerica Ivona Miloš i gradonačelnik Tomislav Klarić.

Zasigurno najvažniji sastojak slikovnice je taj što su je pod stručnim vodstvom napravila upravo djeca, svojom

bujnom maštom i zavidnim umjetničkim darom. Naime, autori teksta slikovnice su učenici 4. razreda OŠ Bakar s mentoricom Almom Hess, 4. razreda PŠ Krasica s mentoricom Bosiljkom Vrban Arh i 7.a razreda OŠ

„Hreljin“ s mentoricom Anom Emili Odović u generaciji 20./21.

Pod stručnim vodstvom Ive Sille kroz brojne edukacije o interpretacijskim tehnikama, za koje je osmišljena i posebna radna bilježnica pod nazivom „Očima nevidljivo“ djeca su uronila u svijet slijepog vodonoše i doslovno krenula njegovim stopama, opisujući kako je mogao izgledati jedan dan u životu bakarskog vodonoše. Gotovo profesionalne dječje ilustracije koje krase ovu slikovnicu divno je ukomponirala i grafički uredila lokalna dizajnerica Ivona Miloš.

Svakako je važno naglasiti i suradnju Udruge slijepih i slabovidnih Primorsko-goranske županije u projektu. Predsjednik udruge Emil Mandarić u više je navrata održao radionice, ukaže na ograničenja, ali i mogućnosti slijepih te inspirirao kao kipar, izradivši skulpturu bakarskog vodonoše koju je poklonio turističkoj zajednici Grada Bakra. Također, lokalna umjetnica Melina Lazanja, izradila je keramičke suvenire bakarskog vodonoše i ptičica koje je toliko volio.

U sklopu projekta, napravljena je i zvučna slikovnica u produkciji Creative Media koja je dostupna na web stranicama TZ Grada Bakra. Ona je prvenstveno osmišljena kako bi slijepima i slabovidnim omogućila da dožive priču o Ivanu Čopu, a pritom i upoznaju Bakar. No, tu je i još jedna zanimljivost. Čitava priča je osmišljena tako da približi svijet slijepih ljudima zdravog vida. Najljepši dio ove priče je što je Ivan Čop nakon više od sto godina kroz

dječja srca ujedinio zajednicu u najširem smislu. Tako su projekt potpomogli Grad Bakar, Primorsko-goranska županija, Hrvatska turistička zajednica, Turistička zajednica Kvarnera, Industrijska zona Bakar, INA d. d. i Lions klub Korzo Rijeka.

„Želja nam je bila oživjeti gotovo zaboravljenu priču o slijepom bakarskom vodonoši. Kroz dječje riječi i njihov nevini pogled na svijet, vratili smo Ivana Čopa u život. Uistinu sam ponosna na sve sudionike i stručne

suradnike u projektu i na zajednicu koju smo uspjeli uključiti u ovu priču. Ivo Marochino u svom zapisu o bakarskom vodonosu je napisao: „Nakon smrti u njegovoj kući pronađene su hrpice kamenčića, stakalaca i porculana, kojima je Ivan označavao dugovanja svojih sugrađana, a kada se sve to na kraju zbrojilo ispaо je ogroman dug“. Svoju priču o Ivanu Čopu završio je rečenicom „Bakrani mu se još

uvijek nisu odužili, a kada će, to se ne zna“... Iskreno se nadamo da smo ovim projektom vratili barem dio tog stoljetnog duga.“

Nakon svećane promocije slikovnice „Kamenčići od suza“ u crkvi sv. Andrije apostola u Bakru, održana je svećana sveta misa s početkom u 18 sati. Euharistijsko slavlje je predvodio riječki nadbiskup mons. Ivan Devčić u koncelebraciji s domaćim župnikom

vlč. Nikicom Jurićem i ostalim svećenicima koji su se pridružili župnom slavlju. Nakon svećane mise, za sve prisutne, VMO Bakar organiziralo je, uz poštivanje svih epidemiološki mjeera, prigodni domjenak u Kaštelu. AUDIO SLIKOVNICU poslušajte na poveznici: <https://www.tz-bakar.hr/bakarski-vodonosa/> ♦

Blagdanski ugodaj u Gradu Bakru

Tekst: Paula Mikeli

Uz paljenje prve adventske svijeće, zasvijetlili su i božićni ukraši duž cijelog Grada Bakra.

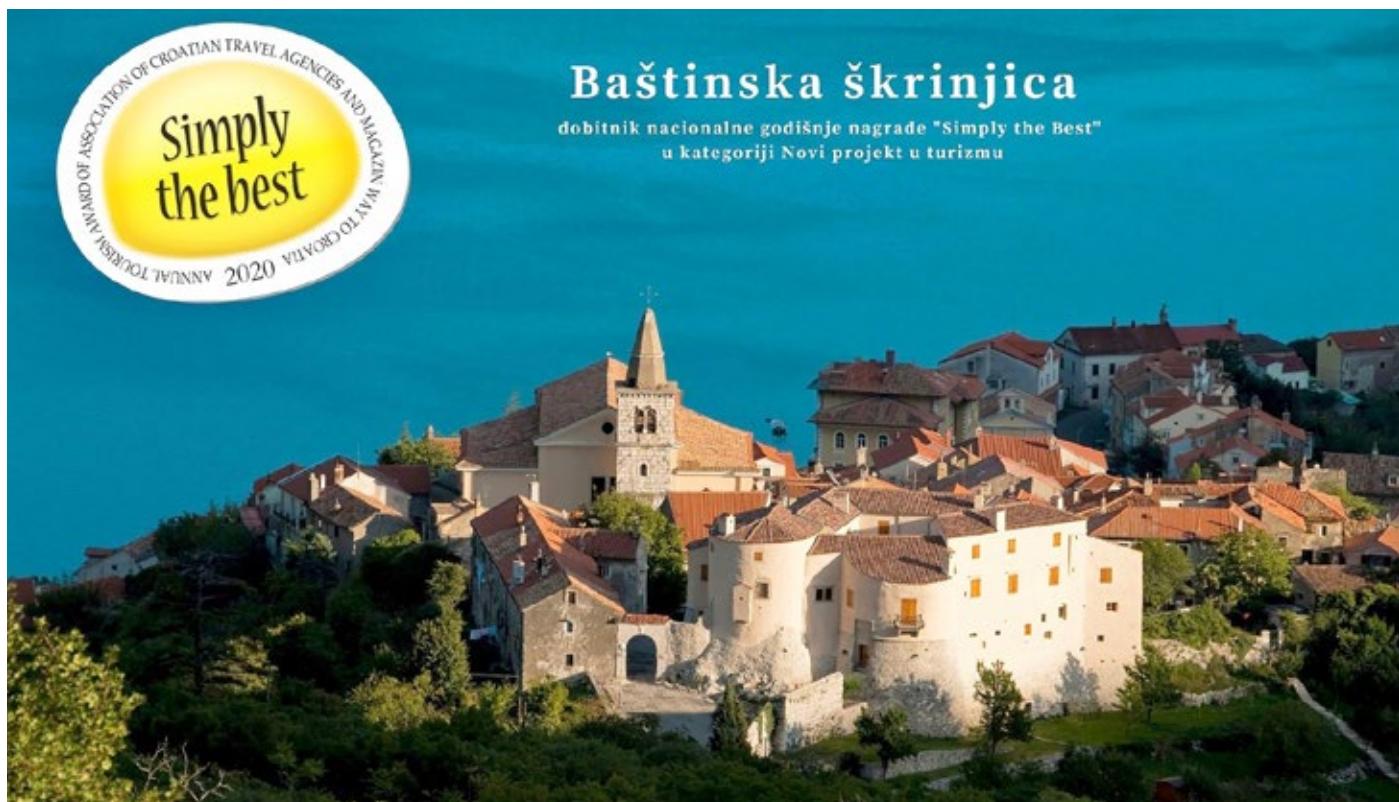
Bliže se, mnogima najomiljeniji, blagdani, a postavljene lampice dopunjaju blagdanski ugodaj u svim naseljima. Posebno je u gradu Bakru gdje je ove godine, u novouređenom parku Banj, tisućama lampica uprizorena prava božićna bajka za najmlađe s glavnim protagonistima: velikim svijetlećim snjegovićem, kapom Djeda Božićnjaka i neizbjježnim jelenima... Uz nova prigodna rasvjjetna tijela, novost je i glazba koja razgaljuje radošću duž cijelog Primorja, doprinoseći posebnom blagdanskom ugodaju. Uz vesele božićne pjesme, a i brojne druge svjetske i domaće hitove, Bakrani i njihovi posjetitelji uživaju u jutarnjim i večernjim satima svakoga dana. Na Masarykovoј obali, u novopostavljenom photo pointu stvaraju se nove, trajne uspomene. Uređene klupice na Primorju pozivaju na trenutke odmora i uživanja u blagdanskoj čaroliji. Dobrodošli u Bakar i neka i Vas obuzme i obasja čarolija nadolazećih blagdana! ♦

TURISTIČKA ZAJEDNICA GRADA BAKRA OSVOJILA NAGRADU „SIMPLY THE BEST“!

Tekst: Sonja Jelušić Marić

Projekt Turističke zajednice osmišljen u doba korona krize pod nazivom Baštinska škrinjica dobitnik je nacionalne godišnje nagrade Simply the Best za 2020. godinu. Ovu nagradu za kreativnost, inovativnost, razvoj i unapređenje turističke ponude destinacije, tradicionalno dodjeljuju UHPA - Udruga hrvatskih putničkih agencija i turistički časopis Way to Croatia.

Baštinska škrinjica

dobitnik nacionalne godišnje nagrade "Simply the Best"
u kategoriji Novi projekt u turizmu

U doba epidemije i vrlo zahtjevnim uvjetima rada, u kojem je posebice turistički sektor stavljen na kušnju, TZ Grada Bakra iskazala se svojom kreativnošću te se svojim inovativnim projektom okitala i vrijednom nagradom. Osvojene su dvije Simply the best nagrade i to u sljedećim kategorijama:

Turistička agencija „VIA MEA“ osvojila je nagradu u kategoriji Putnička agencija – Suradnja s lokalnom zajednicom za unapređenje turističke ponude grada Bakra i za razvoj novog turističkog proizvoda - baštinske gastro manifestacije Tuna fest.

BAŠTINSKA ŠKRINJICA osvojila je nagradu u kategoriji - Novi projekt u turizmu za izvrsnost, kreativnost i unaprjeđenje turističke ponude destinacije.

Projekt Baštinske škrinjice nastao je iz potrebe da se, unatoč posljedicama epidemije, nastavi s radom i da se na kreativan način i uz podršku lokalne zajednice premoste smanjeni budžeti u uvjetima otežanog turističkog funkcioniranja. Cilj Baštinske škrinjice je animiranje lokalnog stanovništva u svrhu prikupljanja i očuvanja vrijednog baštinskog materijala. Brojni stanovnici i zaljubljenici u bakarski kraj odazvali su se pozivu Turističke zajednice šaljući joj fotografije, stare razglednice,

autorske pjesme, priče i zanimljive zapise o raznim povijesnim ličnostima. U Škrinjici su pohranjeni Praputnjarski zapisi te brojne zanimljive priče poput one o slijepom bakarskom vodonosi, Ivanu Čopu, koji je živio u Bakru krajem 19. stoljeća.

Svoje mjesto u Škrinjici pronašla je i priča o ženama bakarske obitelji Roberti koje su, više od 150 godina, s koljena na koljeno prenosile i brižno čuvale recept za Bakarsku tortu. Turistička zajednica Grada Bakra u suradnji s pekarom „Vrbnik“ uspjela je oživjeti taj recept i u svoju ponudu uvrstiti „Bakarsku tortu“ - slasticu raskošnog okusa čime je dodatno obogaćena gastronomска ponuda Grada Bakra.

Ova nagrada samo je potvrdila onu dobro nam znanu uzrečicu „zajedno smo jači“ te se ovim putem zahvaljujem cijelokupnom timu agencije Via Mea na odličnoj suradnji te svim udrušama i pojedincima koji su sudjelovali u realizaciji Tuna festa kojim je započeo izletnički turizam u Bakru. Od srca se zahvaljujemo i svim našim suradnicima i svim dragim ljudima koji su vrijedno punili našu Baštinsku škrinjicu. Svi oni zasluzni su za osvajanje ove prestižne nagrade, koja nam je vjetar u leđa da budemo još bolji i kreativniji u dalnjem radu. ♦

MARGARETINO LETO

Tekst: Sonja Jelušić Marić

Koncem lipnja svake godine, s početkom ljeta, počinje nam i naše „Margaretino leto“ koje svi tako željno iščekujemo. Naša najveća kulturno-zabavna manifestacija svake godine donosi neke novitete, a ove je godine zbog epidemiološke situacije to još i više došlo do izražaja. Pa kao što je klimatološko ljetu svake godine sve toplijе, tako i „Margaretino leto“ svakim novim izdanjem podiže ljestvicu inovativnosti svojih programa i sadržaja.

ŠETNJA KROZ POVIJEST

Ve godine, za našu tradicionalnu „Šetnju kroz povijest“ kojom svečano otvaramo naše Margaretino leto, nadahnuti smo se jednom od najfascinantnijih priča bakarskoga kraja, onom o slijepom vodonoši Ivanu Čopu (1869.-1916.). Ovaj legendarni Bakranin oslijepio je još kao dječak, što ga nije spriječilo da upozna svaku stopu svoga grada te s vremenom postane opskrbljivač vodom bogatih bakarskih građana. Time je na mukotrpan način osiguravao egzistenciju majci, sestri i sebi. Nakon što je djelić ove priče već i lani predstavljen posjetiteljima, kroz interpretacijsku šetnju „Bakar na vrhu“, priča o ustrajnom Ivanu Slijepom, kako su ga zvali, ove godine poslužila je kao podloga za nekoliko vrijednih turističkih programa s društvenom notom. Tako je u sklopu prvog dana „Margareti-

nog leta“ ponuđen zanimljiv sadržaj koji je trebao zabaviti, ali i podučiti naše posjetitelje o društvenom položaju i svakodnevici slijepih i slabovidnih osoba.

Tijekom radionice „Očima nevidljivo“ Emila Mandarića mogli ste upoznati Bakar kroz neku drugu dimenziju. Igrificirana tura „Izazov bakarskog vodonoše“ Ive Sille pred posjetitelje je postavila niz zagonetki, čije ih je otključavanje provelo skrivenim zakutcima Bakra, ali i podučilo komunikacijskim tehnikama slijepih. Ova zanimljiva tura s elementima igre na inovativan je način predstavila ono što je očima nevidljivo, a ujedno je i otkrila kako je izgledala životna borba osoba s invaliditetom prije 100 i više godina. Zanimljivu priču o životu Ivana Čopa ispričala je Sabina Gvozdić, profesionalna pripovjedačica, a održana je sad već i tradicionalna tura bakarskog interpreta-

tora Bore Štrbca. Tijekom prve večeri ovogodišnjeg „Margaretnog leta“ osjetila posjetitelja dodatno je razgalila izložba tradicijskih barki Jadranu Luciana Kebera u Jazu i kao finale, odlični koncert Gorana Karana na Žalu ribara, koji se još jednom potvrdio kao odlična ljetna pozornica, taman između intimnosti mediteranskog uličnog ambijenta i velike otvorene scene.

ATRAKTIVNI GOSTI I TEMATSKE TURE

Ovogodišnje „Margaretno leto“ i ove nam je godine pokazalo kako su u svemu, pa tako i u turizmu, prije svega važni volja i veliko srce. Iako održana u uvjetima nedorečenih epidemio-loških mjera te prvog i neizvjesnog dijela turističke sezone, manifestacija je ponudila niz kvalitetnih i originalnih sadržaja te još više doprinijela općoj predodžbi koja Bakar više ne promatra tek kao primorski simbol teške industrije.

Margaretno leto obilježilo je promišljeno kombiniranje ležernih i zabavnih sadržaja za širu publiku, aktivno-turističkih programa koji na kartu stavlju prekrasnu bakarsku okolicu te inovativnih interpretacijskih šetnji osmišljenih po najsuvremenijim standardima tzv. turizma sa značenjem, tj. onog vida turizma koji od posjetitelja traži angažman i aktivno uživljavanje u sredinu koju posjeće.

Od prvog dana ovakav programski koncept pokazao se kao dobitna kombinacija. Kroz tematske šetnje nadahnute slijepim bakarskim vodonosom Ivanom Čopom posjetitelji su upoznali Bakar, ali i nevidljivi svijet slijepih i slabovidnih osoba. Manifestaciju su potom obilježile odlične i dobro posjećene tematske šetnje bakarskim krajem. Tematske šetnje brojnim posjetiteljima otkrile su skrivene ljepote našeg grada, ali i prekrasnih manjih mjesta u njegovoj okolini koja su mnogima nepoznata. Tako smo ove godine uz odličnog bakarskog vodiča Boru Štrbcu istraživali Rupnikovu liniju, malo poznati obrambeni sustav s brojnim bunkerima. Zlobinom se pješčilo u dva termina, pod vodstvom goranske lisice Jelene Holenko, a Kukuljanovo je istraženo u društvu Marijane Mužević. Pridodamo li ovome ranije spomenutu šetnju prvoga dana manifestacije, pod vodstvom Ive Sille, uz priopovjetku u izvedbi Sabine Gvozdić, zaista možemo reći da je Bakar ovoga ljeta okupio prvu ligu turističkih interpretatora te za suvremeni turizam neophodne, a u nas još uvijek nedovoljno prepoznate struke.

Da i glazbeni dio programa bude na razini, pobrinuli su se odlični Goran Karan, kvartet Rucner, 4 tenora, Acoustic Project te neponovljiva Vanna, čiji nas je koncert i posjećenošću, i energijom vratio u bezbrižna vremena „starog normalnog“. Zbog vremenskih neprilika, u našem Domu kulture „Matija Mažić“ uživali smo u neobičnoj i osvježavajućoj izvedbi vrhunskih glazbenika Acoustic Projekta te fantastičnom koncertu i odličnoj atmosferi neponovljivih 4 tenora koji su svoj nastup završili izvedbom Bakarske vale i time dodatno oduševili publiku.

Naposlijetu, i ovogodišnje izdanje „Margaretnog leta“ odlikovala je sinergija lokalne Turističke zajednice, bakarskih udruga i privatnih poduzetnika. Njen plod, osim koncerta kvarteta Rucner i Acoustic projecta, bili su i uspon zborova na Risnjak u organizaciji bakarske kulturno-umjetničke udruge „Sklad“, zanimljiva utrka „Valica puna skalica“ u produkciji Bakar Outdoor Agency te „Dječji dan“ u organizaciji Društva „Naša djeca“ Bakar i niz drugih programa koji su obogatili turističku, ali i općenitu društvenu ponudu tijekom bakarskoga ljeta.

Nova manifestacija zanimljivog naziva „Valica puna skalica“ u svom premijernom izdanju izazvala je oduševljenje svih prisutnih, a ponajviše onih najmlađih. U jedinstvenoj utrci sudionici su otkrivali skrivene čari Bakra i njegove okolice. Na rasporedu su bile dvije zanimljive utrke: trail utrka Starim gradom i okolnim bakarskim brdima te utrka za obitelji s djecom skalama Staroga grada, ispunjena zanimljivim zadacima prebrojavanja skalina. Nakon održanih utrka djeca su uživala u dječjem kutku, a oni stariji u lounge zoni ispunjenoj zvucima DJ Ivana Mastermixa.

„Leto“ je zaključeno kulturnim programom „Tragom hrvatske baštine“ budući da smo zbog epidemioloških mjera festival sporta „Oživi šumu“, zakazan za 31. 7., morali otkazati, kao i kazališnu predstavu „Crvenkapica“, „Operacija kamp“ te ljetno kino. Sukladno tome, posljednje događanje ovogodišnjeg „Margaretinog leta“ bila je rasplesano-raspjevana izložba „Tragom hrvatske baštine“. U crkvi sv. Margarete, autori Marko Gracin i Slavica Mrkić Modrić predstavili su 22 fotografije čuvenih narodnih običaja iz različitih krajeva Lijepe Naše. Istodobno, na Žalu ribara održan je i „pokretni“ dio izložbe, utjelovljen u nastupu osam vrhunskih kulturno-umjetničkih društava iz cijele Hrvatske. I ovo događanje pridružilo se nizu onih koja su nam tijekom „Margaretinog leta“ pokazala da pristup baštini može biti suvremen, razigran i zanimljiv.

Još jedna velika novost ovogodišnjeg Margaretinog leta, bilo je otvaranje domene www.margaretinoleto.hr na kojoj su posjetitelji mogli pratiti sva događanja i sukladno epidemiolo-

škim mjerama prijaviti se na određena događanja, što je uvelike olakšalo vođenje potrebne evidencije prisutnih. Također, na navedenoj stranici omogućili smo i kupnju online ulaznica, što je ljudima olakšalo pristup, a nama samu organizaciju manifestacije uz pridržavanje svih epidemioloških mjera.

Za uspjeh ovogodišnjeg Margaretinog leta zaslužni su svi angažirani Bakrani na čelu s Gradom Bakrom i Turističkom zajednicom, brojni sudionici, sponzori, medijski pokrovitelji i prijatelji „Margaretinog leta“ te, kao šećer na kraju, njegovi posjetitelji, kojih ove godine usprkos svemu nije nedostajalo.

Za raznolik program ovogodišnjeg „Margaretinog leta“ uvelike su zaslužni i naši dragi sponzori:

- Generalni sponzor: INA d. d.
- Zlatni sponzor: Industrijska zona Bakar
- Srebrni sponzori: Građa, EUROMODUL, Sound&Light
- Brončani sponzori: Academia Navalis Adriatica, Konoba Cvitić
- Ostali sponzori: Pekara Vrbnik, Bakarski baškot d. o. o., Tiskara Igmar, Vixel, Creative Media, Milton škola stranih jezika, Pevex.

Tu su i naši medijski pokrovitelji: Novi list, Radio Rijeka, Pomorski radio, Ri Prsten, Tunera.info, Morski.hr ♦

OŽIVLJENA PRIČA O BAKARSKOM SLIJEPOM VODONOŠI

Tekst: Sonja Jelušić Marić

U još jednom projektu u nizu, u cilju očuvanja bogate baštine, Turistička zajednica Grada Bakra okupila je brojne suradnike u projektu koji će oživjeti priču o slijepom bakarskom vodonoši Ivanu Čopu kroz kreativne i edukativne aktivnosti. Kroz nekoliko tjedana u travnju i svibnju održavale su se radionice koje vode stvaranju slikovnice i drugih programa o životu Ivana Čopa, njegovom Bakru s kraja 19. stoljeća, ali i širenju svijesti o potrebama i mogućnostima slijepih.

Projekt je našao na veliku podršku zajednice, javnih tijela i privatnog sektora. Čak četiri razreda osnovnih škola s bakarskog područja uključila su se u izradu slikovnice. Četvrti razredi Osnovne škole Bakar i Područne škole Krasica zajedno su proučavali svijet bez slika smisljavajući načine kako pomoći drugima da bolje razumiju takav svijet. Uz njih su učenici 7. i 8. razreda Osnovne škole „Hreljin“ prionuli likovnim radovima i tako su nastala prava mala umjetnička djela. Učenici su bili aktivno uključeni u program edukacija. Djeca su, primjerice, s velikom pažnjom saslušala i brojnim pitanjima zaslužnu predsjednicu Udruge slijepih Primorsko-goranske županije Emila Mandarića prilikom njegovog predavanja o životu slijepih. Tijekom radionica interpretacijskog stvaralaštva pod vodstvom Ive Sille i svojih nastavnica, djeca su stvorila tekstove i ilustracije za slikovnicu vrlo živopisnog naslova - „Kamenčići od suza“.

Projekt finansijski pomažu Grad Bakar, Primorsko-goranska županija, Industrijska zona Bakar, INA d. d. i Lions klub Korzo

Rijeka. U tijeku je i izrada slikovnice popraćene zvučnim zapisom kako bi u njoj mogli uživati slijepi i slabovidni. Prvi rezultati projekta predstavljeni su povodom otvorenja tradicionalne bakarske manifestacije Margaretino leto na manifestaciji „Šetnja kroz povijest“ koja je ove godine bila posvećena upravo njemu i nosila je naziv „Stopama bakarskog vodonoše“. Završetak projekta rezultirao je prezentacijom tiskane i zvučne slikovnice „Kamenčići od suza“ u Domu kulture „Matija Mažić“ u Bakru na Andrejinu.

U duhu novog buđenja i takozvanog „turizma sa značenjem“ o kakvom se govori diljem svijeta, Turistička zajednica grada Bakra prepoznala je u ovoj povijesnoj osobi veliku priliku za stvaranje edukativnog sadržaja za posjetitelje koji će utjecati na snažnije uključivanje društva u poboljšanje kvalitete života svakog pojedinca. Takoder, prepoznala je priliku da Bakar svom vodonoši vrati onaj stoljetni dug ovjekovječivi sjećanje na njegov neobičan život i nepobjediv duh. ♦

AKCIJA „VOLIM HRVATSKU“

Tekst: Sonja Jelušić Marić

U sklopu akcije „Volim Hrvatsku – volim Grad Bakar“ Turistička zajednica Grada Bakra svake godine organizira niz aktivnosti poput eko akcija, sajma cvijeća, podjele sadnica cvijeća i izbora najljepše okućnice i balkona.

Povodom obilježavanja Dana planete Zemlje organizirana je podjela sadnica cvijeća svim iznajmljivačima obiteljskog smještaja, ugostiteljima te školama i vrtićima na području Grada Bakra. Time se želi doprinijeti uređenju svih mesta, a pritom i malim znakom pažnje zahvaliti svima na dosadašnjoj suradnji. U lipnju je proveden i natječaj za najljepše uređenu okućnicu, balkon i cvjetni kutak. Na natječaj se prijavilo ukupno 14 objekata, a nagrade za najljepšu okućnicu, balkon i najljepši cvjetni kutak na području Grada Bakra osvojili su:

Najljepši balkon:

1. mjesto – Klaudija Bošnjak, Bakar
2. mjesto – Ivanka Uremović, Kukuljanovo
3. mjesto – Fran Kružić, Hreljin

Najljepša okućnica:

1. mjesto – Astrid Antić, Krasica
2. mjesto – Mladen Tomac, Škrljevo
3. mjesto – Matea Padovan, Bakar

Najljepši cvjetni kutak: Branka Zonka, Bakar

Ovogodišnjim pobjednicima uručena su priznanja i poklon bonovi u ukupnoj vrijednosti od 4.000,00 kuna. Time se želi nagraditi njihov uloženi trud te potaknuti i ostale mještane da se uključe u akciju i prijave na natječaj Turističke zajednice. ♦

DV BAMBI

POZDRAV OD BAMBIĆA!

Tekst: Mihaela Mišić

Nismo Vam dosta dugo ništa pisali i slali pa evo da nadoknadimo propušteno.

Iza nas je jedno dosta izazovno i zanimljivo razdoblje rekle bi naše odgojiteljice, ali nama djeci je bilo baš odlično. Iako su nam svi rekli da ne smijemo imati nikakva druženja, naše školarce ispratili smo u školu malom, ali slatkom priredbom. Kroz razne pjesme, recitacije, igrokaze i razgovore pokazali smo što smo učili i naučili.

Kako se ljetno zahuktavalo i nama je postajalo sve zanimljive. Puno projekata su odgojiteljice smislile, a vremena je bilo malo. Jednog dana kada su se okupile u vrtiću odlučile su nas povesti u šetnju do gosp. Ivana Matijevića koji se bavi pčelarstvom (OPG Matijević) na Škrljevu. Osim predivne dobrodošlice, on nas je naučio sve o životu pčela, zašto su one važne i kako mi možemo pomoći u njihovoј zaštiti. Naravno da smo se i osladili medom, a barba Ivan nam je poklonio i teglice meda koje smo ponijeli kući.

Došao je dan i kada smo malo radili i popravljali klupice i stolove na našoj obližnjoj livadi. Zajedno s odgojiteljicama smo

brusili neobrađene daske, slagali ih pa potom bojali i tako dobili novi namještaj za livadu. Baš nam je to bilo super.

Zbog epidemioloških mjera nije održana Olimpijada dječjih vrtića Primorsko-goranske županije pa su se neki jako pametni ljudi sjetili kako bi svaki vrtić mogao organizirati olimpijadu za sebe. Ideja nam se jako dopala pa smo se prijavili i naravno ostvarili zavidne rezultate, tako bar kažu naše odgojiteljice! Natjecali smo se u šest disciplina u kategorijama dječaci i djevojčice. Bilo nam je jako zabavno, ali i napeto jer su rezultati bili jako neizvjesni.

I dok smo mi tako uživali u izazovima naših odgojiteljica, naši najmanji prijatelji su za nas navijali, a ponekad su se i pridružili i sudjelovali u njima.

Iza nas je jedno dugo i toplo ljetno, a ispred nas blagdani i zima u kojima još uvijek ne znamo što nas čeka. No, o tome nekom drugom prilikom... ♦

DJEĆJI VRTIĆ BAKAR – MJESTO RASTA I RAZVOJA SVAKOG DJETETA I ODGOTOVITELJA

Tekst: Irena Jelenić-Ačimović

Još je jedna pedagoška godina u Dječjem vrtiću Bakar započela skoro jednakom kao i sve one prije nje. Ali za 45 mališana i njihovih roditelja, zasigurno, potpuno drugačije. Za njih je okrenuta sasvim nova stranica. Stranica na kojoj se u ovim trenutcima ispisuju doživljaji koji su obilježeni prvim odvajanjima od roditelja, novim prijateljima, odgajateljima, novim navikama i novim prostorima.

Još je jedna pedagoška godina u Dječjem vrtiću Bakar započela skoro jednakom kao i sve one prije nje. Ali za 45 mališana i njihovih roditelja, zasigurno, potpuno drugačije. Za njih je okrenuta sasvim nova stranica. Stranica na kojoj se u ovim trenutcima ispisuju doživljaji koji su obilježeni prvim odvajanjima od roditelja, novim prijateljima, odgajateljima, novim navikama i novim prostorima.

Dječji vrtić Bakar sada broji 160 djece predškolske dobi. Ta naša velika obitelj, smještena je u deset odgajno obrazovnih skupina. „Leptirići“, „Zvjezdice“, „Pacići“, „Sovice“, „Bubamare“, „Loptice“, „Žabice“, „Dupini“, „Mrkačići“ i „Baškoti-

ći“ svakodnevno doživljavaju nove avanteure i uživaju u danu koji im se smiješi. Kao što je i za djecu i njihove roditelje ovo novi početak, tako su i naši prostori u kojima djeca borave obnovljeni. U objektu Fijolica, vrtičarci od ove godine mogu uživati na sasvim novom dvorištu, prostoru na kojem će svoje dane provoditi igrajući se i učeći.

Osim na dvorištu, u našim vrtićima dječa uče i vrlo važne stvari. One koje će im zacijelo trebati u životu. Uče prepoznavati emocije i upravljati njima, zauzimati tuđe stajalište, uče se empatiji, a sve kroz projekt PROMEHS koji ima za cilj unaprijediti mentalno zdravlje djece, njihovih roditelja, ali i odgajatelja. Provođe ga odgajateljice Silvia Babić i Ana

Margetić koje su se uključile u spomenuti projekt u suradnji s Učiteljskim fakultetom Sveučilišta u Rijeci te u sklopu Erasmus+ projekta.

Ne samo kroz taj projekt, već i kroz svakodnevne aktivnosti, naši odgajatelji pokušavaju odgajne skupine učiniti boljim mjestom za dijete, obogaćujući njegov život znanjima, iskustvima i uspomenama.

Osim rasta i razvoja djeteta, u odgajno obrazovnom radu, iznimno je važan i profesionalni rast odgajatelja. Upravo zato svake godine odgajateljice Dječjeg vrtića Bakar sudjeluju u raznim radio-licnicama, edukacijama i konferencijama kako bi pronašle i usvojile nove i inovativne načine na koje će djeci dan biti

upotpunjeno, a oni sami zadovoljni i sretni.

U objektu Škrljevo, dvije odgajateljice, Silvia Babić i Ivana Matovina, sudjeluju na jednogodišnjoj edukaciji za Montessori odgajitelje. Edukacija se održava u Zagrebu u Dječjem vrtiću Srčeko gdje se provodi Montessori program. Ovaj oblik pedagogije je usmjeren na osiguravanje poticajne okoline u kojoj svako dijete može biti slobodno i razvijati se individualno i prirodno te postupno osztarivati svoje potencijale i talente. Prema Montessori pedagogiji, svako dijete ima svoj osobni ritam i potrebu da uči u pravom trenutku. Navedenom metodom povećava se prirodna dječja radoznalost kroz igru, spontanim učenjem – otkrivanjem. To je program koji potiče spoznajni, društveni, osjećajni i tjelesni

rast i razvoj djeteta. Navedenim stručnim usavršavanjem odgajiteljice stječu potrebne kompetencije za primjenu Montessori pedagogije u svojem radu, čime doprinose podizanju kvalitete rada cjelokupne odgojno-obrazovne prakse. Promatrajući djecu odgajatelj prepoznaće koju će aktivnost ponuditi i na koji način će ona odgovarati pojedinačnom djetetu i njegovim trenutnim sposobnostima i razvoju. Ovim aktivnostima dijete stječe sigurnost, samostalnost, samopouzdanje, ali i neovisnost (geslo „Pomozi mi da to učinim sam“).

Naši su odgajatelji prepoznali i problem deficita kretanja i slabe motiviranosti djece za aktivnosti takvog tipa pa se već drugu godinu zaredom, odgajateljice Dječjeg vrtića Bakar uključuju u edukaciju za voditelje kinezioloških aktivnosti

s predškolskom djecom. Sada, naš vrtić ima već pet (Ivana Velčić, Ana Sindičić, Josipa Lazarević, Mirta Diminić Franković, Tea Clai) educiranih voditelja kinezioloških aktivnosti. Velika je vrijednost uložena u provođenje programa, jer istraživanja pokazuju koliko se djeca u predškolskoj i školskoj dobi malo kreću. Zadatak nas odgajatelja je stvarati uvjete za razvoj koordinacije i poticati djecu na kretanje, a samim time i stvaranje navika koje će djecu voditi zdravom načinu života.

Osim navedenih edukacija, odgajatelji se educiraju na aspektu suradnje s roditeljima te na raznim webinarima u kojima uoče prostor za ulaganje u znanje, kojim obogaćuju sebe, a neposredno time i djecu s kojom rade. ♦

DV BAKAR

PROSLAVA ZDRAVIH ROĐENDANA U DJEČJEM VRTIĆU BAKAR

Tekst: Irena Jelenić-Aćimović

Primarni cilj Dječjeg vrtića Bakar je dobrobit djeteta, a jedan od načina da dijete bude sretno i zdravo je zdrava i ujednačena prehrana.

Kako bi djeca od malih nogu krenula usvajati navike zdravog života, u našem se vrtiću dječji rođendani slave zdravim namirnicama – voćem. To je dan u kojem slavljenik bira priču koja će se pričati za ugodan san, igru koja će se igrati za vrijeme boravka u vrtiću, pjesmice koje će se pjevati, a bira i oblik svoje torte. Oblici mogu biti životinje, predmeti, igračke ili geometrijski oblici. Ali, za razliku od uobičajenih rođendanskih

proslava, u našim skupinama torta se sastoji od različitog sezonskog ili sušenog voća u kojemu djeca jednako uživaju kao i u čokoladi. Voće, osim što je zdravo, svojim vitaminima daje energiju i poboljšava djetetovo raspoloženje i odnose s ostatima. Jer zašto ne bismo, ukoliko imamo priliku, našu djecu odgojili da budu aktivni i da uvijek izaberu kvalitetniji i zdraviji život! ♦

DJEĆJI VRTIĆ PČELICE ŠKRLJEVO

Tekst: Vice Sep

Dragi naši, još jedna godina je iza nas, možda malo bolja od one prethodne. Cijelu godinu smo radili, igrali se i zabavljali. Još uvjek je sve to daleko od onog bezbrižnog vremena prije covid-a, ali smo sretni i zahvalni na svakom novom danu i druženju s djecom.

Lijepo vrijeme zvalo nas je van u šetnje i igre na dvorištu, na igralištu i u parkiću.

Išli smo na kratki izlet u Grad Bakar, obilježili smo Dan planeta Zemlje, posjetili smo GKL Rijeka, proslavili Uskrs, slavili rođendane...

Ove godine sudjelovali smo na 19. Olimpijskom festivalu dječjih vrtića. Naravno, ne svi zajedno kao nekada, nego svaki vrtić zasebno. U nama je proradio natjecateljski duh pa smo odmjerili snage u nogometu, trčanju, povlačenju konopa.

Sudjelovali smo u projektu HZJZ „Tjedan zdravlja u vrtiću“, naučili smo svašta o zdravoj prehrani, radili smo sokove, sjeckali voće, pekli zdrave kolače...

Stigao je lipanj, mjesec u kojem očekujemo puno zabave!

Navijali smo za naše nogometaše, vrtić je bio u bojama naše zastave, sve u znaku crveno bijelih kockica.

Važna odluka je donesena: idemo na izlet u Dino park! Sjaj i veselje u dječjim očima – neprocjenjivo!

Uživali smo u razgledavanju, raznim vožnjama, parkovima, finom ručku i slasticama iz naših torbi koje smo ponijeli od kuće.

U ovom zabavnom mjesecu bila je završna priredba. Školarci su se sredili, skociali, marljivo su učili tekstove i vježbali pokrete te je svečanost mogla početi. Tema ovogodišnje priredbe bile su bajke naopake, a ideju nam je dala cijela ova naopaka godina. Tako je crvenkapica postala žutokapica, vuk – magarac....

Zaključili smo da je bajka zlato koje blista u očima djece i da bi bilo baš fora provesti koji dan u nekoj zabavnoj bajci!

Ostanite zdravi i odgovorni! Puse od Pčelica! ♡

OŠ BAKAR

INTERVJU S RAVNATELJEM

Tekst: Alma Hess

Nakon dugog toplog ljeta s radošću smo dočekali početak nove školske godine. Nakon ljetnog odmora od svakodnevnih školskih obveza, pred nama bio je ponovni susret sa školskim prijateljima i učiteljima, ali i još jedna izazovna nastavna godina. O povratku u školske klupe, specifičnostima rada u školi i brojnim projektima razgovarali smo s ravnateljem OŠ Bakar dr. sc. Tomislavom Uzelcem-Šćiranom.

Neobična školska godina je iza Vas. Jeste li zadovoljni osvarenim u protekloj školskoj godini i što očekujete od ove godine?

Školska godina 2020./2021. ostat će upamćena po tri događaja: nastavak Škole za život, odnosno daljnje uvođenje godišnjih izvedbenih kurikuluma (GIK) u nastavu; Ministarstvo znanosti i obrazovanja (MZO) je školama ponudilo tri modela poučavanja uslijed pandemije uzrokovane Covidom-19 i treći događaj koji je obilježio proteklu školsku godinu je kolektivno cijepanje prosvjetnih djelatnika. Kratko ću se osvrnuti na ta tri događaja. Osobno smatram da je reforma školstva nužna i podržavam uvođenje novih GIK-ova koji se sada temelje na ishodima učenja. Veći naglasak se stavlja na rješavanje problema i kritičko mišljenje te poticanje kreativnosti i inovativnosti. Što se tiče modela poučavanja, imali smo ukupno 13 promjena modela poučavanja tijekom nastavne godine, a važno je istaknuti kako smo nastavni proces započeli i završili za sve učenike po modelu A, odnosno u Školi. Na kraju protekle nastavne godine ukupno je bilo procijepljeno 78,8 % djelatnika, a ono što me veseli jest podatak da se na kraju protekle školske godine, odnosno na samom početku nove školske godine taj broj podigao na 86,8 %. Kvalitetno smo se pripremili i za ovu školsku godinu, a organizaciju rada temeljimo na dokumentima izdanim od strane MZO-a i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo. Generalno su ostala ista pravila u organizacijskom smislu kao i prošle godine, a novine se odnose na dozvoljeno miješanje učenika iz različitih razrednih odjela tijekom izvođenja dopunske i dodatne nastave te izvannastavnih aktivnosti. Dozvoljeno je i održavanje roditeljskih sastanaka i individualnih informacija u prostoru školskih zgrada.

Kakve su rezultate u učenju ostvarili Vaši učenici u protekloj školskoj godini?

Prepostavljam kako me želite pitati imamo li i mi hiperinflaciju odlikaša kao većina škola u Republici Hrvatskoj uzrokovanu različitim modelima poučavanja. Činjenica je da izvođenje nastave na daljinu nikada neće moći zamijeniti nastavni proces koji se događa uživo. Interakcija učenik – učitelj u učionici je puno bolji način prenošenja znanja od online nastave što su potvrdila mnogobrojna znanstvena istraživanja. Bez obzira na okolnosti, moram istaknuti kako su i učenici i učitelji naše Škole generalno zadovoljni ostvarenim. Točno je da je prosjek ocjena naših učenika na kraju nastavne godine bio visok, a isto tako se nadam da će oni taj prosjek opravdati u ovoj nastavnoj godini.

Znamo da OŠ Bakar provodi puno projekata kako tuzemnih tako i inozemnih. Možete li istaknuti neke projekte iz protekle školske godine na koje ste posebno ponosni i pripremate li neke nove projekte za ovu školsku godinu?

U pravu ste. Zaista smo u protekloj školskoj godini, unatoč pandemiji, uspješno realizirali više projekata. Na sve projekte sam, kao i svi učitelji, jako ponosan. Istaknuo bih sljedeće: Četiri srca za Bakar, Povelja Marije Terezije, Volim svoj školski vrt, napravljen je logo – grb Škole, Božić u Bakru, popisana je IKT oprema, provedene su evakuacijske vježbe u svim školskim zgradama, himna Škole Mi smo mali Bakrani, Za buduće petaše, Nonina žlica ljubavi, Online katalog školske knjižnice, nabavili smo garderobne ormariće za buduće petaše i šestaše. U tijeku je Erasmus + K2 projekt Povratak korijenima u sklopu kojega ćemo realizirati susrete s našim partnerskim školama iz Italije, Austrije i Srbije. Obradovala nas je i vijest koju smo dobili pred kraj prošle školske godine – odobren nam je novi Era-

smus + K1 projekt Obrazovanjem do kvalitetnije škole. Jedan novi projekt koji će biti realiziran već u listopadu ove godine također je izuzetno velika stvar za OŠ Bakar. Naime, zahvaljujući našem osnivaču Primorsko-goranskoj županiji, bit će izmijenjena dotrajala drvena stolarija na zgradbi Matične škole, a Grad Bakar će nam financirati nove zavjese za sve nove prozore. Generalno nastavljamo s podizanjem pedagoškog standarda učenika i učitelja prateći promjene koje se događaju na nacionalnoj i globalnoj razini.

Moto koji ste odabrali za mandatno razdoblje ravnatelja je Znanje je moć. Možete li nam reći zašto ste odabrali upravo tu rečenicu i koja je Vaša vizija Osnovne škole Bakar?

Premda ne postoji potpuna definicija znanja smatram da je u riječima Francisa Bacona Znanje je moć (filozof, Engleska, 1561. – 1626.) slikevito izrečen produkt složenih kognitivnih procesa kao što su percepcija, učenje, komunikacija, asocijacija i zaključivanje. Osobno smatram da će se učitelj koji nije prihvatio model cjeloživotnog učenja, odnosno onaj koji kontinuirano ne usavršava svoja znanja, sposobnosti i vještine, teško snaći u današnjem odgojno-obrazovnom sustavu. Moja vizija OŠ Bakar je kolaž kojeg čine temeljne ljudske vrijednosti, znanje, kompetencije i u suglasju je s vizijom kurikularne reforme. U mojoj viziji učitelji imaju zajednički cilj i vrsno poučavaju, a međusobna komunikacija je iskrena i otvorena. Učenici i roditelji prepoznaju atmosferu visokih očekivanja kroz stimulativno demokratsko školsko okruženje, a Škola je aktivno uključena u obilježavanje društveno-kulturnih, vjer-

skih i sportskih manifestacija lokalne i regionalne zajednice. Sretan sam što je naša Škola prošle godine dobila još jednu učiteljicu mentoricu, jedna učiteljica je položila stručni ispit, a osam učitelja naše Škole će u sklopu Erasmus + K2 projekta Obrazovanjem do kvalitetnije škole posjetiti 5 europskih država i stečena znanja prenijeti našim učenicima.

Poruka učenicima i njihovim roditeljima za novu školsku godinu?

Nedavno sam pročitao citat velikog Alberta Einsteina i želim ga podijeliti s učenicima i roditeljima naše Škole:

Prepreka koju mnoga djeca i roditelji uzimaju k srcu jest tuđe mišljenje. Mišljenje druge osobe koja nam govori da nećemo uspjeti, koja nas obeshrabruje i koja ne vjeruje u nas da to što se radi nije moguće. Ako se djeca i roditelji predaju tuđoj procjeni, počinje se više vjerovati drugima nego sebi, gubi se samopouzdanje i tad je neuspjeh siguran. Svako dijete koje doživi neuspjeh i odustaje od svog cilja ogorčeno govori kako je nešto nemoguće. Život je kao vožnja bicikлом, treba neprestano ići naprijed, bez zaustavljanja, da se ne izgubi ravnoteža.

Sa željom da se ostvare svi planovi u OŠ Bakar, da učenici postignu što bolje ocjene i izuzetne rezultate u znanju želimo svima uspješan početak nove školske godine. Vjerujemo da ćemo zajedničkim snagama učiniti školu mjestom gdje se s radošću boravi i radi, mjestom koje svojim djelovanjem novom naraštaju donosi prihvatljive i poželjne, za život potrebne vještine, znanja i spoznaje. ♦

OŠ BAKAR

PRODUŽENI BORAVCI OSNOVNE ŠKOLE BAKAR

Tekst: Aldena Halilović, Leonarda Ban, Maja Babin, Marina Juretić i Silvija Blažina

Suvremenim načinom života sve većem broju zaposlenih roditelja nameće potrebu zbrinjavanja djece mlađe školske dobi kako bi i nakon redovne nastave bili sigurni i zbrinuti. Na zadovoljstvo učenika i roditelja, produženi boravak u Osnovnoj školi Bakar odvija se u našoj matičnoj školi i svim područnim školama, PŠ „Krasica“, PŠ „Kukuljanovo“ i PŠ „Škrljevo“, što nam je omogućeno zahvaljujući Gradu Bakru koji već dugi niz godina sufinancira rad produženih boravaka.

Za ostvarivanje rada produženog boravka uređene su učionice. Opremljene su audio-vizualnom opremom, raznim didaktičkim materijalima, kutkom za čitanje i odmor, kutkom za pisanje i risanje te kutkom za igru.

Produženi boravak neposredni je odgojno-obrazovni rad koji se provodi izvan redovne nastave i ima svoje pedagoške, odgojne, socijalne i zdravstvene vrijednosti. Osigurava odgojno-obrazovnu djelatnost, organizirano i slobodno vrijeme te ručak i užinu.

Cilj je osigurati učenicima kvalitetno provođenje slobodnog vremena te adekvatnu pomoć u učenju, pisanju domaćih uradaka, ponavljanju, uvježbavanju i sistematiziranju nastavnih sadržaja, dopunskom i dodatnom radu te izvršavanju ostalih školskih obveza. Uz obrazovnu djelatnost provodimo i odgoj-

nu djelatnost u jezično-komunikacijskom području, kulturno-umjetničkom području, prirodoslovno-matematičkom području i sportsko-rekreativnom području, gdje obilježavamo važne dane u godini, izrađujemo, slikamo, čitamo, pjevamo, glumimo, gledamo razne filmove, provodimo projekte i kreativne radionice. Rad se izvodi na kreativan način te se koriste razne metode i oblici rada koji potiču učenike na suradničko učenje.

Produženi boravak u Osnovnoj školi Bakar nije redovna nastava, igranje, niti slobodna aktivnost, a ponajmanje čuvanje učenika, već dobro razrađeni i uravnoteženi oblik rada s ciljem cijelovitog razvoja učenika te razvijanja raznih kompetencija i vještina potrebnih za cjeloživotno učenje.

On je dobro organiziran i specifičan oblik rada koji ima za cilj, u sigurnom i poticajnom školskom ozračju, igri i suradnji, učiti učenike kako redovito, odgovorno i samostalno učiti, planirati dnevne aktivnosti, razvijati individualne sposobnosti i interesu učenika. Cilj produženog boravka je i učiti učenike vještinama komunikacije, suradnje i pomaganja, pomoći im pri razvijanju pozitivne slike o sebi i drugima, poticati prijateljstvo te osposobiti učenike za kreativno korištenje slobodnog vremena.

Uz dobru organizaciju i razne aktivnosti učenici sa zadovoljstvom borave u produženom boravku. Veselje i sreća učenika dok odlaze svojim kućama s osmjesima na licima najveći je dar koji učiteljice svakodnevno dobivaju.

Sve o našim produženim boravcima i raznim provedenim aktivnostima možete pronaći na mrežnoj stranici naše škole.

Želimo vam sretan početak nastavne godine i nadamo se da ste proveli zabavno i ugodno ljetno.

Lijep pozdrav od učiteljica iz produženih boravaka. ♦

LOKARIN I UČIONICA NA OTVORENOM

Tekst: Bosiljka Vrban-Arh

Ispred OŠ Bakar - PŠ Krasica postavljen je „Lokarin“, pojilica i hraničica za ptice stanarice.

Poznato je da učenici najviše nauče kroz igru, posebno brzo pamte i ozbiljno prihvaćaju ideju ako aktivno sudjeluju u tom procesu. Kroz rad na ovoj višenamjenskoj instalaciji upoznali su recikliranje koje će vremenom usvojiti kao način života i tako djelujući u svom neposrednom okolišu pridonijeti ekološkom rješenju u široj zajednici.

Na ovoj vrijednoj instalaciji radili su učenici, roditelji i mještani Krasice kojima ovim putem zahvaljujemo, kao i Metisu d. d. koji nam je donirao materijal.

Rijetko koja škola može se pohvaliti da ima učionicu na otvorenom.

U OŠ Bakar, PŠ Krasica ima takvu učionicu u školskom voćnjaku. Veliki prijatelj naše škole Rajko Samuely Kačić u ime Radio-kluba "Krasica" donirao je kosilicu koja je potrebna za održavanje travnjaka. Ujedno je pokosio travu u školskom voćnjaku. ♦

OŠ BAKAR

UČENIČKI ORMARIĆI - INA

Tekst: Vedrana Udovičić

Prelazak iz razredne nastave u predmetnu zna biti prilično težak. Učenici iz sigurnosti jedne učionice sada svakog školskog sata mijenjaju učionice, susreću se s novim prostorom i velikim brojem novih učiteljica i učitelja. Novi predmeti, nova sredina, sve to predstavlja veliki izazov malenim petašima.

Osnovna škola Bakar nije izuzetak. Štoviše, učenici koji stižu iz područnih škola svakodnevno putuju autobusom u matičnu školu. To podrazumijeva i nošenje teške školske torbe u kojoj se osim školskih knjiga nalaze i kutije za užinu, bojice, flomasteri, knjige za lektiru, kišobrani te sve ono što jednom učeniku može zatrebati tijekom prosječnog školskog dana.

Kako bi učenicima taj svakodnevni teret malo olakšali, Osnovna škola Bakar je, uz sponzorstvo svog vjernog partnera INE i prema ideji ravnatelja Tomislava Uzelca-Šćirana, ove školske godine učenike petih i šestih razreda razveselila učeničkim ormarićima. Ormarići su učenike dočekali na početku nastavne godine i oni će im predstavljati njihov vlastiti kutak u kojeg će pohraniti sve ono što im nije potrebno za nastavu, a do sada su nosili u svojim školskim torbama. Ono što će ih zasigurno

veseliti je to što će svojim ormaricima moći udahnuti život i osobnost raznim ukrasima i sitnicama koje su samo njihove. Ovaj hvalevrijedan projekt uljepšat će njihov boravak u školi i

jednoga dana kada ju napuste zasigurno će se radosno prisjetiti trenutaka koje su proveli u našoj školi. ♦

OŠ BAKAR - PŠ KUKULJANOVO

ZASLUŽENI ODLAZAK U MIROVINU TETE D

Tekst: Maja Vičević

Po završetku protekle školske godine oprostili smo se od naše dugogodišnje školske kuvarice i spremaćice, Dragice Petrović.

U Područnoj školi Kukuljanovo zaposlena je davne 1987. Svima nam je bila više od kuvarice i spremaćice. Bila je pomoć u svakom smislu, a nadasve draga prijateljica i domaćica škole koja je s radošću dočekivala i otpraćala učenike, roditelje, djelatnike i sve vanjske suradnike koji su iz bilo kojeg razloga zakoračili na školski prag.

O najukusnijim Dragičinim marendama pričaju generacije bivših učenika, a sada već i roditelja učenika naše škole. Na njezinom jelovniku bilo je zdravih i finih obroka. Pečene palačinke, fritule, pizza... Mnogi krušni proizvodi mirisali su izvan zidova škole. To je učenicima bila posebna poslastica. A onda je došlo vrijeme da se kuhanji obroci ne smiju pripremati u školskim kuhinjama. Ali, teta Dragica je znala doskočiti i tom zahtjevu. Topli napitci s dodacima u obliku sendviča, namaza ili nekog drugog proizvoda, uspješno su nadomjestili prvobitne obroke. I svaku dječju želju, domišljato je znala ugoditi.

Brigu o higijeni školskog prostora provodila je svakodnevno već pri ulasku u školu. Do dolaska učenika, učionice su bile provjetrene, zagrijane, a klupe dezinficirane i sav radni prostor mirisao je po čistoći. Okoliš škole i veliki školski vrt redovito su bili uređeni, trava pokošena, cvjetne gredice pažljivo zasadene.

Teta Dragica je bila brižna i prema učiteljicama. Svakodnevno nam je servirala željene napitke i marende. Kroz dugogodišnji zajednički rad, događali su nam se, kako u poslovnom tako i privatnom životu, sretni i tužni trenuci. Bile smo uvijek izvrsna međusobna podrška.

Zato, našoj teti Dragici, ili kako smo je svi zvali teta D, želimo reći veliko hvala za sve što je kroz svoj nesebični rad dala za našu školu, učenike i učiteljice. Želimo joj puno zdravlja, sreće i zasluzenog odmora u danima mirovine.

Početkom nove školske godine, na maloj svečanosti u PŠ Kukuljanovo, još jednom smo ispratili Dragicu Petrović u mirovinu prigodnim poklonom djelatnika OŠ Bakar, uokvirenom Velčićevom slikom.

Naša Teta D je otišla u zaslženu mirovinu, odradivši svoju posljednju smjenu i naravno, isprativši svih nas. Rastali smo se uz ukusni domjenak kojeg je za svih pripremila te uz poruku:

„Neka Vam umirovljenički dani dugo, dugo traju!“ ♦

OŠ BAKAR - PŠ KRASICA

DONACIJA VMO KRASICA

Tekst: Bosiljka Vrban-Arh

Djeca su naša budućnost i sve uloženo u njih višestruko se vraća. Upravo to prepoznato je od Grada Bakra i Mjesnog odbora Krasica. Predsjednik VMO Krasica, Mario Mavrić uručio je vrijednu donaciju, platno i projektor koji će pomoći u organizaciji kvalitetnije i sadržajnije nastave u OŠ Bakar, PŠ Krasica. ◆

OŠ HRELJIN

DRAGA DEZI, SRETAN TI ODLAZAK U MIROVINU!

Tekst: Doris Šimičević

Nema većeg zadovoljstva od onoga koji nam daje dobro obavljen posao. Vrijeme je za opuštanje, jer je sve što ste mogli učiniti za druge ispunjeno.

Svi su početci školskih godina slični. Nakon ljetne tišine školske hodnike preplavi žamor uzbuđenja. Novi izazovi bude radost, stvaraju nelagodu. Vesele nas ponovni susreti s dragim kolegama i prijateljima. Uz poznata lica lakše je zakoračiti u nepoznanicu budućih izazova.

Ni ova školska godina u OŠ „Hreljin“ nije, naizgled, počela bitno drugačije. Isti žamor, ista uzbuđenja, isti strahovi. Pa ipak,

nešto se u našoj školi bitno promijenilo. Počinjemo bez naše dugogodišnje kolegice i prijateljice, naše „pedagogice“. Puno je kolega već otišlo u zasluženu mirovinu prije nje, svaki nam od njih nedostaje na poseban način i često ih se sjetimo, ali ipak je srce OŠ „Hreljin“ uvijek bila naša Dezi.

Formula za uspjeh u poslu je stručnost, dobra suradnja s drugima i volja za rješavanje problema. Dezi ima sve ove odlike. Poslu pristupa stručno i ozbiljno, sa svim sudionicima odgoj-

no-obrazovnog procesa zna ostvariti odličan kontakt, neposredna je u komunikaciji.

Optimizam, smijeh i lakoća rješavanja problema. Razumijevanje, prihvaćanje svakog kolege, poticanje pozitivnog ozračja i tolerancija. To smo imali s njom. Znali smo da nas u onoj maloj toploj kancelariji kraj zbornice uvijek čeka mrvica razgovora, podrške i pomoći kad zaškripi. A i kava je ponudena. Dobrodošlica bez mane. Osmijeh koji liječi sve frustracije i briše brige. Sjednice prekidane šalama, problemi rješavani uz posalice, priče koje nismo čuli „još samo u ovom položaju“, sve

je to obilježilo 35 godina rada hreljinske pedagoginje. Nedostajat će nam njezino „ajde, daj, daj, daj“, toplina koju je širila i obiteljska atmosfera koju je znala stvoriti neprimjetno i nemetljivo. Mama, priateljica, šefica, savjetnica. Dezi, jedna i jedinstvena.

Brzo „frkne“ školska godina. Ne bi čovjek vjerovao, ali i 36 takvih prođe u tenu. Sretni su oni koji zgrabe mirovinu. Uživaj u novim avanturama, draga naša Dezi, s istim žarom i optimizmom. A kavu uvijek možemo popiti. ♦

Dez je započela raditi u OŠ „Hreljin“ 1985. godine i tijekom njezinog rada u školi izmjenila su se tri ravnatelja. Bila je inicijatorica uvođenja informatike u nastavu te je OŠ „Hreljin“ bila među prvima u tadašnjoj državi koja je imala nastavu informatike. Sudjelovala je u mnogim

projektima: Čitanje i pisanje za kritičko mišljenje, Mediјacija, Sukob i komunikacija, Zdravstveno obrazovanje... i mnogim drugima. Uvijek je bila na usluzi učenicima, roditeljima i zaposlenicima škole s velikom dozom razumevanja za sve njihove probleme. ♦

Zoran Pavletić

MEDIJSKI PARTNERI GRADA BAKRA

NOVI LIST

Pomorski Radio
www.pomorskiradio.hr

RIPRSTEN
REGIONALNI INTERNET PORTAL
www.tunera.info

Tunera

PRVAŠIĆI

1. RAZRED OŠ BAKAR - ALMA HESS, UČITELJICA

- ◆ MARINA ALABURIĆ
- ◆ EMA DUJMIĆ
- ◆ LUKA GOLAC
- ◆ VITA GRŽETIĆ
- ◆ JURAJ KEZIĆ
- ◆ MATIJA MARTINOVIĆ
- ◆ JOSIP SAVIĆ
- ◆ DORA ŠARLIJA
- ◆ ELENA VIDOVIĆ

1. RAZRED PŠ KRASICA - BOSILJKA VRBAN-ARH, UČITELJICA

- ◆ MAGDALENA CRNKOVICIĆ
- ◆ ANI ČAJKOVAC
- ◆ LUKA IVANOVIĆ
- ◆ MAURO LUČIĆ
- ◆ VITO MICULINIĆ
- ◆ FRANE MORIĆ
- ◆ MIRTA MUSINOV
- ◆ KORINA PRPIĆ
- ◆ RENATO REPKA
- ◆ IVANO RUKAVINA
- ◆ MATIJA TRIPUNOVIĆ
- ◆ IVAN VEČERINA
- ◆ STELLA VINCEKOVIĆ
- ◆ ROBERT WEISS

1. RAZRED PŠ KUKULJANOVO - ELI BOŽINOVIĆ VUKELIĆ, UČITELJICA

- ◆ RAFAEL GIORGOLO
- ◆ MATEA MATEC
- ◆ NIKO PERČIN
- ◆ DANIJEL RAK
- ◆ DAVID ROŽIĆ

PRVAŠIĆI

1. RAZRED OŠ HRELJIN - EDO TOPLJAK, UČITELJ

- ◆ LUKA BULIĆ
- ◆ NORA GLUHAK
- ◆ DARIA JANIĆ
- ◆ TEO KUCALOVIĆ
- ◆ MATEO NIKOLIĆ
- ◆ ERIK OSTOJIĆ
- ◆ MIA PRANJIĆ
- ◆ VITA PRANJIĆ
- ◆ KAYA RUMORA

- ◆ EMMA SIROTIĆ
- ◆ IVAN SOBOL
- ◆ NATALI SUDAR
- ◆ MANUELA ŠEBENIK
- ◆ DOMINIC ŠTIGLIĆ
- ◆ TEA TOMAŠEVIĆ
- ◆ KARLO UREMOVIĆ
- ◆ VITA VUČEMILOVIĆ-ŠIMUNOVIĆ

1. RAZRED PŠ ŠKRLJEVO - NADIJA VIDAS, UČITELJICA

- ◆ GORDANA BAN UZELAC
- ◆ NIKA BUJANOVIC
- ◆ BORNA ČAČIĆ
- ◆ DORIJAN JEVNIK
- ◆ MIA KOMADINA
- ◆ KIARA LUKAČ
- ◆ NATALI MIČETIĆ
- ◆ ROKO MILAKOVIĆ
- ◆ LOVRO MILJENOVIC
- ◆ LUKA PODNAR
- ◆ MARA PRIBANIĆ
- ◆ PETRA PRIBANIĆ
- ◆ ENI ŠPIGL

1. RAZRED PŠ PRAPUTNJAK - ANA ŠERER HAJDINIĆ, UČITELJICA

- ◆ PATRIK JURKOVIĆ

POMORSKA ŠKOLA BAKAR

BAKARSKA LJEPOTICA

Tekst: Ivan Šamanić

Pomorska škola u Bakru postupnim uređenjem vanjskog dijela zgrade, kao i ostalim prostorima koji je okružuju, posljednjih je godina dobila ljepši izgled i zasjala u punom sjaju.

U sklopu radova izvedenih u etapama u ovoj staroj školi sa građenoj još 1903. godine obavljeno je kompletno ličenje fasade glavne i pomoćne zgrade primorskim koloritom koji izdaleka privlači pažnju prolaznika i slučajnog putnika. Uređeno je i dotrajalo kroviste, umjesto drvenih postavljeni su aluminijski prozori kao i oluci za odvodnjavanje kišnice te devet klupica koje pružaju predah ispod krošnji stabala. U pogledu ekološkog plana uređen je park ispred zgrade, a površine zatravnjene i zasadene mediteranskim sadnicama.

Malo podalje, na kamenoj podlozi postavljeno je staro brodsko sidro i vijak za pogon broda dok je čitav prostor oko zgrade dodatno ograden betonskom i željeznom ogradom. Na maloj površini iza zgrade, zaklonjeno od vjetra, zasadene su masline, plemenite biljke, simbol primorskih mjesta i duša Mediterana.

U ovaj školski prostor skladno se uklopila nova moderna sportska dvorana koja je svečano otvorena prije 12 godina zahvaljujući Ministarstvu znanosti, obrazovanja i sporta, PGŽ-u i Gradu Bakru.

Na čelu cijelog tog složenog i zahtjevnog školskog tima stajao je punih 15 godina ravnatelj Gordan Papeš. Njegovim dolaskom škola je dobila novi zamah, svoje je obveze odmah shvatio vrlo ozbiljno te na temeljima svojih prethodnika i uz pomoć svih zaposlenika, gradio je i dograđivao ugled Škole.

Pokazao je iznimne sposobnosti ostvarivanja zamišljenih projekata, inovacija, otvarao nove smjerove, obogatio program i učinio kako puno kako bi poboljšao ugled i rad Škole.

U proteklom razdoblju ostvareni su mnogi izvannastavni interesi kao što su: Međunarodna bakarska regata, Školski list „Mladi pomorac“, SEMEP, Plavi dan, Školski sportski klub,

Ekološke akcije, Upoznajmo svoje susjede i mnogi drugi. Uz navedene aktivnosti idu i stalne edukacije putem radionica, organizacije ekoloških izložbi, stručnih predavanja i projekata vezanih uz more, tune, alge, tunere, ekološka natjecanja i sl.

Ravnatelj Gordan Papeš poticao je i mlade ekologe koji utječu na razvoj ekološke svijesti svih učenika i građana, a u tome ih uspješno potiču i vode njihovi profesori Marica Kučan i Bore Štrbac.

U sklopu Škole djeluje i Đački dom kroz kojeg su prošle tisuće učenika. Gotovo da i nema mesta u Hrvatskoj iz kojega počeo učenik nije ovdje privremeno boravio tijekom školovanja za buduće zanimanje i život na moru. Škola posjeduje drveni školski brod „Vila Velebita dva“ koji i nakon punih 47 godina vjerno služi u svrhu osiguravanja plovidbene prakse.

Stoga, možemo slobodno kazati da ova najstarija strukovna škola u Republici Hrvatskoj napreduje i po standardu i opremljenosti te provođenju politike kvalitete koja će omogućiti kadrovima da budu još bolje prepoznatljivi na pomorskom tržištu.

Ravnatelj Papeš je sa svim djelatnicima Škole unaprijedio odgojno-obrazovni rad i uspio dovesti Školu na jednu višu razinu. Za njegov trud i dugogodišnju suradnju s Gradom Bakrom, gradonačelnik Grada Bakra Tomislav Klarić uručio mu je zahvalnicu na Svečanoj sjednici Gradskog vijeća Grada Bakra. Krajem šk. god. 2020./2021. bivši ravnatelj kapetan Gordan Papeš zaplovio je nekim mirnijim vodama umirovljenja, dok će narednih pet godina Pomorsku školu u Bakru voditi odborni ravnatelj, dugogodišnji profesor ove Škole doc. dr. sc. Igor Kegalj, dipl. ing. ♦

KNJIŽNIČNI FOTOVREMEPOV

BAKARAČKA TOPONIMIJA

Tekst: Dolores Paro-Mikeli i Jelena Šubat

17. lipnja 2021. g. u 19.00 sati Bakaračka toponimija autora Josipa Luzera predstavljena je bakarskoj publici u Gradskom vrtu u Bakru, u organizaciji Turističke zajednice Grada Bakra i Gradske knjižnice Bakar.

Ovom, vrlo kvalitetnom znanstvenom monografijom „zaokružena“ je toponimija čitavog Bakarskog zaljeva. Za jedno s prethodnom Bakarskom toponimijom čiji je zapravo i logičan slijed, gledano toponomastički, pokriven je čitav Bakarski zaljev... dokud nam oko seže, pružajući pogled duž mora, iz prelijepog nam Bakra do pitoresknog Bakarca.

Monografiju su predstavili, u ime izdavača Naklade Kvarner Franjo Butorac, i sam autor Josip Luzer.

Iz recenzije Vladimira Skračića doznajemo kako ova znanstvena monografija nije samo toponomastički pedantno izrađen dokument „knjiga je prepuna izvanjezičnih informacija: povijesnih, geografskih, etnoloških i svih drugih koje su vezane za ovo kompleksno područje“ (...) „izvori iz kojih autor crpi podatke su zaista impresivni“ (...) „Najprije, i za suvremenu toponimiju najvažnije, autor koristi izjave (i potvrde) trideset i jednog kazivača, mahom iskusnih i starijih osoba, koje su de facto posljednji svjedoci bakaračkoga kraja.“ (...) „Kada je riječ o pisanim izvorima svih vrsta, od kartografskih do internet-

skih, podaci su također impresivni. Šezdesetak različitih autora, devet cjelina arhivskih izvora, petnaest karata i planova, više od pedeset internetskih stranica i veliki broj slika od kojih su neke vrlo stare, iz obiteljskih arhiva i, možda po prvi put dostupne javnosti.

Na koncu knjiga je opremljena s više od tisuću bilježaka...“

O svemu ovome na predstavljanju knjige govorio je publici i sam autor, ne propustivši prigodu zahvaliti se kazivačima, mjesnom fotografu Miljenku Šegulji koji ga je vjerno pratio u svim „puteštvijama“ te svima koji su bili na pomoć, kao i samom izdavaču.

Slijedom toga, velika hvala vjernoj i zainteresiranoj publici koja je i ovoga puta ispunila prelijepi Gradski vrt u lipanskoj noći. I neizostavno, cijenjenom zavičajniku, sveučilišnom profesoru u mirovini, gospodinu Josip Luzeru, velika hvala, uz iskrene čestitke na ovom dragocjenom djelu i velikom doprinosu na očuvanju baštinskih vrijednosti našeg zavičaja. ♦

PREDSTAVLJANJE MONOGRAFIJE „PUTOVIMA PAVLA VIDASA: O ŽIVOTU, PUTOVANJU I PISANJU JEDNOG ISELJENIKA“

Tekst: Dolores Paro-Mikeli i Jelena Šubat

6. SRPNJA 2021.

Ovu vrijednu znanstvenu monografiju autorskog dvojca Radovana Tadeja i Vjekoslave Jurdane uz pomoć Ministarstva znanosti i obrazovanja objavili su Katedra Čakavskog sabora „Bakarskoga kraja“ i Institut za migracije.

Krajem 19. i početkom 20. stoljeća Hrvatsko primorje je obilježilo iseljavanje u Ameriku i ostale dijelove svijeta. Naši su ljudi odlazili u potrazi za boljim životom ili kako se to popularno u narodu govorilo „trbuhom za kruhom“. Mnogi su odlazili, ali rijetko je tko ostavio iza sebe pisano svjedočanstvo, stoga je vrijednost ove monografije iznimna.

Pavao Vidas (1858. - 1928.) iz Hreljina je kao emigrant propagirao čitav svijet te je nakon povratka u zavičaj napisao životopis koji je po elementima autobiografski i putopisni roman.

Autori su prepoznali ovaj tekst kao jedinstveno svjedočanstvo i dokument hrvatskog fenomena odselidbe. Njihovim je radom na monografiji te njenom objavom hrvatskoj javnosti predstavljen lik i djelo našeg zavičajnika Pavla Vidasa čiji je rad velik doprinos hrvatskoj kulturi toga vremena.

Prezentaciju knjige organizirali smo u povodu Margaretinog leta u suradnji s Turističkom zajednicom Grada Bakra. Prigodni program vodila je Gordana Kovačević, a uvodnu riječ o knjizi i njenom putu, od ideje do realizacije, predstavila nam je predsjednica Katedre gđa Ružica Cipro-Dragičević.

Te se je srpanjske večeri, u Gradskom vrtu pod kostanjima, okupila brojna publike koja je detalje o knjizi mogla čuti od samih autora, Radovana Tadeja, dipl. iur i izv. prof. dr. sc. Vjekoslave Jurdane te recenzentice doc. dr. sc. Sanje Grakalić Plenković.

Program je prigodnim repertoarom dodatno začinila Klapa Škrljevo.

Monografija je u široj javnosti pobudila velik interes o kojem nam svjedoče brojni napsici u medijima kao i odlična posjećenost dosadašnjih prezentacija. Čestitamo svima koji su sudjelovali i pridonijeli njenom objavljuvanju! ♦

MEĐUNARODNI DAN PISMENOSTI

Tekst: Dolores Paro-Mikeli i Jelena Šubat

8. RUJNA 2021.

„Učenje je kao veslanje uzvodno, čim se prestane, odmah se kreće nazad“ - Lao Tzu

Dan kada posebno želimo istaknuti pismenost kao ljudsko pravo i sredstvo osnaživanja kroz društveni i osobni razvoj. Pismenost je temelj obrazovanja kao i čitanja čiju važnost posebno ističemo u Godini čitanja 2021.

Ovaj Dan već tradicionalno, obilježavamo akcijom besplatnog učlanjenja za predškolce, školarce i studente. Tijekom mjeseca rujna svim prvašićima s područja Grada Bakra darujemo besplatno članstvo. ♦

MJESEC HRVATSKE KNJIGE

Tekst: Dolores Paro-Mikeli i Jelena Šubat

15. 10. do 15. 11. 2021.

U ovogodišnjem Mjesecu hrvatske knjige uz slogan „Ajdemo HRVATI se s knjigom“ i Godini čitanja uz poruke Ministarstva kulture i medija RH „Želiš znati? Želiš osjećati? Čitaj!“ i „Čitajmo da ne ostanemo bez riječi“, u bakarskoj je knjižnici osmišljen program za čitalačku publiku.

AKCIJAMA Oprost zakasnine (od 15. listopada do 15. studenoga) te besplatnog učlanjenja za nezaposlene (11. studenoga) uz Dan hrvatskih narodnih knjižnica, nastavljamo svoju misiju pristupačnosti svim članovima zajednice uz jednakost pristupa za sve.

KULTURNIM MANIFESTACIJAMA u MHK pridaje se posebna važnost pa su, iako u novonastalim i ograničavajućim, epidemiološkim uvjetima, ipak ponuđeni razni programi i događanja.

Izložbom Velika putovanja malih knjižnica: Kina, Poljska, Makedonija; posjetiteljima je prikazan nastanak i tijek kulturne suradnje među zemljama potpisnicama: NR Kine i 16 zemalja srednje i istočne Europe. U toj suradnji hrvatsko knjižničarstvo predstavljaju četiri knjižnice: Gradska knjižnica Bakar, Gradska knjižnica Vodice, Institut za folkloristiku i etnologiju u Zagrebu i Narodna knjižnica i čitaonica „Halubajska zora“ Viškovo. Suradnja je višestrana i uzajamno korisna na dobrobit knjižničarske djelatnosti i knjižničnih korisnika, a njen je značaj i vrijednost potvrdila i predsjednica Međunarodnog saveza knjižničarskih društava i ustanova (International Federation of

Library Associations and Institutions, IFLA) Gloria Perez-Salmeron nazoeći velikom Skupu u Hangzhou (Kina, 2018. g.).

Izložbu je moguće razgledati od 15. listopada 2021. do 15. siječnja 2022. g. u radno vrijeme Knjižnice.

ZA DJECU

U nemogućnosti održavanja programa namijenjenih djeci radi novonastalih epidemioloških okolnosti, odlučile smo našu mlađu publiku razveseliti virtualnom kazališnom predstavom. Uz Mjesec hrvatske knjige otkupili smo virtualnu kazališnu predstavu **u izvedbi kazališta Smješko iz Zagreba „Nemaš pojma, Grizljane“ Ane Đokić-Pongrašić** i darovali je djeci predškolskog uzrasta i mlađim osnovnoškolcima iz naših škola i vrtića. Predstava je nastala na predlošku knjige „Nemaš pojma, Grizljane!“, jednog od omiljenih lektirnih naslova te je ujedno i jedan od najpopularnijih naslova poznate spisateljice A. Đokić-Pongrašić.

Zahvaljujemo odgajateljima, nastavnicima i knjižničarima s područja Grada Bakra koji su organizirali gledanje predstave i edukaciju kroz zabavu našoj mlađoj publici (**od 25. do 29. listopada 2021. g.**).

ZA ODRASLE

Književni susret sa **Zoranom Fericem**, za bakarsku je publiku, održan u Domu kulture „Matija Mažić“ (15. studenoga), a u isto vrijeme „virtualna“ publika mogla je slušati i sudjelovati na susretu putem Zoom platforme.

Naš gost, višestruko nagrađivani hrvatski književnik, predstavio je publici svoj roman „Putujuće kazalište“.

Uz vještu moderatorsku palicu Nikole Petkovića, književnik je govorio o romanu u kojem progovara o prošlosti svoje obitelji kroz koju je ujedno ispričao i povijest 20. st. u Hrvatskoj i Europi.

Roman je nagrađen književnom nagradom Ksaver Šandor Galski i nominiran za nagradu Janko Polić Kamov 2021. g. ♦

DRUŠTVO „NAŠA DJECA“ BAKAR

Brojne aktivnosti u Društvu

Tekst: Aldena Halilović

Dosta vremena je prošlo od zadnje Bure i puno aktivnosti se napokon ostvarilo unatoč svim zabranama okupljanja i druženja radi nepovoljne epidemiološke situacije. Jedva smo dočekali druženja uživo i uživanje u raznim planiranim aktivnostima.

Prije početka proljetnih praznika naše tete obradovale su svu djecu razredne nastave OŠ „Bakar“ i DV „Fijolica“ prigodnim darovima povodom blagdana Uskrsa. Uz darove, teta Aldena pripremila je u sklopu Bajkaonice online priču „Malo pile i tajna sna“ koju uvijek možete pronaći uz sve ostale priče na našoj „Facebook“ stranici. U svibnju je održan Dan igara u Gradskom vrtu u Bakru. Djeca su uživala u kreativnim igramu koje su tete pripremile za njih. Na tren su se odmaknuli od tehnologije i igara u svojim domovima kako bi se zabavili i razgibali uz „starinske“ igre. Osmijeh na dječjim licima bio nam je dovoljan pokazatelj kako ovakvih sadržaja zbilja nedostaje u našem gradu.

Tijekom svibnja na Perilu smo mogli uživati u izložbi dječjih radova koji su proteklih godina bili uvelike zapaženi na „Smotri dječjeg stvaralaštva“ Društava „Naša djeca“ Hrvatske.

Nakon popuštanja epidemioloških mjera dozvoljen je i rad u prostorijama našeg Društva. Napokon su nakon dugo vremena prostorije DND-a odzvanjale veselim smijehom naše djece. Nastavili smo s uobičajenim radionicama dramske grupe s tetom Majom i tetom Eldom i likovne

grupe s tetom Jadrankom, uz poštivanje svih propisanih epidemioloških mjera.

Povodom Svjetskog dana oceana u lipnju je održana online Bajkaonica za sve produženice OŠ Bakar. Teta Aldena ispričala je prigodnu priču „Kornjačica i more“, nakon koje su učenici izrađivali radove s eko porukama o zaštiti mora. Učiteljice su izabrale najbolje radove koji su bili i nagrađeni.

Nakon online Bajkaonice održana je i jedna uživo ispred Doma kulture „Matija Mažić“. Tete Elda i Aldena ispričale su humorističnu priču o kratkovidnoj žirafi koja je sve oduševila i nasmijala. Bilo je to ugodno i zabavno poslijepodnevno druženje.

Povodom Margaretinog leta 2021. održan je Dječji dan u Gradskom vrtu u Bakru. Vrućina nije smetala ni malima, a ni onim većima da se zabave uz igre i likovnu radionicu izrade brodića. Zahvaljujući TZ Grada Bakra i sponzoru INA d. d. svaki sudionik dobio je malo osjećenje.

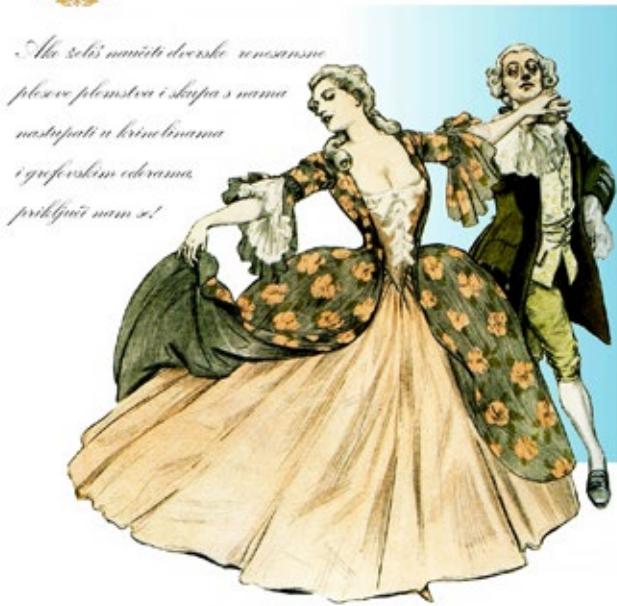
Nadamo se kako će daljnja epidemiološka situacija dopustiti da se još koji put poigramo na ovaj način do kraja ove godine. Zahvaljujemo svima koji su se odazvali i sudjelovali u provedbi i organizaciji naših aktivnosti. Nadamo se da će nas i ubuduće biti u velikom broju. ♦

UDRUGA LA BAMBA

Kraljevski plesovi i vitezovi oživljavaju povijest u Bakru

Tekst: Danijela Forempohor

Bakarska Udruga La Bamba već godinama djeluje u tom primorskom gradiću trudeći se svojim aktivnostima obogatiti kulturnu ponudu grada, oplemeniti onu turističku, ali i njegovati plesnu baštinu. Plesna skupina Mažoretkinje grada Bakra najprepoznatljiviji su bend udruge La Bamba i već dugo predstavljaju simbol grada na različitim manifestacijama. Od nedavno su zasjala još dva; Bakarski vitezovi namijenjeni dječacima do 14 godina te Royal Bakar, sekcija povjesnih plesova iz 15. i 16. stoljeća za odrasle koju vodi Oksana Brandibura Kožul, koreografkinja i nekadašnja primabalerina HNK Ivana pl. Zajca u Rijeci. Nakon ljetnih odmora, krenuli su upisi u sve tri sekcije koje željno iščekuju nove članove u novoj sezoni.

**POSTANI ČLAN PLESNE SKUPINE
ROYAL BAKAR**
aristokratski plesovi i scenska baština

Kontakt: ☎ 091 257 23 11;
f plesna skupina royal bakar; f udruga la bamba

PLESNA SKUPINA ROYAL BAKAR - PROFINJENOST I ODMJERENOST PROHUJALIH STOLJEĆA

„Primijetivši da predstavljanje tradicijskih plesova na smotrama folklora i raznim manifestacijama najvećim dijelom obuhvaća seosku plesnu baštinu, odlučila sam pokrenuti projekt, odnosno sekciju koja će oživjeti dvorskou plesnu tradiciju iz doba renesanse, odnosno 15. i 16. stoljeća. Danas plesna skupina Royal Bakar broji 14 članova, a veselimo se novima s kojima ćemo učiti zaboravljene aristokratske manire i plesove koji se odlikuju profinjenim i odmjerenim pokretima tijela, elegancijom i dostojanstvenim držanjem. Zbog epidemiološke situacije vježbamo u velikoj dvorani u Rijeci, jednom tjedno, a iako nije uvjet, poželjno je doći u paru jer uistinu je lijepo kad naš svakodnevni život možemo okruniti plesom“, istaknula je umjetnička voditeljica La Bambe, Danijela Forempohor. Plesače uvježbava iskusna koreografkinja i mentorica Oksana Brandibura Kožul koja je nekad na pozornici HNK Ivana pl. Zajca oduševljavala kao primabalerina. Dosadašnji dojmovi su više no pozitivni, a polaznica Ivana Sošić Antunović kaže: „Plesna skupina Royal prilika je za izlazak iz realnosti i povratak u dostojanstveno vrijeme sporosti i romantike. Marlivo vježbamo pod budnim okom naše mentorice Oksane i spremamo se za nastupe. Jedva čekamo odjenuti krinoline i grofovske odore te zaplesati dostojanstveni dvorski menuet. Sviđa mi se vibracija ove grupe, iako smo svi već iskusni ljudi - smijemo se na probama poput djece!“

BAKARSKI VITEZOVI- PLES S MAČEM U KOJEM UŽIVAJU BAKARSKI DJEČACI

Kako bi se očuvala kulturna baština i tradicija, potrebno ju je prenijeti na najmlađe, a Bakarski vitezovi, dječja muška plesno/performerska skupina itekako ispunjava tu ulogu jer ih mogu pohađati dječaci od 4-14 godina.

S obzirom na to da su mnoge djevojčice s područja grada Bakra članice Mažoretkinja grada Bakra, Bakarski vitezovi donijeli su sadržaj za dječake za koji je bio iskazan veliki

interes. Prepoznatljivi su po svojim odorama i obilježjima (grbu), kao i po koordiniranim formacijama lančanog plesa s mačem koji se može nazvati i stiliziranim prikazom borbe.

Njihov je zadatok njegovati identitet grada sudjelujući na nastupima i gradskim manifestacijama uz sastav Mažoretkinja grada Bakra, ali i odvojeno. Atraktivn nastup Bakarskih vitezova odlikuje mačevalačka igra - ples s mačem kojim se ozivljavaju davna vremena kad je mač služio isključivo kao oružje dok je danas omiljena igračka mnogih dječaka.

BAKARSKE MAŽORETKINJE

Bakarske mažoretkinje su etablirani brend udruge La Bamba, ambasadorice su svoga grada i njegov najljepši živući simbol. Nastupaju na svim važnim manifestacijama Grada Bakra i okolice te nose uniforme u bojama svog grada. Imaju svoju zastavu, himnu, a najsvečanije su njihove zakletve od kojih se izdvaja ona prva pred bakarskim gradonačelnikom Tomislavom Klarićem kao i svečani čin posvete njihove zastave od strane počasnog građanina grada Bakra monsignora Giuseppea Vosille iz Cresa. Mažoret ples posebnim čine specifični plesni pokreti, stupanje, vrtnja štapom, bacanje štapa i razni drugi elementi, a osim sa štapom pleše se i s pom-pomima. Za sada ovu vještinu uče predškolke (3-7 godina) te kadetkinje (7-11 godina), a želja je oformiti i grupe s juniorkama i seniorkama. U predpandemijskim vremenima udruga La Bamba organizirala je u Bakru smotru mažoretkinja PGŽ-a kad su brojne mažoretkinje,

predvođene limenom glazbom, prošetale duž cijele bakarske rive na radost brojnih gledatelja.

Osim gore navedene perjanice udruge La Bamba, od ove sezone krećemo i sa Plesnom školom standardnih i latino plesova, kao i sa rekreativnim baletom za mame i kćeri. Tečaj plesa namijenjen je početnicima i onima kojima je ples vrsta rekreacije. Za sve generacije, za one solo i one u paru.

Balet za mame i kćeri je rekreacija koja se temelji na skupnim vježbama iz klasičnog baleta. Blagodati su mnogobrojne, a ono što svakako ističem i poručujem: „Drage mame i kćeri, ulovite priliku, upišite se, i trenirajte s kraljicom srca svog!“

Podsjecam Vas i pozivam da se upišete u našu ekskluzivnu Plesnu školu Rumbe, ili se priključite grupi Korektivne gimnastike sa fizioterapeutom.

I za kraj, naša je misija voditi računa o Vašim potrebama, željama, dobrobiti, osmislimi i kreirati za Vas najbolje i najviše, sve ostalo je na Vama.

Sve Vas grlim jako,
Vaša Dani

Više informacija:
Udruga La Bamba
Danijela Forempohrer
M: 091 257 2311
E: danijelaforempohrer@gmail.com ♦

STRELJAČKI KLUB "PROTECT"

Uspjesi Streljačkog kluba „Protect“ iz Krasice

Tekst: Rajko Samueli-Kačić

Posljednji vikend mjeseca rujna bio je izuzetno uspješan i plodonosan za strijelce Streljačkog kluba „Protect“ iz Krasice.

Na Prvenstvu Hrvatske u streljaštvu održanom u Osijeku, od 25. do 26. rujna 2021. godine, članovi Kluba su osvojili tri pojedinačne medalje te ekipni naslov prvaka Hrvatske.

U streljačkoj disciplini kojom se Klub pretežno bavi, pištolj-revolver velikog kalibra, osvojene su dvije medalje, zlato i bronca, dok je u disciplini puškom-ležeći osvojeno srebro.

Zlatna pojedinačna medalja i naslov prvaka Hrvatske u streljaštvu pripala je Rajku Samuely-Kačiću, a brončana medalja njegovom klupskom kolegi Čedi Debeliću.

U istoj disciplini i ekipni naslov državnih prvaka pripao je ekipi „Protect-a“ u sastavu Čestmir Komarek, Ivica Blažević i Rajko Samuely-Kačić.

U disciplini puškom-ležeći, koja nije glavna u klubu, izmagnula im je ekipna brončana medalja, ali je pojedinačno osvojena srebrna medalja kojom se okitio Ivica Blažević.

Uspjeh bakarskih strijelaca je tim veći što već dvije i pol godine nemaju sportskog objekta na kojem bi trenirali, budući da je civilno strelište na Drenovi u Rijeci zatvoreno

toliko dugo, stoga se treninzi povremeno provedu u Lokvama i Karlovcu. ♦

KK ZLOBIN

Veliko slavlje Kuglačkog kluba Zlobin

Tekst: Zvonimir Levar

Kuglački klub Zlobin ove je godine, točnije 23. lipnja, proslavio veliku 70. obljetnicu osnutka. Prema pričama starih Zlobinjaraca, na Zlobinu se igralo na kuglama od davne 1910. godine, što nam govori o dugoj tradiciji i velikom interesu za kuglanje.

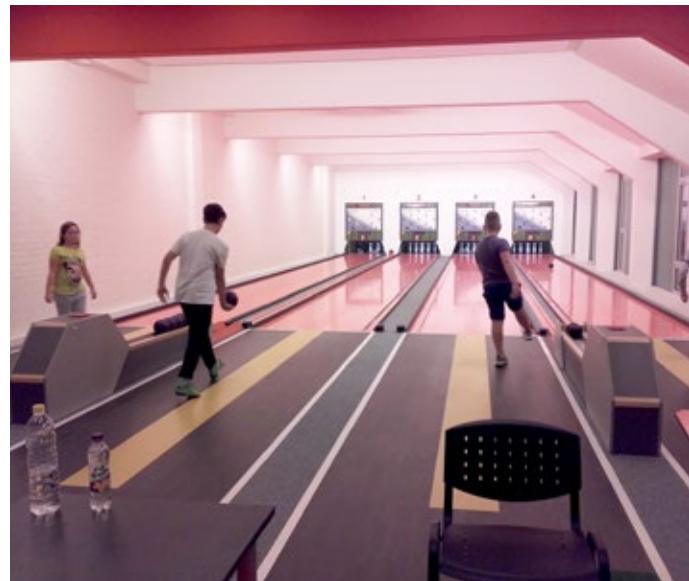
Nekada su na Zlobinu postojale četiri kuglane, napravljene na inicijativu i veliko zalaganje mještana, a čiji ostaci i danas svjedoče o njihovom postojanju te brojnim odigranim turnirima Zlobinjaraca i njihovih sumještana. Prijavu za osnivanje Kluba podnio je Dragutin Marohnić, a inicijativu za osnivanjem pokrenuli su članovi Sportskog društva Zlobin na čelu s tadašnjim predsjednikom Maksom Blažinom i tajnikom Josipom Kružićem. Od 1951. godine kada je upisan i u registar, Kuglački klub Zlobin se i službeno natječe u brojnim ligama u kojima su u ovih sedamdeset godina postigli brojne zavidne rezultate. Kroz

godine mijenjalo se i ime Kluba pa je tako iz Kuglačkog kluba Zlobin promijenjeno u Kuglački klub Lokomotiva pa ponovo u Kuglački klub Zlobin. Osim što je u ovih sedamdeset godina nizao brojne uspjehe u raznim ligama, Klub je jedino u vrijeme Domovinskog rata pauzirao s turnirima osim povodom proslave Ivanje, Dana državnosti te turnira za slobodu Hrvatske 1991. godine. Danas se članovi Kluba natječu po cijeloj Hrvatskoj kroz program HKS-a i to ponajviše u Primorsko-goranskoj, Istarskoj, Ličko-senjskoj, Zagrebačkoj, Varaždinskoj županiji i sl.

Od davne 1951. godine do danas kroz Klub je prošlo zaista puno generacija Zlobinjaraca i njihovih sumještana, a danas Klub broji dvadeset i dva člana od kojih je osamnaest starijih te četiri mlada novo registrirana člana. Važno je napomenuti i da mnogobrojni članovi također podupiru rad Kluba. Treninzi se odvijaju na kuglani u Domu kulture „Matija Mažić“ Bakar, dva puta tjedno, utorkom i četvrtkom od 15,30 do 18,30 sati.

Grad Bakar je zapravo jedan i jedini koji Klub financira kroz programe te koji im je pomogao da i ovu veliku 70. obljetnicu obilježe i proslave na adekvatan sportski način. Slavljenički turnir održan je na kuglani u Domu kulture

„Matija Mažić“ Bakar, a na turniru su snage odmjerile ekipe iz KK Crikvenica i KK Zlobin. Kuglačkom klubu Zlobin i ovim putem čestitamo na velikoj obljetnici te im želimo još puno aktivnih godina, brojnih uspjeha i novih članova. ♦

PRAPUTNJAK KULTURNI KRAJOLIK

My Open Village Europe – MOVE

Tekst: Ivona Miloš

ERASMUS+ razmjena mladih u Praputnjaku 2021.

Povezani kroz ERASMUS+ program pod nazivom MOVE – My Open Village Europe, od 12. do 22. kolovoza Praputnjak i Udrugu Praputnjak – kulturni krajolik posjetili su mladi Europsjani: iz Nizozemskog mjesta Feanwald-sterwal, Zapyškisa u Litvi te Hopova u Srbiji.

U desetodnevnom programu otkrivali smo vlastitu sredinu, baveći se pitanjima: što za mlade znači život u maloj sredini; koji su potencijalni problemi, prepreke ali

i prednosti; koja je odgovornost mještana kao pojedinaca u zajednici te što nas čini različitim, a što nas povezuje? Višednevni program vodio nas je u šetnje krajolikom Praputnjaka, u posjet Trsatu i Rijeci, otoku Krku, ali i Gorskom kotaru, vraćajući nas skoro svaki dan pozitivno umorne, ali ispunjene na našu lokalnu plažu. Prvu priču našeg kvadriptika razmjene mladih zaokružili smo druženjem u dvorištu Doma kulture Praputnjak – uz prezentaciju programa kao i zaključaka i radova nastalih

kroz dijaloge i propitkivanja naših pozicija života na selu. Kao točka na i, uz neizostavnu partiju balota, nije nedostajalo ni raznih ukusnih nacionalnih specijaliteta koje su za posjetitelje pripremili mladi sudionici programa. Priliku za nova druženja i ekspedicije u nepoznato pa tako i razloga za pripremu slasnih slatko-slanih nizozemskih palačinki i roze hladne litvanske juhe bit će već kroz 2022. godinu!

Ne šalimo se!

Očekuje nas posjet našim Europskim susjedima i put u Nizozemsku, Litvu i Srbiju. Stoga pozivamo sve zainteresirane mlade od 16 do 24 godine - da nas prate putem FB stranice Praputnjak – kulturni krajolik (@kkpk.praputnjak) i da se jave čim podijelimo oglas! :) Za sva pitanja stojimo na raspolaganju putem e-maila: kkpk.praputnjak@gmail.com Veselimo se budućim zajedničkim istraživanjima europskih sela! ♦

PRAPUTNJAK KULTURNI KRAJOLIK

Krajolici budućnosti 2021.

Tekst: Ivona Miloš

Dvorište Područne škole Praputnjak 03. i 04. rujna ponovno je bilo mjesto sastanka i druženja sa stručnjacima. Četvrtu godinu za redom, Udruga Praputnjak – kulturni krajolik tu je održala program Krajolici budućnosti, ustrajući na izgradnji boljeg i kvalitetnijeg odnosa s temama vezanim uz kulturni krajolik, prirodu, baštinu i gastronomiju.

Sukladno sezoni i našoj zavisnosti o odlasku na more, ove godine priču smo otvorili s Milvanom Arko Pijevac iz Prirodoslovnog Muzeja Rijeka. Ona nam je u svojem predavanju približila život i stanje podmorskog svijeta to jest pridnenih zajednica akvatorija Riječkog zaljeva. Zadržavajući se na temi voda, istu večer je Gracija Mičetić, dipl. ing. šumarstva, dao uvid u vodne odnose na prostoru zaledja Bakarskog zaljeva – vodne odnose koji već stoljećima uvelike utječu na naš način života, oblikujući naš krajolik i naše navike.

Subotnje druženje započeli smo u vinogradu Takala, potpomažući u trgadbi grožđa u organizaciji Poljoprivredne zadruge Dolčina. Neuobičajeno suha godina zahtijevala je požurenje akcije te je trgadba ove godine održana prije svog uobičajenog termina. Ubrana je tona grožđa koje je odmah otpremljeno na daljnju obradu u prostor podruma na adresi Praputnjak 1. Dvadesetak volontera, okupljenih mahom iz bakarskog kraja, omogućilo je da trgadba prođe u ugodnoj i produktivnoj atmosferi.

Krajolici budućnosti 2021. nastavili su se u večernjem terminu ispred PŠ Praputnjak uz zanimljivo predavanje Josipa Luzera. Nastavno na svoje nedavno objavljene knjige iz područja toponimije, gospodin Luzer ispričao nam je kako su neki bakarski i bakarački toponimi dobili svoja imena. Kao i uvijek, krunu programa posvetili smo gastronomiji. Gospodin Zlatko Antić ispričao nam je iz prve ruke jednu posebnu priču, onu oslonjenu na desetljeća ljubavi, prenesenu s koljena na koljeno – priču o proizvodnji Bakarske vodice na tradicionalan način –

baš kako su istu u prošlosti spremale naše stare, vrijedne Praputnjarke.

Kao što je i gospodin Antić izrazio želju i volju za prijenosom znanja dižući času Bakarske vodice, reći ćemo i mi – da bi nas i k' letu ponovno okupile važne teme i kvalitetni predavači – na istoj adresi, ispred Područne škole Praputnjak.

Program Krajolici budućnosti 2021. finansijski su podržali Grad Bakar i Primorsko-goranska županija. ♦

POLJOPRIVREDNA ZADRUGA "DOLČINA" PRAPUTNJAK

Održana 10. Radionica obnove Bakarskih prezida – Takala 2021.

Tekst: Ivona Miloš

U Praputnjaku se 06. i 07. studenog održala tradicionalna 10. Radionica obnove Bakarskih prezida – Takala 2021.

Subotnjoj buri te nedjeljnog jugu i naoblaci usprkos, radionicu su uspješno proveli volonteri uz pomoć mentora iz Poljoprivredne zadruge "Dolčina" Praputnjak, Udruge za očuvanje tradicijske graditeljske baštine 4 GRADA DRAGODID i Udruge Praputnjak – kulturni krajolik.

Inače tradicionalno proljetna, radionica uređenja i popravka porušenih gromača na starinski način u vinogradu Takala okupila je ove jeseni dvadesetak sudionika u dva dana održavanja. Među njima su se našli, uz lokalce, i posjetitelji iz Rijeke, Crikvenice, Krka, Zadra i Zagreba. Radilo se na desetak lokaliteta, uređujući različite

suhozidne situacije – od neurednih i nesigurnih rubnjaka i kuteva prezida, do u potpunosti porušenih dionica podzida koji su zahtijevali temeljiti pristup – od sanacije temelja do potpune nadogradnje.

Uz jubilarnu godinu održavanja radionice, Bakarske prezidi sljedeće godine slave 50 godina od proglašenja zaštite. Naime, Takala su prvi zaštićeni kulturni krajolik u Hrvatskoj, zaštićen od strane Ministarstva kulture RH. Jubileju ususret, Udruga Praputnjak – kulturni krajolik zajedno sa svojim suradnicima planira u Praputnjaku 2021. organizaciju velikog slavlja uz pogovore o kulturnim krajolicima. ♦

KUD SLOGA

Obnovljene prostorije KUD-a „Sloga“ iz Hreljina

Tekst: Ana Sošić

Stari prostor dobio je novi sjaj.

Uprošlogodišnjem nevremenu, popraćenom velikom količinom oborina, poplavljeni su službene prostorije KUD-a „Sloga“ u Domu kulture „Hreljin“. Obzirom na nastalu situaciju, Grad Bakar je poduzeo potrebne radove kako bi se sanirala šteta; zamijenjen je stari dotrajali strop, postavljena su nova rasvjetna tijela i ofarbani su i osvježeni zidovi. Nabavljen je novi ormar za pohranu notnog materijala i uniformi, a postavljene su i nove zavjese. Tako je stari prostor dobio novi sjaj u godini u kojoj KUD „Sloga“, kao i Mješoviti pjevački zbor „Sloga“, broje respektabilnih četrdeset i šest godina neprekidnog uspješnog djelovanja. Ljepši i moderniji izgled prostora iznenadio je i razveselio

pjevače Mješovitog pjevačkog zbora „Sloga“ i Ženske klape „Hreljin“, koji isti koriste i dijele niz godina. Ove dvije glazbene sekcije nastavile su s redovnim probama nakon duže pauze uzrokovane pandemijom virusa COVID-19. Ponovno okupljanje dugogodišnjih prijatelja i maestra Ivana Nina Načinovića proteklo je u veseloj i opuštenoj atmosferi, uz poštivanje epidemioloških mjera. „Sloga“ je zahvalna Gradu Bakru na dugogodišnjoj suradnji, razumijevanju i potpori, a obnovljeni prostor dodatni je vjetar u leđa članovima društva za nastavak tradicije višegodišnjeg plodnog i zapaženog djelovanja KUD-a „Sloga“ te za očuvanje bogate povijesti amaterskog kulturnog djelovanja u Hreljinu. ♦

KUU SKLAD

Festival dizajna u Bakru – „BA-HAUS“

Tekst: Dmitrij Čegodajev

Već treću godinu zaredom, u organizaciji jedne od najstarijih kulturno-umjetničkih udruga u Hrvatskoj, Kulturno-umjetničke udruge „Sklad“, u gradu Bakru se održava Bakarska škola dizajna „BA-HAUS“ 2021.

Kao i prijašnjih godina, 2019., 2020. i ove, 2021. godine, škola dizajna je naišla na velik interes stanovnika Grada Bakra i njegove šire okolice. U ovoj specifičnoj godini, uzimajući u obzir ograničenja uzrokovana epidemiološkim mjerama zbog Covid epidemije, interes znatno nadmašuje sva naša očekivanja - i ove smo godine opravdali povjerenje Ministarstva kulture i medija Republike Hrvat-

ske i Grada Bakra koji financiraju ovaj projekt i još jednom potvrđili da u Bakru postoji potencijal za daljnji nastavak ovog odličnog festivala dizajna.

Dana 3. rujna 2021. godine stručnim predavanjem člana Ruske akademije umjetnosti Dmitrija Čegodajeva „Dizajn ilustracija“, u velikoj dvorani Doma kulture „Matija Mažić“ u Bakru, otvorena je Bakarska škola vizualnog dizajna „BA-

HAUS“ 2021. Na predavanju su brojni ljubitelji dizajna (uz uvažavanje svih epidemioloških preporuka i mjera) naučili mnogo zanimljivih činjenica o umjetnosti ilustracija u rukopisnim knjigama u povijesnom rasponu od starog Egipta do izuma tiskarskog stroja u 15. stoljeću. Bogato ilustrirano predavanje pokazalo je do kojih su visina umijeća stari majstori došli u svojoj umjetnosti. U sklopu predavanja održana je i virtualna izložba radova majstora ilustracije na kojoj su se sudionici mogli upoznati s remek-djelima takvih velikana iz doba rukopisne knjige kao što su braća Limburgi, Bartélemy d’Ejka te Simona Beninga. Polaznike škole posebno se dojmila demonstracija remek-djela velikog hrvatskog majstora minijature Jurja Julija Klovica.

Škola je nastavila s radom 4. rujna predavanjem poznatog bakarskog fotografa Miljenka Šegulje pod nazivom „Kuća s imenom i prezimenom“, posvećena fotografiranju gradskih kuća i zgrada. Fotografi-amateri naučili su mnogo o tajnama umjetnosti fotografije te saznali mnogo zanimljivih stvari o povijesti rodnog grada i ljudima koji su u njemu živjeli. Prica o tehničkim aspektima fotografiranja arhitektonskih objekata često je bila isprepletena pričama o podrijetlu naziva poznatih zgrada u gradu što je dodalo element aktivnog sudjelovanja polaznika škole u nastavnom procesu i pridonijelo boljem usvajaju informacija.

Kao i prethodne dvije godine, polaznici škole bili su oduševljeni predavanjem profesora Theodora de Canzianija održanim 10. rujna. Ovaj put predavanje je bilo posvećeno dizajnu interijera. Publika je naučila mnogo o „pametnom dizajnu“, o uređenju interijera po mjeri baštine, o tome kako kombinirati predmete različitih vremena i različitih stilova u jednoj prostoriji. Posebno valja napomenuti da je najbolja ilustracija predavanju bio dizajn unutrašnjosti Vile Ružić, remek-djela hrvatske arhitekture između dva svjetska rata.

Dana 12. rujna te 2. listopada 2021. godine održana je dječja radionica grafičkog dizajna u okviru koje je 17 mladih dizajnera, pod stručnim vodstvom profesorice

Barbare Argentin Štiglić i učiteljice Bosiljke Vrban Arh, učilo o osnovama, ali i tajnama grafičkog dizajna te kako svoju ideju i viziju pretvoriti u stvarnost. Ove godine djeca su osmislila svoju basnu. Opći cilj edukativnog projekta je razvoj umjetničke vizije, ljubavi prema čitanju i sticanje osnova timskog rada, kao i upoznavanje djece s principima „Održivog dizajna“, drugim riječima: projektiranjem objekta u skladu s načelima društvene, ekomske i ekološke održivosti na primjerima poput stvaranja slikovnice od osmišljavanja ideja i vizualnih

oblika glavnih likova do njezine realizacije na papiru. Unatoč poteškoćama vezanim uz potrebu obustave rada radionice na dva tjedna zbog epidemiološke situacije, mladi dizajneri uspjeli su ispuniti sve zadaće i stvoriti konačni proizvod - društvenu igru „OSMISLI SVOJU BASNU“.

Bakarska škola vizualnog dizajna „BA-HAUS“ 2021. završila je svoj rad **25. rujna** stručnim predavanjem poznatog akademskog slikara Roberta Mijalića „Dizajn stakla“. Iz priče izvrsnog majstora vitraja i restauratora s velikim iskustvom polaznici škole doznali su puno zanimljivih podataka o djelu poznatog staklara Louisa Comforta Tiffanyja te o suvremenim metodama dizajna kućanskih staklenih predmeta.

Unatoč teškim okolnostima uzrokovanim pandemijom COVID-19, poput činjenice da je zbog samoizolacije tri

razreda OŠ Bakar rad škole „BA-HAUS“ 2021. bio odgođen za dva tjedna, da je broj sudionika bio ograničen, a neki događaji povezani s velikim brojem posjetitelja (izložbe) otkazani, uspjeli smo ne samo organizirati školu, već čak i proširiti njezin sadržaj.

Kao i prethodne godine, „BA-HAUS“ 2021. je pobudio interes širokog spektra publike različite životne dobi s područja Grada Bakra, ali i šire okolice, pa zaista možemo reći da je ostvaren osnovni cilj Bakarske škole dizajna „BA-HAUS“ 2021: podizanje svijesti i ozbiljniji stav javnosti, lokalnog stanovništva i lokalnih samouprava prema vizualnom identitetu svoga grada. Doista, škola je postala sastavni dio kulturnog života Grada Bakra.

Dječji radovi prezentirani su na obljetničkom koncertu KUU Sklad povodom 144. godišnjice osnutka. ♦

KUU SKLAD

Folklor u zborskoj glazbi

Tekst: Dunja Sabljar

Koncertno gostovanje Mješovitog zbora „INA“ iz Zagreba i Narodnog orkestra FA „Mladost“ iz Samobora

Kulturno-umjetnička udruga Sklad Bakar organizirala je još jedan u nizu događaja kojima promiče vrhunsko zborsko pjevanje, a time i grad Bakar kao regionalno središte glazbenih zbivanja.

Ovoga puta, u subotu, 6. studenog 2021. u Domu kulture „Matija Mažić“ u Bakru ugostili su Mješoviti pjevački zbor „INA“ iz Zagreba te Narodni orkestar Folklornog ansambla „Mladost“ iz Samobora, koji su izveli zanimljiv program iz svjetske glazbene baštine.

Očuvanje baštine misija je bakarske udruge Sklad. Razumijevanje i poštovanje tradicije potiču kroz mnogobrojne programe i suradnje, pa je subotnji koncert, „Folklor u zborskoj glazbi“, zaokružio godišnji edukacijski program Sklada. Koncertno gostovanje Mješovitog zbora „INA“ iz Zagreba i Narodnog orkestra FA „Mladost“ iz Samobora predstavilo je publici u Bakru tradicijsku glazbu koja vjerno dočarava duh podneblja koje ju je iznjedrilo, odlične tehnike pjevanja

i sviranja koje su sa zborom i orkestrom usavršila dva voditelja, poznati glazbeni pedagog i solo pjevač Bojan Pogrnilović i mladi glazbenik Fran Pogrnilović, koji je napravio aranžmane za većinu izvedenih skladbi.

Zbor je prikazao spektar prekrasnih glasova kroz pjesme raznih podneblja i naroda, od Hrvatske, BiH, Albanije pa sve do Južne Amerike. Bila je to zanimljiva i uzbudljiva šetnja glazbenim svjetom, upotpunjena vrlo šarmantnim aranžmanima Pogrnilovića jr. i krasnog orkeстра.

Postoji više mogućnosti kako obraditi i prezentirati tradicijsku glazbenu baštinu. U ovom konceptu gosti su vjerno predstavili autorski pečat svakog obrađivača, ali i karakteristične zvukovne boje svake pojedine glazbene teme. Zbog toga orkestar koristi instrumentarij koji se koristi u pojedinim zemljama, ili pak pronalazi odgovarajuću zvukovnu zamjenu. Štoviše, sve obrade u instrumentalnom i vokalnom dijelu, unatoč stilizacijskom autorskom postupku, na tragu su izvornog glazbenog materijala te svakog stila.

Iz istih se razloga, u vokalnom dijelu, zbor suočava s različitim vokalno-tehničkim i impostacijskim pristupima nastojeći vjerno imitirati karakteristične načine pjevanja u pojedinim zemljama.

Bakarska publika uživala je u koncertu na kojem se osjećala odlična dinamika i raspoloženje. Kao domaćin, na koncertu je nastupio i Ženski vokalni sastav Sklad, pod vodstvom dirigentice Nade Matošević Orešković, s dijelom programa svog cjelovečernjeg koncerta, pokazujući da Bakrani na najbolji mogući način čuvaju i njeguju zavičajni melos. Bakarske pjevačice odlično su parirale iskusnom i velikom zagrebačkom zboru, a zajedničko se pjevanje spontano nastavilo i nakon koncerta. Tako je, uz sjajno druženje

i tople reakcije publike, a naravno i uz poštivanje epidemioloških mjera, zaključena ova prekrasna glazbena večer. Zadovoljstvo ne kriju ni gosti koji prepoznaju Bakar kao odličnu zborsku i kulturnu destinaciju, a u

Skladu se vesele novom zborskom prijateljstvu i suradnji.

Ovo koncertno gostovanje poduprli su Grad Bakar, Odjel za kulturu PGŽ, Grad Zagreb i tvrtka INA. ♦

KUU SKLAD

Maksimalan glazbeni doživljaj u Bakru

Tekst: Igor Vlajnić

Vrhunski svjetski glazbenici oduvijek privlače brojne obožavatelje i publiku koja ih prati i posjećuje njihove, često kilometrima udaljene, javne nastupe. Ali kada takvi umjetnici dođu nastupiti u naše susjedstvo nerijetko ih previdimo ili zaboravimo. Srećom, nedjeljnu večer, 05. rujna u Bakru nisu zaboravili brojni obožavatelji klasične glazbe koji su bili na koncertu u konkatedrali sv. Andrije.

Već je neko vrijeme poznato da se u Bakru nešto „kuha“ i da uvjek ima nekih značajnih glazbenih

i kulturnih događaja. Ponekad nam se može činiti da ih ima i više nego u Rijeci, barem onih koje organizira

neka kulturno-umjetnička udruga kakva je „Sklad“ iz Bakra. Naime, svake godine ulažu neizmjerne napore kako bi bakarskoj publici omogućili uživanje u velikim hrvatskim i svjetskim umjetnicima. Uz pomoć Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, koje podupire brojna koncertna gostovanja, ali i drugih donatora, održan je i koncert u sklopu 13. međunarodnog festivala komorne glazbe „Musica Maxima“. Navedeni festival nastao je iz prijateljstva prof. Mladen Dervenkara, inače voditelja Zagrebačkog komornog orkestra, i Maxima Fedotova, poznatog ruskog violinista i dirigenta kojeg neki nazivaju i „ruski Paganini“. Kao odjek tog festivala Zagrebački komorni orkestar s gostima je doputovao u Bakar, nedjeljni koncert započeo je kratkim pozdravom Komornog sastava „Sklad“ iz Bakra

koji je izveo dvije skladbe ruskih skladatelja. Uslijedio je zatim i službeni dio programa: „Romantični plesovi“ B. Bartóka u izvedbi Zagrebačkog komornog orkestra, a zatim i solistički koncert „Zima“ A. Vivaldija iz ciklusa „Četiri godišnja doba“ u kojem je s orkestrom nastupila američka violinistica Elisabeth Pitcairn. Nastup solistice bio je odmjeren i promišljen u svakom smislu, a ton je u njezinim rukama stvaralo jedno od najpoznatijih svjetskih glazbalala – Stradivarijeva „Crvena Mendelssohn violina“ iz 1720. godine po kojoj je i Oscarom nagrađeni film dobio ime. Za vokalne točke večeri uz pratnju orkeстра bila je zadužena Marija Vidović, hrvatska sopranistica koja je nakon studija u Beču i Stuttgartu nastupala po brojnim svjetskim pozornicama, a danas radi i kao docentica na Nacionalnom konzervatoriju za glazbu u Mexico Cityju i asistentica na Glazbenoj akademiji „Kraljica Sofija“ u Madridu. Svojim osebujnim glasom tamnjeg timbra oprezno je pristupila izvedbi Caccinijeve „Ave Marije“, ali se zato potpuno opušteno publici predstavila četvrtom od sedam „Ciganskih melodija“ A. Dvořaka pod nazivom „Když mne stará matka zpívat učívala“. Svojevrsni vrhunac večeri bio je nastup Maxima Fedotova u Vivaldijevom „Ljetu“ i kasnije zajedno s Elisabeth Pitcairn u „Koncertu za dvije violine u d-molu“ BWV 1043. Fedotov je u svojim nastupima doista pokazao sav svoj talent: prije svega kao violinist koji toliko opušteno vlada glazbalom da se slušatelj može u potpunosti predati i vjerovati izvođačevom umijeću. No, prava veličina Fedotova proizlazi iz njegove umjetničke nutrine i neiscrpne energije koja naprosto osvaja. Gotovo nestvarne bile su do tančina izradene fraze koje su se mijesale s akustikom bakarske crkve bez obzira svira li Fedotov kao solist, druga violina ili dio orkestra. Zagrebački komorni

orkestar dostoјno je pratio svjetske umjetnike predajući se njihovom solističkom i umjetničkom vodstvu, a publika je nakon Piazzollinog „Obliviona“, koji je bio posljednja točka službenog programa, sve umjetnike nagradila velikim pljeskom.

Svatko tko je bio na ovom koncertu može doista biti maksimalno zadovoljan, a svi koji to nisu morali bi biti barem minimalno tužni jer su propustili maksimalan umjetnički doživljaj. ♦

KUU SKLAD

Pjevaj skladno Sklade

Tekst: Dunja Vladislović

U subotu 23. listopada 2021., Kulturno umjetnička udruga Sklad iz Bakra, proslavila je 144. rođendan.

Ovako velika obljetnica obilježena je slavljeničkim koncertom koji je održan u Domu kulture „Matija Mažić“ pred velikim brojem posjetitelja iz Bakra, Rijeke i okoline. Već 144 godine Sklad živi pod krilaticom „Skladno naprijed“ i danas je, unatoč izazovima koje je donio COVID 19, jaka i stabilna udruga u kojoj djeluju četiri sekcije: ženski vokalni sastav, komorni vokalni sastav, sekcija za vizualne umjetnosti i volonterski centar Bakar++. Kroz navedene sekcije Sklad razvija svoj kapital, svoje članove i to pjevače, vizualne umjetnike, ali odgovorne članove naše zajednice.

Za ovakav odličan Sklad kakav danas imamo najzaslužniji su članovi Sklada koji bez rezerve Sklad stavljuju rame uz rame sa svojim osobnim potrebama, problemima i težnjama, kojima je Sklad temeljni dio života. Velik broj zanimljivih i kvalitetnih projekata Sklada već su se dobro profilirali, a prepoznali su ih i poduprli Grad Bakar, PGŽ - ured županije i odjel za kulturu i Ministarstvo kulture i medija RH.

Sam koncert sastojao se od tri komponente: osnovnog glazbenog, prezentacija rezultata održanog projekta „Ba-Haus - bakarska škola vizualnog dizajna“ Dmitrija Čegodajeva te projekcije kratkih dokumentarnih filmova iz serijala „Ča-Da“ Miljenka Šegulje.

U glazbenom dijelu se KUU Sklad predstavio u drukčijem izdanju, s novim zvukom, ne više kao mješoviti već kao ženski vokalni sastav, koji je pripremala nova voditeljica, poznata dirigentica Nada Matošević Orešković.

Koncertni repertoar temeljio se je na skladbama iz glazbene baštine raznih dijelova Hrvatske, od Međimurja, preko Istre i Hrvatskog primorja do Dalmacije, većim dijelom u obradama Josipa Kaplana i Ivana Matetića Ronjgova. Pjevačice Sklada pokazale su čvrstoću i sigurnost u interpretaciji te su dale naslutiti da će se za njih još zasigurno čuti. Uz Sklad, nastupio je kao gost i mladi tenor Kristian Marusić, student nacionalne prvakinje Olge Šober, koji je oduševio svojom izvedbom poznate skladbe Funiculi, funicula.

Dobrom raspoloženju i dinamici svakako je doprinijela projekcija kratkih dokumentarnih filmova iz serijala „Ča-Da“, projekta koji podupire Ministarstvo kulture RH, a kojem je osnovna namjera da se zabilježi i očuva urbana bakarska čakavština - unikatni govor koji se tijekom mnogih stoljeća formirao na području poznatog grada-luke i obuhvaćao svu raznolikost sjecišta brojnih naroda i kultura. U četiri kratka filma, zanimljive priče iz mladosti i svakodnevnice ispričali su na bakarskoj čakavštini Karmela Klepac, Srećko Fužinac, Franjo Vicić i Vito Forempoher.

Publika prepoznaje Bakar, a Bakrani pak s još više žara razvijaju organizacijske, ali i provedbene kapacitete. I na ovom koncertu uz Sklad su stale bakarske udruge Udruga umirovljenika Grada Bakra - sekcija „Bakarska gospoda“ te Gradska straža Bakar koje u zajednici sa Skladom i ostalim bakarskim udrugama grade pravi kulturni pogon. ♦

Humanitarne akcije Hreljinskih umirovljenika

Tekst: Tatjana Vidas

Hreljinski umirovljenici godinama su hvatali korak s vremenom i nikad ga nisu imali dovoljno.

Teško je nabrojiti sve aktivnosti i akcije koje su organizirali. Dva puta tjedno probe sa zborom KUD-a Sloga, svake nedjelje tombulašice su imale svoje aktivnosti, održavale su se razne radionice i učili su se novim vještinama. Izleti po Hrvatskoj i inozemstvu će biti trajna uspomena, na veselje, pjesmu i radost življenja. Obilježavanje Dana Hreljina 17. travnja i uvijek prigodna i poučna izložba iz života i običaja Hreljina. Nekoliko godina zaredom obilježili smo Noć muzeja, sad smo i to preskočili, a ideja izložbe čeka neka bolja epidemiološka vremena. Boćarice su imale svoje aktivnosti. Česti sastanci na kojima su se dogavarale aktivnosti i prigodni razgovori o zdravlju, djeci i unucima. I onda kao grom iz vedra neba pošast koju zovu Covid 19 ili jednostavnije „corona“. Starija generacija, „umirov-

jenici“ bili su najviše ugroženi. Stala su sva druženja i akvnosti. Kao „ozebalj sunca“ čekalo se cjepivo u nadi da će bolest stati ako se cijepimo. Jedini kontakt bio je telefon i tema razgovora o „coroni“. Dnevno su se pratile vijesti o broju zaraženih i dobivali smo infomacije o tome koliko je to teška bolest i da se treba čuvati većih druženja. Bitku s „corona oboljelim“ vodili su epidemiolozi i liječnici po bolničkim „covid“ odjelima.

U toj situaciji i kad se počeo približavati blagdan Božića, a uz taj blagdan vežu se božićni kolači, odlučili smo pokrenuti akciju pečenja kolača za „covid doktore“. Toj akciji priključile su se hreljinske umirovljenice i od ideje do realizacije prošlo je nekoliko dana i božićni kolači za covid odjele riječkog KBC-a bili su spremni. U realizaciji nam je

puno pomogao doktor Marko Velepić koji je na sebe preuzeo podjelu kolača po covid odjelima KBC-a Rijeka. Akcija je imala medijski odjek, što nas je veselilo, a i zahvalu liječnika.

Prolazili su mjeseci, covid nije posustajao i naša druženja bila su jako ograničena što nam je jako nedostajalo. No, covid situacija se krajem proljeća polako počela poboljšavati pa su se tombulašice, pridržavajući se svih epidemioloških mjera, počele družiti i igrati tombulu. Došao je i dan kada Hreljin slavi svoga zaštitnika Sv. Jurja. Tradicionalnih manifestacija i Jurjevskog koncerta nije bilo. Bolnički covid odjeli još su uvijek bili puni pacijenata pa smo se ponovno odlučili na slatku akciju za „covid doktore“ KBC-a Rijeka sa željom da ih čuva i štiti naš zaštitnik Sv. Juraj. Rečeno i učinjeno, a hreljinski

DVD se uključio u akciju i pomogao u distribuciji kolača. Slatki kombi pun paketa s kolačima otparili smo u Rijeku u nazočnosti hreljinskog župnika Marka Šarića koji je dao blagoslov ovoj akciji.

Epidemiološke mjere počele su popuštati, ali aktivnosti su bile minimalne. Na inicijativu predsjednika Udruge umirovljenika Grada Bakra g. Ivana Dubrovića, uz suglasnost Grada Bakra što se tiče epidemioloških mjeru, održali smo i tradicionalnu „Penzičadu“ - penzionersko olimpijsko natjecanje, koje se nije održalo 2020. godine iz dobro poznatih razloga. Okupilo se stotinjak umirovljenika iz svih bakarskih podružnica od Zlobina preko Bakra do Kukuljanova. Penzičadu smo održali

na nogometnom igralištu NK „Naprijed“ u Lonji na sportskim objektima boćara i boćarica. Na ovoj sportskoj manifestaciji bakarskih umirovljenika bilo je veselo s puno sportskog duha u svim disciplinama. Osvajači prva tri mesta u sportskim aktivnostima (natjecanjima) okitili su se medaljama. Poslije druženje, ručak i naravno pjesma. Rastali smo se zadovoljni jer smo se družili, takmičili, smijali, pjevali i dobro ručali.

Čekamo da se nadležni obračunaju s pošasti koja se zove „covid“ i da ponovno počnemo disati punim plućima, da se vratimo našim druženjima i putovanjima. Sve to nam jako fali, ali prihvatićemo sve ča nas čeka ove zime, te čuvati svoje zdravlje i zdravlje naših familja. ♦

ŽBK HRELJIN

20. obljetnica Ženskog boćarskog kluba „Hreljin“

Tekst: Ljerka Tomašević

Ženski boćarski klub „Hreljin“ svoje prve dane započeo je još davne 1995. godine u Hreljinu u oštariji Tijan. Žene su se okupile i krenule „hitit dvi boće“.

Boćanjem su se nekada bavili samo muškarci uz pokoju čašicu, druženje i „hitili bi ku boću“. Naše starije boćarice kažu da su „muži bili dobri, učili ih, imeli strpljenja i vrimena da im pokažu“ te im se ovom prilikom zahvaljuju.

Zahvaljujući boćaricama iz Pašca, registrirali smo i mi svoj klub, Ženski boćarski klub „Hreljin“ 11. lipnja 2001. godine. Ženski boćarski klub se nalazio u Hrvatskoj ženskoj ligi, ali s obzirom da se liga proširila to financijski nismo mogli pratiti pa je Boćarski savez osnovao dvije lige: Hrvatska ženska liga i Ženska županijska liga u kojoj se nalazi pet ekipa.

Naš klub je imao deset do dvanaest članova, a sada smo se pomladili i imamo sedamnaestero djece i četrnaest odraslih. Imamo trenera koji provodi vrijeme s djecom i s nama odraslima. Treninzi su dva puta tjedno, a utakmice jednom tjedno. Odnos sa djecom i roditeljima je tek u začetku, ali temelji se na povjerenju i poštovanju te suradnji.

Naš turnir za obljetnicu 20 godina je bio nešto posebno što ćemo mi i djeca, kao i mještani i gosti, čuvati u lijepom sjećanju. Najbolja koštadorka turnira bila je Davorka Vidas, a najbolja koštadorčica je bila Tea Tomašević. Prvo i treće mjesto osvojio je ŽBK „Hreljin“, drugo mjesto

je pripalo ŽBK-u „Škrlevo“, a četvrto mjesto je osvojio ŽBK „Dražice“. Nadam se da ćemo se još više družiti i imati još novih članica, dječe i odrasle populacije. Ovim putem zahvaljujem se treneru, Gradu Bakru i gledateljima koji redovito dolaze na naše utakmice i treninge. ♦

Bog daj, ljudi!

Znate ča, najprvo da van ne bin niš jako danas povedala, ni me volja. Se mi gre zbrda – zdola, se naopako, sako malo nekakove piškarije (ovu besedu san sama zmisela, aš da ne smen beštimat va oveh novinah).

Ne znan kako je vamin, ale mene je sega dosti, i kuće i dela i dečine i blatne robetine i nakuhivanja i pranja, peglanja, čišćenja... A najveć mi j' dosta ove korone. Nikamo ne gren, doma san, se san šira leh dalja, ne domišljaj se kad san nekamo lipo od-bavna šla. I tamo kamo bin mogla poć ne gren, aš me je strah da će me ki zaražit. A vidi mi se da ču prvo na živci obolet nego od te prokljete bolestine! I drži me ta njurgarija se od leta. Kad je fermala teplina mene se j' pomračilo, rabi mi preživet ovu mrzlinu pa ču za sen sega opet bit ona stara. Jedino ča mi se pježa po ovoj mrzline su blagdani ki nan se bliže, a kad su blagdani blizu, onda je tu i blekfrajdej.

A taj blekfrajdej, to smo prezeli od Merikani, aš pu njih da je taj dan ludnica po butigah. Ljudi dojdu noć prvo i kampiraju spred butig da ujdu med prvemin i čapaju robu na sniženju i do devedeset posto. Kod nas taj blekfrajdej zgljeda ovako, najprvo butige dignu cijene za dvajset posto, a onda te iste stvari stave na sniženje od petnaest posto i na vas glas zijaju kako je blekfrajdej i pu njih.

Tako je došal ta isti blekfrajdej i pu nas, pa san si rekla, morda ne greš nikamo, ali ćeš bar na delo hodit ko prava gospođa va najboljemin letimin. I se takova nikakova i njurgasta san si kupila tri kapota! Jeden žuti, jedan plavi i jedan roza. Ma da ne bite misleli da san ih tu pu nas kupila, ma nisan ja tuliko bedasta, to san ja kupila preko interneta. Došli su moji kapoti jušto z Engleske, aš se tamo ozbiljno drže užanci kad je blekfrajdej va pitaju. Još ču van leh reć da su me ta tri kapota došla kuliko pu nas dojde malo bolja vešta.

Novi postoli nisan čapala, a sad će morat počekat do drugoga leta, aš nan gredu blagdani i trebe kupit pokloni za dečinu, a trebe i velu provištu od-

bavit da bi se za Božić malo počastili z odojkun, francuskun, orehnjačun i još čen god. Kako san ja poznata po tomu da san šparičozna i da se kupujen kad je na sniženju, moran van reć da je i moja kujina isto takova pa smo se nas dve šparičozne odbavile pasa-nu šetemanu va Slavoniju po odojki za Božić, aš da su tamo bolji a bome su i ceneji. Va Slavoniju smo šle va velomu autu. Ne bin van znala povedati ki je to auto, ma ima veli bunker – kašetu, takovi auti van lovci imeju. Onaj njezin je lovac pa nan je teška srca posudil auto, a najprvo je celi bunker – kašetu oblepil z najlonskun folijun da se bude parićano za ukrcat jedno-ga veloga prasca za kobasicce, pancetu i pršuti i dva mića odojčića za Božić. Ispratil nas je z velun brigun va očijah, ne radi nas dve, leh zbog auta ki mu rabi za poć va lov na divi prasci i sličnu divljač.

Tako van je to na početku zgljedalo, nismo nas dvi došle ni do Karlovca, kad nan se j' počela javljat ča bliža, ča dalja rodbina, prijatelji i susedi ki su čuli da smo krenule na put va dragu nan ravnicu da bi nan naručili još šest odojki i dva vela prasca.

Na povratku doma nan je rabila izvoznica za tuliko mesa, a odojki i prasci smo razvažale još pol dana kad smo se vrnule doma. Za drugo leto ćemo kamijon zet tako da moremo simin ča su nan još oteli naručit odojki, isti i dopeljat. I da ne pozabin, auto je preživel, blatan ma celi, a vlasnik kunte-nat aš mu se j' vrnul va voznomu stanju. Divi prasci i druga divljač neka se skrije va najdubljemin jazbinamin aš lovac, njegov veli auto i puška su parićani.

A nismo se mi vrnule leh z prascim. Na zadnjemu sicu su se smestile tri vreće muke z mlina, vreća jabuki i krušak, kiseli krastavci od naše tete, dvajsetak zamrznutih domaćih pilići, dva kartona domaćeh jaj, rakija, vino

i ki zna čega je još bilo. Jedino ča nas je bilo strah da će nas kade policija ka-išće imigranti fermat, aš ki bi skrcal oni silni prasci z auta da provjeri ako smo koga zdola njih skrile.

Tako san van se ja parićala za blagdani... Od one silne muke ča smo ju va vrećamin dobrankanale ču zamesit orehnjaču i makovnjaču i morda još kakove galetice, ćemo videt kuliko mi se bude dalo. A drugu šetemanu ču se saku večer odbavit i va noven kapotu poć malo videt kako su va ovo advent-sko vreme ukrasili Riku i Opatiju. I va Bakar ču poć, aš san čula da su zvučnici kalali po celoj rive i da celi dani lipa muzika sope. I on park spred Pomorske škole da su uredili, sega da je tamo i da lampa po celu noć. Poć ču i slikat ču se spred sake balotice i zvon-čića i se ču to obesit na fejsbuk tako da si znaju da san i ja, neboga, negdere bila, va noven kapotu i staremin postolimin.

Ljudi čuvajte mi se i sako dobro van želin za blagdani i va novomu letu.

Vaša Mičica

Božić UBAKRU

